

145596

ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TARİH ANABİLİM DALI

145596

Mehmet Hüseyin URAY

BORÇALI VE KAZAK'IN SOSYO-EKONOMİK YAPISI
(1728 TARİHLİ TİFLİS MUFASSAL DEFTERİNE GÖRE)

DOKTORA TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd.Doç. Dr. Ali Sinan BİLGİLİ

ERZURUM-2004

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu çalışma, Tarih Anabilim Dalının Yeniçağ Tarihi bilim dalında jürimiz tarafından Doktora Tezi olarak Kabul edilmiştir.

Yrd.DoçDr.

Ali Sinan BİLGİLİ

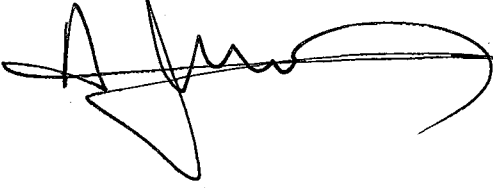
Danışman //Jüri/

Doç.Dr.

Alparslan CEYLAN

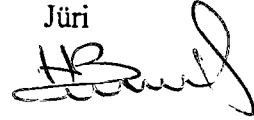
Jüri

Doç.Dr.

H. Basri KARADENİZ

Jüri

Yukarıdaki imzalar, adı geçen öğretim üyelerine aittir. ... / ... /

Prof.Dr.Vahdettin BAŞÇI

Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ	V
KISALTMALAR	VI
GİRİŞ	1
1-Gürcistan'da Türkler.....	1
2-Borçalı-Kazak Boyları.....	2
3-Safevî İdaresinde Borçalı-Kazak.....	5
4-Osmanlı-Safevî Mücadelesinde Borçalı-Kazak.....	6
5-Osmanlı İdaresinde Borçalı-Kazak.....	11
BİRİNCİ BÖLÜM	15
1.BORÇALI VE KAZAK'IN SOSYO-EKONOMİK YAPISI.....	15
1.1-Ekonomik Hayat.....	17
1.1.1.Ziraî üretim.....	17
1.1.1.1.Hubûbat ve bakliyat.....	18
1.1.1.2.Çeltik üretimi.....	20
1.1.1.3.Pamuk üretimi.....	20
1.1.1.4.Bağ, bahçe ve bostan ziraatı.....	20
1.1.2.Hayvancılık ve arıcılık.....	21
1.1.2.1.Hayvancılık.....	21
1.1.2.1.1.Âdet-i ağnâm.....	21
1.1.2.1.2.Yatak, kışlak, otlak, yaylak resimleri.....	21
1.1.2.1.3.Donuz bid'atı.....	22
1.1.2.2.Arıcılık.....	22
1.1.3-Reâyâdan alınan vergiler.....	22
1.1.3.1.Çift resmi.....	22
1.1.3.2.Mücerred resmi.....	23
1.1.3.3.İспенçe resmi.....	24
1.1.3.4.Bâd-ı hevâ resimleri.....	24
1.1.3.4.1.Cürm ü cinâyet.....	24
1.1.3.4.2.Resm-i arusiyye.....	24

1.1.3.4.3.Resm-i tapu.....	24
1.1.3.4.4.Adet-i deştibânî.....	24
1.1.3.5.Asiyab (Değirmen) gelirleri.....	25
1.2-Sosyal Hayat.....	25
1.2.1.Yaylak-kışlak hayatı.....	25
1.2.2. Yerleşmeler.....	28
1.2.3.Nüfus.....	29
İKİNCİ BÖLÜM	31
2.YERLEŞİM BİRİMLERİ VE AŞİRETLER.....	31
2.1.Tiflis Livası.....	31
2.1.1-Baratlı nahiyesi.....	31
2.1.2-Baydar nahiyesi.....	34
2.1.3-Demirci Hasanlı nahiyesi	56
2.2.Somhit Livası.....	78
2.2.1-Somhit nahiyesi	78
2.2.2-Taşır nahiyesi.....	93
2.2.3-Petek nahiyesi.....	102
2.3.Akça Kal'a Livası.....	126
2.3.1.Akça Kal'a nahiyesi.....	126
2.4.Kazak Livası.....	142
2.4.1.İnce nahiyesi.....	142
2.4.2.Çuvar nahiyesi.....	150
2.4.3.Ahıstav nahiyesi.....	163
2.4.4.Türk nahiyesi.....	178
SONUÇ.....	183
BİBLİYOGRAFYA.....	185
ÖZGEÇMİŞ	190

ÖZET

DOKTORA TEZİ

**BORÇALI VE KAZAK'IN SOSYO-EKONOMİK YAPISI
(1728 TARİHLİ TİFLİS MUFASSAL DEFTERİNE GÖRE)**

Mehmet Hüseyin URAY

Danışman : Yrd.Doç.Dr. Ali Sinan BİLGİLİ

2004-SAYFA:VI+190

JURİ : Yrd.Doç.Dr. Ali Sinan BİLGİLİ

Doç.Dr. Alparslan CEYLAN

Doç.Dr. H.Basri KARADENİZ

Borçalı-Kazak'ın sosyo-ekonomik yapısı konulu bu çalışmada, büyük bölümü günümüzde Gürcistan sınırları içerisinde kalan Kür nehrinin sağ ve sol sahilinde, Tiflis-Gence arasında yer alan kadim bir Türk vatanının sosyal ve ekonomik durumu aydınlatılmaya çalışılmıştır. Bunun için de, bölgenin tarihi, Osmanlı-Safevî mücadelesinde oynadığı rol, Türkmen aşiretleri, etnik-demografik yapı, ekonomik durum, sosyal hayat, ziraat, hayvancılık, yerleşim birimleri, idarî taksimat gibi konular hakkında bilgiler verilmiştir. Sonuçta, 1728 tarihli tahrir defteri kayıtlarından, bölgenin Türk kimliği ortaya koyulmuştur.

ABSTRACT

Ph. D. THESIS

**THE SOCIO-ECONOMIC STRUCTURE OF BORÇALI AND KAZAK
(ACCORDING TO THE TİFLİS MUFASSAL RECORDS OF 1728)**

Mehmet Hüseyin URAY

Supervisor : Assistant Professor Dr.Ali Sinan BİLGİLİ

2004 – PAGES: VI+190

Jury : Assistant Professor Dr.Ali Sinan BİLGİLİ

Associated Professor Alparslan CEYLAN

Associated Professor H.Basri KARADENİZ

This study, entitled “The socio-economic structure of Borçalı-Kazak”, aims to illustrate the socio-economic status of an ancient Turkish native country, which is located between Tiflis-Gence and is mostly within the Georgian borders today. Therefore information about the area’s history, its role in the Ottoman-Safavi struggle, its ethnic-demographic structure, its economic status, social life, its settlements, governmental structure, animal husbandry, agriculture, the Türkmen tribes, etc. are given. Accordingly the Turkish identity of the region is demonstrated from entries in documents of 1728.

ÖNSÖZ

Günümüzde büyük bölümü Gürcistan, oldukça az bir bölümü Azerbaycan sınırları içerisinde bulunan Borçalı-Kazak bölgesinin 18. yüzyıl sosyo-ekonomik tarihi üzerine yaptığımız bu araştırma, tarihi perspektiften coğrafyaya bir bakıştır. Araştırmamızın temel kaynağını İstanbul'da bulunan Başbakanlık Osmanlı Arşivi'nde yer alan 1728 tarihli Tiflis mufassal tahrir defteri oluşturmaktadır. Bunun yanı sıra bölgede yer alan başka vilayetlere ait tahrir defterleri ve Mühimme Defterleri kayıtları kullanılmıştır. Diğer taraftan Türk ve İran tarih yazarlarına ait kaynak eserler, verdikleri bilgilerle pek çok meseleyi açıklamada araştırmamıza katkıda bulunmuşlardır. Günümüzde yapılmış araştırmalardan da geniş ölçüde istifade edilmeye çalışılmıştır.

Araştırmamız, giriş, iki ana bölüm ve sonuçtan oluşmaktadır. Giriş kısmında, Türklerin bölgeye gelişi, bölgeye yerleşen Borçalı-Kazak boylarının yapısı, Safevî idaresinde bölgenin siyasî ve askerî durumu, Osmanlı-Safevî mücadelesinde bölgenin vaziyeti, Osmanlıların bölgeyi fethi ve idarî taksimat hakkında bilgi verilmiştir. Bu bilgiler kaynak, araştırma ve arşiv belgelerine dayanılarak kaleme alınmıştır.

Birinci bölümde, Baorçalı-Kazak bölgesinin sosyo-ekonomik yapısı hakkında bilgi verilmiştir. Burada 1728 tarihli tahrir defteri temel kaynak olarak kullanılmıştır. Sosyo-ekonomik yapı içerisinde; ekonomik hayatın temel unsurları olan ziraî üretim, hayvancılık, arıcılık faaliyetleri, bölge insanından alınan vergiler, sosyal hayat içerisinde; kışlak-yaylak hayatı, köy, mezraa, kışlak, yatak yerleşmeleri ve bölge nüfusundan bahsedilmiştir.

İkinci bölümde, bölgedeki yerleşim birimleri ve aşiretler hakkında, yine tahrir defteri kayıtlarına dayalı bilgiler aktarılmıştır. Burada bir nevi, tahrir defteri asıl metni özetlenmiştir. Bunu yapmaktaki gayemiz, vergiye asıl olan tahrir defterinin lisanından bölgenin demografik-etnik yapısını en iyi gösterebilmektir.

Sonuç kısmında da defter bilgileri ve kaynakların verdikleri malumata göre genel bir değerlendirme yapılmıştır. Bu genel değerlendirme sonucunda bölgenin çok eski zamanlarda Türk yurdu haline geldiği tespit edilmiştir.

Araştırmaların sırasında, gerekli tenkid ve yardımlarıyla bana rehberlik eden hocam Yrd.Doç.Dr. Ali Sinan BİLGİLİ'ye teşekkürü bir borç bilirim. Ayrıca, pek çok konuda yardımını gördüğüm Doç.Dr.Alparslan CEYLAN hocama teşekkür ederim. Araştırmanın yapılmasına imkan sağlayan Başbakanlık Osmanlı Arşivi idareci ve çalışanlarına da şükranlarımı sunarım.

Mehmet Hüseyin URAY

KISALTMALAR

bk.	bakınız
BOA	Başbakanlık Osmanlı Arşivi
c.	cilt
çev.	çeviren
edt.	editör
İA	İslâm Ansiklopedisi
haz.	Hazırlayan
hnr.	Hüküm numarası
krş.	karşılaştırma
MD	Mühimme Defteri
nşr.	neşreden
s.	sahife
TDVİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi
trc.	tercüme eden
TTD	Tapu Tahrir Defteri
v.s.	vesâir
yay.	Yayınlayan

GİRİŞ

Borçalı-Kazak araştırma sahası, Tiflis, Revan, Gence üçgeni içerisinde yer alan bölgedir. Günümüzde Azerbaycan'ın kuzey-batısı, Gürcistan'ın güney-doğusu, Ermenistan'ın kuzeyi bu toprakları kapsamaktadır. Genellikle Kafkasya sıra dağlarının muhtelif uzantılarının yer aldığı bölgenin yaklaşık üçte biri ovalıktır. Gökçeöl, bölgenin güneyinde yer alır. Kür ve Aras nehirlerinin Kabur gibi çeşitli kolları bölgeyi sulamaktadır.

Tarihi süreçte bölge, Gürcü, Arşak, Sasanî, Roma, Bizans hakimiyetlerinde kaldıktan sonra, 645'de Habib b. Mesleme tarafından İslâm topraklarına katıldı. Hazar Türkleri, Abbasî, Sacî, Salarî, Şeddadî ve Bagratların idaresinde kalan bölge, 1068'de Selçuklu Sultan Alparslan tarafından feth edildi. Selçuklulardan sonra, Benî Cafer, İldeniz, Kartli Thamar, Harzemşah, İlhanlı, Timur, Celayir, Şirvanşah, Karakoyunlu ve Akkoyunlu hakimiyetlerini gören bölge, Şah İsmail I döneminde Safevîlerin eline geçti. Şah İsmail'den sonra hükümdar olan oğlu Şah Tahmasp döneminde Kuzey Kafkasya'nın mühim bir kesimi Safevî topraklarına katıldı. Safevîler, döneminde bölgede Tebriz-Kazvin'in yüksek hakimiyetini tanıyan Kartli ve Kaheti gibi muhtelif krallıklar bulunuyordu¹. Gürcüler hristiyan dinine mensup (Ortodoks) olup, Gürcü Kral'ı Aleksandr I (1413-1442) son zamanlarında, memleketi üç oğlu arasında taksim ederek İmeretiya, Kahetya ve Kartli (Asıl Gürcistan) olarak üçe bölmüştür. Bunlardan İmeretiya Ruslar tarafından işgal edilinceye kadar ayrı bir prenslik halinde kalmış ise de, diğer ikisi bir süre sonra birleşmiştir; Karlı veya Kartli'nin merkezi Tiflis olmuştur².

1-Gürcistan'da Türkler

Türklerin bölgeye ilk gelişleri, Sakalar çağında vukû buldu (M.Ö.120)³. Sakalar'dan itibaren, Bulgar, Ağaçeri, Saragur, Hazarlar, Oğuzlar, Kıpçaklar gibi muhtelif Türk kavimleri, ya Derbend (Türk Kapısı) yoluyla Hazar'ın kuzeyinden, ya da İran yaylası yoluyla Azerbaycan üzerinden gelerek bölgeye yerleştiler. Moksevai Kartlisa gibi Gürcü kaynakları (6-9.yüzyıllar) Türk kavimlerinin Doğu Gürcistan'da 6.yüzyılda yaşadıklarından bahseder. 11-13. yüzyıl Gürcü kaynaklarında Kıpçakların Gürcistan'a ilk olarak 8. yüzyılda geldikleri

¹ el-Belâzurî, *Fütûhu'l-Büldân*, (Çev.Mustafa Fayda), Kültür Bak.Yay. Ankara 1987, s.124; *Gürcistan Tarihi*, (Gürcüceden Çev.M.F.Brosset, Çev.H.D.Andreasyan, Yay.Erdoğan Merçil), TTT.Yay. Ankara 2003; V.Minorsky, "Tiflis", *İA*, c.12/1, s.264-272; Mirza Bala, "Gürcistan", *İA*, c.4, s.837-841.

² İsmail Hakkı Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, TTK Yay.Ankara 1982, c.3/2,s.104

³ M.Fahrettin Kırzioğlu, "Khazarlar'ın Borçalı ve Kazak Boyları'ndan Oluşan Karapapaklar'da Çağımızda İnsan-Heykelli Kabirtaş Yapma Geleneği", *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXXI/1-2, (Ankara 1995), s.233.

belirtmiştir. Bu bilgiler Türk aşiretlerinin Gürcistan'ın güneydoğusu ve Borçalı'ya erken asırlarda yerleştiklerinin ifadesidir. 11. yüzyılda Oğuz-Selçuk Türkleri, kitleler halinde Güney Kafkasya'ya gelip kısa sürede Doğu Gürcistan'a yerleşmişlerdir. Bu dönem Gürcü kaynaklarında, özellikle David IV'ün tarihinde Gürcistan'ın ikiye bölündüğü kaydedilmektedir: Bunlardan biri Türklerin yaşadığı topraklar Didi Türkoba, diğeri Gürcülerin yaşadığı topraklar Kartveloba'dır⁴. Selçuklu orduları 1043'de Hemedân, İsfahan, Gilan ve Azerbaycan'a doğru akına geçtiklerinde, Oğuz boylarının bir kısmı Arran kesimine⁵ yerleşti. 1054'de Sultan Tuğrul, Bizans'ın kuşattığı Gence'ye yürüdü. Bizans, Gürcü ve Ermeni saldırılarına karşı Çağrı Beyin oğlu Yakutî, Azerbaycan'ın muhafazasıyla görevlendirildi⁶. Alparslan ve ardından Melikşah'ın fetihleri sonucu ele geçirilen topraklara Türkmenler dolmaya başladı (1076). Öyle ki, Gence'nin adı "*Türkmen şehri*" tesmiye olundu. Harizmler devrinde Arrân'a "*Türkmen yığınağı*" adı verildi⁷. Öte yandan 1118'de Kuman/Kıpçaklar, Derbend yolundan inerek Kür boyları ve Borçalı-Kazak-Gence bölgesine yayıldılar⁸. Özellikle Kraliçe Tamarra'nın hakimiyeti döneminde hayli Kuman ailesi bölgeye yerleşti⁹. Timur'un Tiflis ve civarını fethinden sonra bir kısım Türkmen göç ederek bölgeye yerleşti¹⁰.

2-Borçalı-Kazak Boyları

Azerbaycan-Gürcistan topraklarına gelen Türk boyları, Orta Asya bozkırlarından getirdikleri isimlerini yeni yerleştikleri bölgelere ad olarak verdiler. Bunlardan birileri de Hazar Türklerinin bakiyesi olma ihtimalleri yüksek olan Borçalı ve Kazaklardır. Borçalı ve Kazak bir nevi ikiz boy olup, başlarındaki Elbeğleri (reis) de "Kazak Han" unvanı adını taşıyordu. Karapapak Elbeğleri de *Nazar, Nasar, Nazal* unvanı alıyorlardı¹¹. Ferhad Paşa'ya itaat arz edenler arasında gördüğümüz Kazak Han (Nazar Paşa) bu aşiretlerden Borçalı

⁴ Recep Albayrak Hocaoğlu, 'Borçalı Toponimleri', Türk Dünyası Araştırmaları, 114, İstanbul 1998, s.4

⁵ Süleyman Aliyarlı, *Azerbaycan Tarixi, Uzaq Keçmişden 1870-ci İllere Qader*, Bakı 1996, s.214-216; M.Fahrettin Kırzioğlu, "1593 (H.1001) Yılı Osmanlı Vilayet Tahrir Defterleri'nde Anılan Gence-Karabağ Sancakları "Ulus" ve "Oymak"ları", *Atatürk Üni. Edebiyat Fak. Araştırma Dergisi Ahmet Ceferoğlu Özel Sayısı*, sayı:10, (Ankara 1979), s.201.

⁶ *Osmanlı Devleti İle Azerbaycan Türk Hanlıkları Arasındaki Münasebete Dâir Arşiv Belgeleri, Karabağ-Şuşa, Nahçıvan. Bakü, Gence, Şirvân, Şeki, Revan, Kuba, Hoy-1 (1578-1914)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1992, s.7.

⁷ A.Z.Velidî Togan, "Azerbaycan", *İA*, c.2, s.101; Aynı Yazar, *Umumi Türk Tarihine Giriş*, İstanbul 1970, s.199.

⁸ Geniş bilgi için bkz.*Gürcistan Tarihi*, s.339-360; M.Fahrettin Kırzioğlu, *Yukarı-Kür ve Çoruk Boyları'nda Kıpçaklar, İlk-Kıpçaklar (M.Ö.VIII-m.s.vi.YY) ve Son-Kıpçaklar (1118, 1195) ile Ortodoks-Kıpçak Atabekler Hükümeti (1267-1578)*, TTK Yay. Ankara 1992; Kırzioğlu, "Gence-Karabağ Sancakları "Ulus" ve "Oymak"ları", s.201.

⁹ Firidun Ağasıoğlu, *Azer Halkı*, Bakı 2000, s.46.

¹⁰ *Tarih-i Timurlenk*, s.155-160.

¹¹ Kırzioğlu, "Borçalı ve Kazak Boyları", s.236-237, 243.

kolunun reisiydi. Bazı kaynaklarda Ferhad Paşa'nın "*nazar-ı iltifat*" ettiği Kazak Han'a, Nazar Paşa ismi verildiği yazılı ise de, işin gerçeği Nazar adının bir unvan olarak gelenek itibarıyla zaten alındığıdır. Dolayısıyla Kazak Han'a bu isim, Ferhad Paşa tarafından verilmekten ziyade, Osmanlı'nın beylerbeyliğe yükseltmesi sebebiyle, boy geleneği ve yönetici-hiyerarşi statüsü arttığından verilmiştir. Borçalı-Kazak beyleri, Borçalı Akçakalesi'ni kendilerine merkez ittihaz etmekle birlikte, Sam-Şoylde (Üç-ok) ve Lore (Lori) bölgelerindeki kaleler de hakimiyetleri altındaydı¹². Her iki boya mensup aşiretler, Kür nehrinin sol kolu olan Kabur ırmağı kıyılarına ve Gence-Gökçeğöl arasındaki ovalık alana yerleşmişti. Hatta, bölgenin en büyük Türkmen taifelerinden biri olan Demirci Hasanlı aşireti, kendi adlarını verdikleri bir kasaba kurmuşlardı. Evliya Çelebi, 17. asır ortalarında bu kasabadan geçmiş; buranın eski bir Türkmen şehri olduğunu ve Türkmenler'in kışlak olarak kullandıklarını yazmıştır¹³.

Bu bölgedeki aşiretlere umumî bir ad olarak sonraları "Terekeme" denilmeye başlandı. Kırzıoğlu, bunların Karapapakların atası olduğunu ifade eder. Terekemeler, "Kazak", "Borçalı", "Cavak" ve "Şemseddin" kollarına ayrılan aşiretlerden müteşekkildi. Tamamı Türkçe konuşan bu aşiretlerden Borçalı kolu meskûn diğerleri konar-göçerdi. Büyük koyun sürüleri bulunur, kuzeyde halk dilinde "*Terekeme yaylağı*" denilen Damen-i Kûh-ı Alburuz'da (Tiflis'in kuzeyi) ve güneyde Şaraphane, Çukur-Sa'd ve Karabağ'da yaylarlardı¹⁴. Hıristiyan Gürcüler ile Kızılbaş Safevîler sınırlarında bulunmaları dolayısıyla Borçalı-Kazak Terekemeleri "*sedd-i tarik-i Müslimin*" sayılıyorlardı. İ.Hami Danişmend, "mezhep olarak Sünnîliğe yakın olmakla birlikte, kendilerini Şîî veya Sünnî olarak nitelendirmezlerdi. İslâm anlayışları daha ziyade tasavvufî bir yorum olup, eski Türk dinine ait motiflerle süslenmişti" derken, Fahreddin Kırzıoğlu, "ehl-i sünnet ve pârsâ-yı rûzigar olup (sofu ve dindar), Hanefî mezhebindedirler" demektedir¹⁵.

Borçalı-Kazak'ta yaşayan Türkmen boylarının mühim bir kitlesi sonraları Karapapaklar adıyla anılacaktır. Karapapaklar, 1828'e kadar Kazak-Şemseddin hanlığı arazisinde, Borçalı kıyılarında ve Revan-Gence arasındaki Gökçeğöl civarında yaşadılar. Ancak, Kızılbaş yorumunu kabul etmeyenlerden bir kısmı Şah Tahmasp I tarafından Amasya anlaşmasından (1555) az sonra sürgün edilip, Horasan'a götürüldüler. Bu dönemde

¹² Ahbârü'd-Devleti's-Selçukkiyye, (Çev.Necati Lügal), TTK Yay., Ankara 1943, s.27; İ.Hami Danişmend, *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1972, c.3, s.105.

¹³ Evliya Çelebi, *Seyahât-nâme*, İstanbul 1935, c.2, s.286.

¹⁴ Kırzıoğlu, "Borçalı ve Kazak Boyları", s.241, 244.

¹⁵ Danişmend, *Kronoloji*, s.77; Kırzıoğlu, "Borçalı ve Kazak Boyları", s.241, 244.

Kazakların reisi olan Bedreddin Hanı da hapse attılar. Ancak, Bedreddin Han'ın oğlu Kazak Han ve Dönmez Bey¹⁶, Kızılbaşlığı kabul ederek, Safevîlerin yanında Osmanlı'ya karşı savaştı. Bunun üzerine 1585'de Kazaklar üzerine yürüyen Tiflis ve Lori beyleri, Kazaklar'a, Borçalıçayı-Kür kavuşumundaki Akçakale kurbundaki Paydar kışlağında iken ani bir baskın yaptılar. Kazak Han, canını zor kurtararak kaçtı. 1587'de de mezhep değiştirerek Osmanlı hizmetine girdi. O öldüğünde oğlu Mehmed Han'a Lori beylerbeyliği verildi. Şah Abbas 1606'da Lori üzerine yürüdüğünde Mehmed Paşa, Safevî tarafına geçti. Ancak, Şah, güvensizlik duyduğu Mehmed Paşa'yı bir müddet sonra öldürttü (1612)¹⁷. Bu dönüklerin bir arada bulunarak bir güç olmasını istemeyen Safevî yönetiminin baskıları sonucu, Borçalı-Kazakların bir kolu güneye inerek Meraga'nın Sulduş nahiyesine, diğer bir kol batıya geçerek Kars, Çıldır, Sarkamış, Arpaçay, Iğdır, Akbaba, Çaldıran, Sökmenova, Karaköse ve Taşlıçay (Ağrı) taraflarına gittiler¹⁸. Urmiye gölü çevresinde yaşayanlar "Sulduş" adını aldılar¹⁹. Sulduş'da, Ağcarevane, Ali Dervişli, Çakal Mustafa, Çelebi, Delice Ahi, Hamidşah, Kızanlu-yı Şiran, Okçı, Sultanlu, Tavuklu, Timur aşiretleri yaşardı²⁰. Burada, 19. asır ortalarında 1500 hane, 20. yüzyıl başlarında 250 kadar köyde takriben 3 bin hane oturuyordu²¹.

Bölgede yaşayan diğer bir boy, Karakoyunlu'ya bağlı ve adını Gence ve Berda hakimi Emir Karaman'dan almış olan Karamanlı'dır. Emir Karaman, Kara Yusuf'un beglerbegisi idi²². Azerbaycan tarihi ve coğrafyasında büyük rol oynayan bir taife, Gence, Berda ve Tiflis'in (Borçalı) Demirci Hasanlı nahiyesinde yaşamaktaydı. Demirci Hasanlı'da Yüzbaş taifesine bağlı Karamanlı Hasan (Alağaç köyü) ve Karamanlıbeli namında iki oba bulunmaktaydı²³. Keza, diğer bir taife, Ağçakal'a nahiyesinde yaşayan Varsak aşiretleridir.

¹⁶ *Tarih-i Osman Paşa*, (Yay.Yunus Zeyrek), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001, s.58.

¹⁷ Kırzioğlu, "Borçalı ve Kazak Boyları", s.245.

¹⁸ Mirza Bala, "Kara-Papak", *İA*, c.6, s.330-331; Fahrettin Kırzioğlu, "Borçalı ve Kazak Boyları, s.229-251; Orhan Yeniars, *Karapapak ve Terekemelerin Siyasi ve Kültür Tarihine Giriş*, İstanbul 1994, s.17; *İran-Azerbaycanı Tetkik Raporu*, Erkân-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti Yay., İstanbul 1927, s.46. Karapapakların soyunu Hazar Türklerine bağlayanlar (Bk.Asker Zahidov, *Gence (Tarihi Ma'lumatlar, Fakıtlar ve Tapıntılar)*, Gence 1998, s.35) olduğu gibi, bunların Peçenekler ile Kıpçakların karışımından meydana gelmiş bir teşekkül olduğunu (Esmed Muhtarova, *Türk Halklarının Tarihi*, Bakı 1999, s.230; Rasovski, "Eski Rus Tarihinde Karakalpakların Rolü", *Ülkü Halkevleri Dergisi*, XI/57, (Ankara 1937), s.248; P.P.İvanov, "Karakalpakların Tarihine Dair Materyaller", *Ülkü Halkevleri Dergisi*, XI/65, (Ankara 1938), s.418) söyleyenlerde bulunmaktadır.

¹⁹ *İran Tetkik Raporu*, s.46.

²⁰ BOA, TTD 909.

²¹ Bala, "Kara-Papak", s.331; Faruk Sümer, *Oğuzlar (Türkmenler), Tarihleri-Boy Teşkilatı- Destanları*, İstanbul 1980, s.361; *İran Tetkik Raporu*, s.47.

²² Faruk Sümer, *Kara Koyunlular*, Ankara 1984, 26-27; John E. Woods, *Akkoyunlular, Aşiret, Konfederasyon, İmparatorluk, 15. Yüzyıl Türk-İran Siyaseti Üzerine Bir İnceleme*, (Çev.S.Özbudun-Ek; N. Sakaoglu), İstanbul 1993, s.336.

²³ BOA, TTD 699,903.

Varsakların Ulaş boyuna mensup Büyük, Küçük ve Orta Ulaşlı adlarıyla anılan aşiretler bölgede yaşamaktaydı²⁴.

3-Safevî İdaresinde Borçalı-Kazak

Şah İsmail I'ın devleti kurmasından itibaren Safevîler, bölgeyle ilgilenmeye başladılar. Bunun için ilk önceleri yağma ve tahrip akınları yapılarak, bölge kralları hem Safevî otoritesini tanıdılar, hem de haraca bağlandılar. Bu meyanda Şah İsmail'in gönderdiği Hadim Bey kumandasında bir Safevî birliği bölgeyi talan ve yağma etti. Ardından Div Sultan, 1520'de baskını geldi. 1522-1523'de Ağcakale zaptedildi ve Tiflis ele geçirildi. Şehirde bir cami yaptırıldı²⁵.

Şah İsmail'den sonra tahta geçen oğlu Şah Tahmasp I'de Gürcistan'a dört sefer gerçekleştirdi. İlk olarak 1532'de Mesnâ Sultan, Hüseyin Han ve Emir Big-ii Rumlu'yu Gürcistan üzerine gönderdi²⁶. 1540'da Şah Tahmasp, Tiflis'i alınca, şehrin Luarsab I tarafından tayin elden kumandanı, itaat edip Müslüman oldu. Müteakiben Bartis Kalesi ele geçirildi²⁷. 1546'da Gürcü prensleri Tahmasp'a bağlılıklarını bildirdiler. 1551'deki seferde, atabek Key Hüsrev'in ricası üzerine, bölgeye baskınlar yapan Luarsab üzerine yüründü²⁸. Şuşad, Gürcü ve Karkara ülkeleri ele geçirildi²⁹. Luarsab, Tiflis ve çevresini yağma edince 1558'de Safevî kuvvetleri bir kez daha sefere çıktı. Barat-ili, Gori ve Ateni işgal edildikten sonra, Luarsab üzerine yüründü. Yapılan savaşta kral öldürüldü³⁰ ve otuz bin esir alındı³¹. Luarsab'tan sonra kral olan oğlu Svimon I (Simon) (1558-1600) zamanında da Safevîler Gürcistan'a yürüdü. Svimon mağlup edilerek, esir alındı. Böylece, Borçalı-Kazak bölgesi tamamen Safevî kontrolüne girdi. Svimon'un yerine hakim olan kardeşi David zamanında da bölge Safevî idaresindeydi. Osmanlılar, Safevî arazisine girdiğinde, Şah İsmail II (1576-1577) Alamut'a hapsedilen Svimon'u serbest bırakarak, Osmanlı'ya karşı müttefik yaptı³². 1580'de serasker Sinan Paşa, Tiflis'e vardığında³³, Luarsab'ın Yusuf adı ile ihtida eden bir oğlunu beyler-beyi olarak tayin etti. Bu sırada Safevî müttefiki Svimon, Osmanlı tarafına geçmek istedi ise de, bu isteği kabul edilmedi. Ağustos 1582'de Tiflis'e erzak götüren Mehmet Bey,

²⁴ Ali Sinan Bilgili, "Azerbaycan Türkmenleri Tarihi", *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002, c.7, s.32;; BOA, TTD 645,898,901,903,909,910.

²⁵ V.Minorsky, 'Tiflis', *IA*, c.12/1,s.272.

²⁶ Şah Tahmasb-ı Safevî, *Tezkire*, (Çev.Hicabi Kırılancı), İstanbul 2001, s.33.

²⁷ İskender Beg Türkmân, *Târih-i Â'lam-ı Ârâ-yı Abbâsi*, Tahran 1334-1335, c.1, s.63

²⁸ Minorsky, 'Tiflis', s274

²⁹ Şah Tahmasb-ı Safevî, *Tezkire*, s.80.

³⁰ İskender Beg Türkmân, *Târih-i Â'lam-ı Ârâ-yı Abbâsi*, s.65.

³¹ Şah Tahmasb-ı Safevî, *Tezkire*, s.83.

³² *Tarih-i Osman Paşa*, s.58; Minorsky, 'Tiflis',s.274

³³ Küttükoğlu, *Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri*, s.118

yolda Svimon-Safevî kuvvetlerinin hücumuna uğradı. Gori'de yapılan savaşı Osmanlılar kaybetti. Bunun üzerine Ferhad Paşa, bizzat kendisi sefere çıktı. 1584'te Rıdvan Paşa, Tiflis'e hareket ettiğinde Davud Han, fikir değiştirerek Osmanlı tarafına geçti. Svimon ise, Rıdvan Paşa'ya hücum etti ise de, mağlup olarak çekildi. 1585'te Tebriz'e karşı savaştan sonra, Gürcistan'da dahil, Azerbaycan ve Maveray-ı Kafkas Osmanlıların hakimiyetine girdi³⁴. Svimon, Osmanlı ile giriştiği bir savaşta esir alınarak İstanbul'a gönderildi ve 1600'de burada öldü.

4-Osmanlı-Safevî Mücadelesinde Borçalı-Kazak

Şah İsmail I, 1501'de Tebriz'de kendini Şah ilan ederek Safevî Devleti'ni kurduktan sonra, ilk iş olarak İran, Azerbaycan ve Gürcistan topraklarının zaptına girişti³⁵. Buralarda hakimiyet sağladıktan sonra Osmanlı ülkesine yöneldi. Şah İsmail'in faaliyetleri, Osmanlı iç barışı ve fetih hareketleri için mühim bir tehdit olmaya başlayınca, Sultan Selim I, Safevî üzerine yürüdü. 1514 Çaldıran savaşından sonra, başkent Tebriz ve bir çok şehir ele geçirildi. Bu savaş, Safevî emellerine büyük bir darbe indirmekle birlikte, tehdit sona ermiş değildi. Kızılbaş referanslı iç isyanlar (Baba Zü'n-nûn, Veli Halife, Kalender-oğlu) siyasî, sosyal ve ekonomik hayatı olumsuz yönde etkilediçe, Osmanlı ordusu Safevî ülkesine akınlarda bulundu. Sultan Süleyman I, üç kez bu coğrafyaya girerek, Azerbaycan, Güney Gürcistan, Irak-ı Acem ve Irak-ı Arap kentlerini tahrip veya teshir eyledi. 1549 yılında Ahmed Paşa'yı Gürcistan'ın zaptına gönderdi. Bu dönemde Gürcistan, Safevîlere tabi' Karthli (merkez Tiflis), Kahetya (merkez Zegem), İmeretiya (merkez Kutayis) ve Samtshe-Saatabago (merkez Samtshe) krallıklarının elindeydi. Bu krallıklar, Safevî hükümetine haraç ödeyerek mevcudiyetlerini muhafaza ediyorlardı³⁶. 29 Mayıs 1555'de imzalanan Amasya anlaşması, Gürcistan'ın bir müddet daha Safevî tabiliğinde idare edilmesini sağladı. Ancak, Safevî'nin el altından Anadolu'da yaşayan Kızılbaş zümreler arasındaki faaliyetleri ve huduttaki ümerayı kendi tarafına çekme teşebbüsleri Osmanlı hükümetini rahatsız ediyordu. Diğer yandan kervan yollarının kazandırdığı gelirlerin elde edilmesi, Orta-doğu, yakın-doğu ve Akdeniz ticaretini kontrol etme arzusu, Osmanlı fütuhât politikalarının yönünü Safevî ülkesine doğrultuyordu. Bu arada Avrupa siyasî konjüktüründe Osmanlılar lehine gelişen şartlar (1575'de Venedik, 1577'de Avusturya ile yapılan sulh akitleri, Lehistan'ın himaye altına alınarak Rus nüfuzunun engellemesi), Osmanlıların doğuda daha rahat hareket etmelerine

³⁴ Minorsky, 'Tiflis', s.273

³⁵ Abdülhüseyn Nevaî, *Şah İsmail Safevî*, Tahran 1347, s.304 v.d..

³⁶ Bala, "Gürcistan", s.841.

imkanı sağladı. Öte yandan 1576'da Şah Tahmasb I'in vefatı ile İran'da baş gösteren saltanat buhranı, Gürcü Karthli kralının Osmanlı ordularını Gürcistan'a daveti, Gilan, Şirvan, Dağıstan ümerasının yardım çağrıları istila için uygun ortam doğurdu.

Şah Tahmasb I devrinde, Şemkür, Zegem, Tavus, Şemseddinlü, Kazak, Berda, Beylekan, Yavlak, Ağdam ve Borçalı Karabağ Beylerbeyiliğine³⁷ bağlıydı³⁸. Tiflis ile Gence arasındaki bölge, Şah Tahmasp'ın 1540'da Tiflis'i zaptetmesinden sonra, Gence'ye bağlandı³⁹.

Bu meyanda Osmanlı yönetimi, Safevî ülkesini ele geçirip yerleşmek düşüncesi ile 1578 başlarından itibaren askerî faaliyetlere başladı. Lala Kara Mustafa Paşa Erzurum canibi serdarı olarak tayin edilip, Şirvan ve Azerbaycan'ın fethine memur edildi (17 Mart 1578)⁴⁰. Böylece, 16. yüzyıl sonlarında, Lala Mustafa Paşa, Özdemiroğlu Osman Paşa, Ferhad Paşa gibi serdarlarla İran-Azerbaycan-Gürcistan topraklarına karşı kapsamlı bir askerî harekât başlamış oldu. Harekattan önce Gürcü krallarına mektup gönderilerek, Kızılbaş'tan ayrılıp, Osmanlı'ya tabi' olmaları istendi. Lakin olumlu cevap alınmadı. Harekât başladığında Mustafa Paşa, Çıldır savaşından sonra Gürcistan'a yürüdü. Tiflis kralı David, merkez ve nevahisini bırakarak kaçtı (1578)⁴¹. Böylece Borçalı-Kazak bölgesinin önemli bir kesimi de dahil olmak üzere bölge Osmanlıların eline geçti. Bu arada Tiflis ve çevresinin kendilerine verilmesi şartıyla Osmanlı'ya bağlı olacaklarını bildiren Aleksandr'a, İslâm dinini kabul etmesi teklif edildi. Osmanlıların Levend oğlu dedikleri Aleksandr bunu kabul etmemekle birlikte, Osmanlı'ya tabi oldu⁴². Bunun üzerine Mustafa Paşa, bazı toprakları Aleksandr'a verdi. Tiflis'i de eyalet yaparak, merkeze bağladı ve kalesini de tahkim etti⁴³.

Bu suretle Tiflis'e yerleşen Osmanlılar, Gürcistan coğrafyasını Lori⁴⁴, Tiflis, Gori ve Tomanis olmak üzere dört eyalete ve yurtluk-ocaklık bölgelere ayırdılar⁴⁵. Tiflis

³⁷ Azerbaycan'da üç Karabağ adlı yerleşme vardı. Bunlardan biri Revan (Nahçıvan), biri Tebriz (Merend), biri de Urmiye (Salmâs) toprağındaydı. Evliya Çelebi, Revan toprağında olana büyük Karabağ, Tebriz toprağında olana küçük Karabağ demektedir (c.2, s.240). Her üç Karabağ da tahrir defterlerine köy yerleşmesi olarak kaydedilmiştir. Ayrıca, Revan ve Salmâs Karabağ'ları nahiye, Gence Karabağ'ı eyalet adı olarak zikredilmiştir.

³⁸ G. Ahmedov-S. Onullahi, "Gence'nin Gadim ve Orta Asrlar Tarihi", *Gence Tarihi Öcerk*, Bakı 1994, s.26; Kasım Hacıyev, *Berde Şehrinin Tarihi*, Bakı 2000, s.257.

³⁹ Hasan-ı Rûmlu, *Ahsanu't-Tawârikh*, (Edt.C.N.Seddon), Baroda 1931, vol.1 s.124.

⁴⁰ BOA, MD 32, s.188-190, tarih; 8 Muharrem 986/17 Mart 1578.

⁴¹ *Târih-i Osman Paşa*, s.23.

⁴² *Tarih-i Osman Paşa*, s.24-25, 70.

⁴³ Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, c.III/2, s.106.

⁴⁴ Lori beylerbeyiliği 15 Mart 1593'de Çıldır beylerbeyiliğine bağlı bir sancak haline getirilmiş ise de, merkezi yönetim bunu uygun bulmayarak tekrar beylerbeylik yapılarak Nazar Han'ın idaresine verilmiştir (BOA, MD 70, hnr.136, s.64, tarih; 22 Ca 1001/24 Şubat 1593, hnr.176, s.91, tarih; 11 C 1001/15 Mart 1593).

beylerbeyiliğine Solak Ferhad Paşa'nın oğlu Mehmed Bey, Suhum (Sumhit) beyliğine Haydar Paşa tayin edildi. Kahetya yurtluk-ocaklık olarak Aleksandr Han'a verildi⁴⁶. Tomanis'e beylerbeyi ise 1584'de Hasan Paşa atandı⁴⁷. Vilayetler de muhtelif sancaklara ayrıldı. Sancakların beyliğine bizzat Osmanlı olan veya Safevî taraftarı iken Osmanlı'ya iltihak edenlerden kimseler atandı⁴⁸.

Ancak, İmam Kulu Sultan, Kazak Hanı Dönmez Bey ve Svimon komutasındaki Safevî-Gürcü-Kazak birleşik kuvvetleri başta Tiflis olmak üzere bölgeye hücum edince⁴⁹ Ferhad Paşa, serdar tayin edilerek Gürcistan meselesini halletmesi emredildi. 1583'de Azerbaycan'a giren Osmanlı serdarı Ferhad Paşa, Gence kır kesimini ele geçirdi. Ayrıca, Gence hakimi İmamkulu Han idaresindeki Şemseddünlü, Karamanlu, Talişlü, Otuzikilü, Yiğirmidörtlü, Hacılı ve Kazak Türkmenlerinden oluşan Safevî birliklerini mağlup etti (1584)⁵⁰. Ferhad Paşa Revan'ın tahkimiyle uğraşırken, Hasan ve Rıdvan Paşalar komutasında iki orduyu Gürcistan'a gönderdi. Hasan Paşa kısa bir sürede Lori, Gori ve Tomanis'i ele geçirerek (1584) buralardaki kaleleri müstahkem hale getirdi. Rıdvan Paşa da Tiflis üzerine yürüyerek zaptetti. Hasan Paşa Tomanis beylerbeyi atandı. Böylece Şirvan, Tebriz, Revan, Gence, Meragâ, Hemedân gibi yerler ile beraber Gürcistan da Osmanlı ülkesine ilhak edilmiş oldu⁵¹. Bu hareket sırasında, Borçalı-Kazak bölgesindeki Terekemelerin reisi olan Kazak Han, Gori'nin fethinden sonra Osmanlı karargâhına gelerek itaatini bildirdi. İtaatinden dolayı kendisine beylerbeylik payesi tevcih edildi. Kazak Han, dönemin siyasetine göre bazen Safevî'ye, bazen Gürcülere, bazen de Osmanlı'ya tabi olarak yaşıyordu. Nitekim Ferhad Paşa bölgeden çekildiğinde tekrar Safevî taraftarı oldu. Ferhad Paşa'nın 1587 Gürcistan hareketi sırasında, ordu Tomanis'e geldiğinde Diyarbakır beylerbeyi Husrev Paşa ve Şam beylerbeyi Sokulu-zâde Hasan Paşa, Kazak Han'dan tekrar Osmanlı'ya itaat etmesini istediler. Kazak

⁴⁵ BOA, MD 69, hnr.301, s.151, tarih; 3 Ca 1000/16 Şubat 1592; BOA, MD 70, hnr.285, s.146, tarih; 7 S 1001/13 Kasım 1592; BOA, MD 70, hnr.311, s.158, tarih; 17 C 1001/ 21 Mart 1593; *Topçular Kâtibi Abdulkâdir (Kadri) Efendi Tarihi (Metin ve Tahlil)*, (Haz.Ziya Yılmaz), Ankara 2003, c.1, s.11.

⁴⁶ BOA, MD 62, hnr.74, 75, 76, s.31-33, tarih; 6 R 995/16 Mart 1587.

⁴⁷ Danişmend, *Kronoloji*, 3, s.76.

⁴⁸ Ancak, bazı Osmanlı beyleri, kendilerine verilen sancaklara 6-12 ay boyunca gitmemiş veya gidenlerden kapı halkı güçlü olmayanlar iş yapamamıştır. Bu yüzden, Tebriz, Gence, Şirvan, Revan, Şemahı beylerbeylerine hükümler gönderilerek, bir yıldır sancağına gitmeyen ve sancak uhdesinden gelemeyenlerden sancakları alınıp, kapısı halkı mükemmel ve müstahak mazul beylere ve ağalara verilmesi istenmiştir (BOA, MD 73, hnr.25, s.11, tarih; 21 Z 1003/27 Ağustos 1595).

⁴⁹ *Tarih-i Osman Paşa*, s.58.

⁵⁰ M.Fahreddin Kırzioğlu, *Osmanlılar'ın Kafkas-Elleri'ni Fethi (1452-1590)*, Ankara 1993, s.355.

⁵¹ Harekata katılarak yarar yoldaşlık edenlere timar ve zeametler verildi. Mesela; Şirvan muhafızı Osman Paşa, seferde yararlılık gösterenlere Amid, Mardin, Ruha, Tortum, Oltî, Karahisar-ı Şarkî, Trabzon v.s. yerlerden timar ve zeamet tevcih etti. Yaptığı tevcihatı da bir deftere kaydederek, onay için İstanbul'a arz etti (BOA, TTD 606).

Han, Ferhad Paşa'nın huzuruna çıkarak af diledi. Affi kabul edilerek kendi ülkesine beylerbeyi tayin ve seferlerde pişdarlık vazifesine memur edildi. Gori şehrinin ele geçirilmesinden sonra, Gürcü beylerinden Varaze-oğlu Mahmud Han ve Ahıska beyleri de itaatlerini bildirdiler. Gori eyalet merkezi yapılarak, Ahıska havalisi Çıldır beylerbeyliğine bağlandı⁵². Böylece bölge Osmanlı idaresine alındı. Ayrıca 1583'de Akçakal'a Revan'a bağlıydı⁵³. 1728'de Tiflis'e bağlandı⁵⁴.

Gence, 1588'de feth edildiğinde beylerbeyliğe Osmanlı hizmetine giren eski Kızılbaş beylerinden Kelbi Ali Han tayin edilmişti. Fakat, Kelbi Ali Han aşiret askerleriyle Loru beyi Kazak Nazar Paşa'ya saldırıp, Safevilere meyledince⁵⁵ bu görevden alındı. Daha önce güçlü Osmanlı ordusunun ilerleyişi karşısında korkuya kapılıp şehri boşaltarak Aras kıyılarına çekilen Safevî Beylerbeyi Kaçar Ziyad Han oğlu Muhammed Han, Otuzikilü, Kaçar, Kazak, Şemseddinlü ve Karamanlı boylarından topladığı ordu ile şehri geri almak istedi ise de mağlup edildi⁵⁶.

Harekâtın ardından yapılan 1590 İstanbul anlaşmasıyla Şah Abbas I, Osmanlı'nın ele geçirdiği yerlerdeki hakimiyetini tanıdılar⁵⁷. Anlaşmanın ardından Osmanlı yönetimi yerinden yurdundan göç eden halkın ve aşiretlerin geri dönmesini temin için istimalet verdi, bölgenin nüfus ve arazi tahririni yaptırdı, idarî teşkilat kurdu, toprağı has, zeamet, timar, yurtluk-ocaklık kısımlara ayrıldı.

Osmanlı hakimiyeti 17. yüzyıl başına kadar sürdü. 1603'den itibaren Şah Abbas I, Osmanlı'nın ele geçirdiği kent, kasaba ve köyleri birer birer geri aldı⁵⁸. Böylece, yaklaşık 20-25 yıl Osmanlı idaresinde kalan bölge böylece elden çıktı. Hatta Şah Abbas, 1614'de Gürcistan'a girdiğinde şehirleri tahrip etti, büyük bir katliam yaptı ve binlerce insanı güney

⁵² Danişmend, *Kronoloji*, s.76-77, 105-106.

⁵³ Talin'de, Yavuz'un Çaldıran seferi sırasında bir kale mevcuttu (Celal-zâde Mustafa, *Selim-nâme*, (Haz.Ahmet Uğur-Mustafa Çuhadar), İstanbul 1997, s.592).

⁵⁴ BOA, TTD 903, s.547; "... Tiflis eyâletine zamm ve ilhâk olunan Ağçakal'a sancağına ...8 Ca 1139/1 Ocak 1927" (Fahameddin Başar, *Osmanlı Eyâlet Tevcihatı (1717-1730)*, Ankara 1997, s.157, 166); Metin Kunt, *Sancaktan Eyalete 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi*, İstanbul 1978, s.180.

⁵⁵ Kırzioğlu, *Kafkas Elleri'ni Fethi*, s.371, 378-379.

⁵⁶ Selânikî Mustafa Efendi, *Tarih-i Selânikî (971-1003/1563-1595)*, (Haz.Mehmet İpşirli), Ankara 1999, c.I, s.206-208, 223; İskender Beg Türkmân, *Alâm Arâ-yı Abbâsî*, c.I, s.278-279; Oktay Efendiyev, *Azerbaycan Safeviler Devleti*, Bakı 1993, s.17-18; Kırzioğlu, *Kafkas Elleri'ni Fethi*, s.378.

⁵⁷ Batı ve kuzeybatı illeri Osmanlılar, doğu illeri (Horasan) Özbekler tarafından ele geçirilen Şah Abbas I, Tebriz, Karacadağ, Gence, Karabağ, Gürcistan, Revan, Loristan ve Nihavend'i Osmanlılara bırakmaktan başka çaresi olmadığını görerek bu anlaşmayı imzaladı. Çünkü, Şah'ın gayesi Osmanlı ile sulh yaparak batı meselesini şimdilik askıya alıp, Özbekler üzerine yürümektir (Abdülhüseyn Nevaî, *Şah Abbas*, Tahran 1352, c.I, s.142-185).

⁵⁸ Nader Nejad, *XVI. Asırda İran Kaynaklarına Göre Osmanlı-Safevî Münasebetleri, (1502-1590, 1620)*, Erzurum 1986 (AÜ.Basılmamış Dr. Tezi), s.176-189.

İran'a göç ettirdi⁵⁹. Şah Abbas devrinde (1588-1628), Şirvan, Borçalı ve Kazak bölgelerinde yaşayan Sünnî inanca sahip Kazak, Karamanlı ve diğer Türkmenleri Şifileştirme politikasına ağırlık verildi. Aşiretlere bu yönde baskı yapıldı. Ya kabul edecekler ya da Horasan'a sürgün edileceklerdi. Çaresiz aşiretler bunu kabul ettiler. Fakat, bu aşiretler içten içe Sünnîliği devam ettirmiş olacaklar ki, bir müddet sonra Osmanlı idaresine geçtiklerinde tekrar Sünnî inanca geçtiler. Safevîler bu tür insanlara "dönük" diyorlardı⁶⁰ ve cezalandırılmaları gerektiğine inanıyorlardı. Dönüklerin başında Kaçar, Karapapak, Alpavut, Sa'adlu, Pazukî, Kazak, Karamanlu, Şemseddinlü, Hacılar gibi aşiretler geliyordu. Nitekim, Şah Abbas, bölgeyi ele geçirdiğinde pek çok Sünnî Türkmeni öldürttüğü gibi, 1606'da Gence'yi ele geçirdiğinde de Hasançay nehri kıyısında Kazak ve Şemseddinlü 2.500-4.000 arasında dönük Türkmeni katlederek cezalandırdı. Keza, devletin kuruluşunda büyük rol oynayan Ustaclu ve Bayatlara⁶¹ ağır darbeler vurdu. 1614'de Şirvan, Tebriz ve Gence-Karabağ bölgelerinde 25 bin dönük ailesini ülkenin iç kesimlerine tehcir etti⁶². Yaklaşık yüz bin aileyi Azerbaycan haricine süren⁶³ Şah Abbas'ın katliamlarından korkan Şirvan ve Dağıstan'da yaşayan Türkler, bu yüzden Osmanlı payitahtına mektup göndererek yardım istediler. Bunun üzerine Osmanlılar, 1617'de büyük bir orduyla Safevîler üzerine yürüdüler ise de, pek başarılı olamadılar. Fakat, daha sonra gelen Sultan Murad IV, 1635'de Azerbaycan'a girerek Safevîleri mağlup etti ve bir anlaşma yapıldı⁶⁴.

Safevî Devleti, Şah Abbas'ın ölümünden sonra zayıflamaya başladı ve 17. yüzyıl sonlarına gelindiğinde idarecileri liyakatsiz, hazinesi boş bir devlet haline geldi. Şah Hüseyin (1694-1722) tarafından devlete gelir sağlamak amacıyla 1698-1701 tarihleri arasında, 15 yaşından büyük bütün halka ağır vergiler koyuldu. Merkezî otorite zayıfladı, devlet yönetimi Kızılbaş beylerin ve Şifî ulemanın eline geçti ve Şah Hüseyin onların elinde oyuncak oldu. Şifî ulemanın etkisiyle Sünnî halka baskı ve şiddet yapıldı. Ağır vergiler ve devlet memurlarının zulmü halkı perişan ederken 1707-1722 yılları arasında Tebriz, Arran, Şirvan ve Kandehar'da halk isyanları baş gösterdi. Devlet bu isyanları kanla bastırmayla uğraşırken, doğudan

⁵⁹ Bala, "Gürcistan", s.842; Minorsky, "Tiflis", s.272-273.

⁶⁰ İskender Beg Türkman, *Târih-i Â'lam-ı Ârâ-yı Abbâsî*, I, s.406.

⁶¹ Faruk Sümer, *Safevî Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*, Ankara 1976, s.148, 168, 192, 199; Orhan Yeniars, *Karapapak ve Terekemelerin Siyasi ve Kültür Tarihine Giriş*, İstanbul 1994, s.43-45.

⁶² H.Memmedov Karamanly, "XVI-XVIII Yüzyıllar Osmanlı-Safevî Savaşları", *Yeni Türkiye Osmanlı Özel Sayısı*, (Ankara 1999), c.1, s.505.

⁶³ John R.Perry, "Forced Migration in Iran during the Seventeenth and Eighteenth Centuries", *Iranian Studies*, vol.VIII, Autumn 1975, N.4, s.202-208.

⁶⁴ 1635'de Revan'ı ele geçiren IV.Murad, 4-5 bin Şifî'yi şehirden sürdü (Karamanly,"Osmanlı-Safevî", s.505).

Afganlar ülkeye girdi ve başkent İsfahan'ı ele geçirdiler. Bu esnada Ruslar da Hazar kıyılarını takip ederek Bakü'ye kadar işgal ettiler.

5-Osmanlı İdaresinde Borçalı-Kazak

İran'daki gelişmeleri yakından takip eden Osmanlı hükümeti, 15 Mayıs 1722'de Nevşehirli İbrahim Paşa'nın başkanlığında toplandı. Divanda Safevî Devleti'nin geleceği, Rusya'nın güneye inmesine karşı alınacak tedbirler ve Osmanlı'nın ne yapması gerektiği meseleleri görüşüldü⁶⁵. Osmanlı yönetimi, Hazar Denizi'ne uzanan yoldaki önemli bir kilit noktası olan Gence'nin ele geçirilmesi, Osmanlı'ya tabi olan Şirvan Hanı Hacı Davud ile birleşmesi, böylece Ruslara karşı güçlü bir konuma gelinmesi, Revan, Tebriz, Tiflis, Hemedân, Erdelân, Kirmanşahân, Luristân gibi şehir ve bölgelerin alınarak devletin hem güney-doğu sınırlarının emniyet altına alınması, hem de İsfahan ve Kazvin'in işgal edilerek Safevî Devleti'ne ve hilafet iddiasında bulunan Afgan iktidarına son verilmesi yönünde bir politika belirledi. Bu politikayı gerçekleştirmek üzere Osmanlı ordusu üç koldan Safevî ülkesine saldırdı⁶⁶; Erzurum beylerbeyi Silahdar İbrahim Paşa cenubi Kafkasya, Van valisi Köprülü-zâde Abdullah Paşa Azerbaycan ve Bağdat valisi Hasan Paşa Hemedân ve Kirmanşah taraflarından fetih hareketine giriştiler. İlk hareket, Safevî hakimiyetindeki Gürcistan (Karthli Krallığı) taraflarına yapıldı. Silahdar İbrahim Paşa, Karthli krallığının merkezi olan Tiflis ile önemli şehirlerden Gori'yi ele geçirdi (9 Temmuz 1723). Ancak, daha fazla ilerlemeyerek Tiflis'te kalınca, Ruslar Bakü'yü işgal etti. Osmanlı hükümeti, İbrahim Paşa'yı bu tedbirsizliği yüzünden azlederek yerine Arifi Ahmed Paşa'yı serdar tayin etti⁶⁷. Osmanlı'nın bir çırpıda büyük bir araziyi ele geçirmesi Rusları korkuttuğundan, Rusya, Safevî topraklarının paylaşımı hususunda bir teklifte bulundular. Bu teklifi harekât sebebiyle uygun bulan Osmanlı yönetimi 24 Haziran 1724'de İstanbul muahedesini imzaladı. Bu muahede ile

⁶⁵ M.Münir Aktepe, *1720-1724 Osmanlı-İran Münasebetleri ve Silahşör Kemanî Mustafa Ağa'nın Revan Fetih-nâmesi*, İstanbul 1970, s.13.

⁶⁶ BOA, MD 132, hnr.1, s.75, tarih; Evail-i Ra 1137/Kasım 1724; Tofiq Mustafazade, *XVIII Yüzyillik-XIX Yüzyilliyin Evvellerinde Osmanlı-Azerbaycan Münasibetleri*, Bakı 2002, s.15-26; Karamanly, *Osmanlı-Safevî*, s.503-505; *Osmanlı-İran-Rus İlişkilerine Ait İki Kaynak*, (Trc.H.D.Andreasyan), İstanbul 1974, s.36; Feridun Emecen, "Kuruluştan Küçük Kaynarca'ya", *Osmanlı Devleti Tarihi*, İstanbul 1999, c.1, s.59-60; Mehmet Saray, *Türk-İran İlişkileri*, Ankara 1999, s.65-67.

⁶⁷ Diğer taraftan Bağdat valisi Hasan Paşa, 15 Ekim 1723'de Kirmanşah'ı, 10 Kasım 1723'de Erdelan eyaletinin merkezi Sinne'yi aldığı gibi, Abdurrahman Paşa Loristan valisi Ali Merdan Han'ı mağlup ederek itaat ettirdi. Abdullah Paşa'nın gönderdiği bir kuvvet 6 Mayıs 1724'de Hoy ve Curs'u ele geçirdi.

bütün Maveraya-yı Kafkas, Tiflis, Tebriz, Gence, Berda, Karabağ, Merend, Meraga, Urmiye, Salmas, Nahçıvan, Hemedân, Kirmanşâh Osmanlıların, Hazar kıyısı Rusların olacaktı⁶⁸.

Osmanlı-Rus anlaşmasının ardından Osmanlı harekâtı devam etti⁶⁹. Erzurum valisi Hacı Mustafa Paşa 3 Ağustos 1725'de Lori'yi, ardından Karthli'yi aldı. 1725 yılı sonlarına kadar bölgenin tamamı, kenti, köyü, aşireti ile Osmanlı ülkesine katıldı⁷⁰. Askerî harekâtın bitmesini müteakip, 1722'de belirlenen politika çerçevesinde; yerinden yurdundan göç eden halkın ve aşiretlerin geri dönmesini temin için istimalet verildi, bölgenin nüfus ve arazi tahriri yapıldı, idarî teşkilat kuruldu, vergi sistemi yeniden düzenlendi, toprak has, zeamet, timar, yurtluk-ocaklık kısımlara ayrıldı. İshak Paşa Gürcistan beylerbeyliğine atanırken, Trabzon valisi Recep Paşa da Tiflis muhafazasına tayin edildi (18 Ekim 1724)⁷¹. Tiflis ile Gence arasında sakin olup, bölgenin fethi esnasında Osmanlı'ya itaat eden Kazak aşiretinden bir kısmı Gence seraskeri emrinde bulunuyordu. Kazak bölgesinin Safevî beyi Mirali bey, Osmanlılara itaat etmişti. Bunun üzerine Kazak sancak yapılarak sancakbeylik rütbesiyle Mirali beye tevcih edildi. Ayrıca, Mirali bey Şirvan askerine zahire vermekle mükellef kılındı⁷². Bu suretle Osmanlı tahrir defterinde de ismi tescil edilen Borçalı-Kazak idarî bölgesi ortaya çıktı. Kazakların bir kısmı Şemseddinli bölgesinde otuz pare köye yerleşmişti. Ekim 1724'de Revan hanı Mehmed Kulu Han, emrindeki Lezgi, Gürci, Ermeni ve Kızılbaş askerleriyle zaman zaman bu bölgeye saldırıyor, ekinleri tahrip ediyordu. Bundan şikayetçi olan Kazak aşiretleri Recep Paşa'ya müracaata bulundular⁷³. Revan'ın fethiyle bu iş son buldu.

1727'de Gence eyaleti sınırları, Tiflis'e tabi Kazak sancağı hududunda doğuya doğru Kür nehri kenarıyla 35 saat miktarı uzanıp, güneyden gelerek Kür'e karışan Aras kenarında Berküşad ve Çölender'e varınca güneye doğru 30 saat miktarı uzanan araziye kapsıyordu⁷⁴.

⁶⁸ *Osmanlı Devleti İle Azerbaycan Türk Hanlıkları Arasındaki Münâsebetlere Dâir Arşiv Belgeleri-II (1575-1918)*, Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1993, s.32; Aktepe, "Revan Fetihnamesi"s.30.

⁶⁹ Anlaşmanın ardından 31 Ağustos 1724'de Hemedân, 3 Ekim 1724'de Revan ele geçirildi. Abdullah Paşa, Zünüz ve Merend'den sonra 3 Ağustos 1725'de Tebriz'i, ardından Erdebil'i zaptetti. Bağdat valisi Ahmed Paşa, evvelce Osmanlı'ya itaat edip daha sonra yüz çeviren Loristan valisi Ali Merdan Han'ın üzerine yürüyüp, 6 Eylül 1725'de eyalet merkezi olan Hurremabâd'ı ilhak etti.

⁷⁰ Togan, "Azerbaycan", s.113-114; *Arşiv Belgeleri-II*, s.35.

⁷¹ BOA, MD 132, hnr.2, s.94, tarih; Evahir-i M 1137; Minorsky, "Tiflis", s.274.

⁷² *Târih-i İsmail Asım (Küçük Çelebi-zâde) Efendi*, İstanbul 1282, s.326; Mustafazade, *Osmanlı-Azerbaycan İlişkileri*, s.83.

⁷³ Çelebi-zâde, *Tarih*, s.195-197.

⁷⁴ Gence eyaleti, Halha, Berda, Arasbar, Berküşat ve Lori olmak üzere altı livadan müteşekkildi (BOA, TTD 903, s.4).

Osmanlılar için asıl fetih tahrirdir. Yeni fethettikleri bir yeri ilhak etmeye karar verdiklerinde bölgeyi tahrir eder; böylece, her türlü gelir kaynağını tespit edip, kayda geçirirlerdi⁷⁵. Bu anlayışla, 1724'de başlanılan tahrir işlemi 4 Mayıs 1728'e kadar sürdü ve araştırmamızın ana kaynağı olan İstanbul Başbakanlık Osmanlı Arşivi Tapu-Tahrir Defterleri tasnifi 897 numarada kayıtlı tahrir defterleri tutuldu⁷⁶.

Bu ikinci Osmanlı hakimiyeti de çok uzun süreli olmadı. Zira, Safevî hanedanını ortadan kaldırarak Afşar hanedanını kuran Şah Nadir, Gürcistan asilzadeleriyle birlikte Osmanlı kuvvetlerine saldırdı. Şah Nadir'in İran ve Gürcü birlikleri, 17 Eylül 1734'de Tiflis'i ele geçirdiler. Ardından 14 Haziran 1735'de Arpaçay savaşında Osmanlı ordusunu mağlup ederek, Gürcistan'ın önemli bir kısmını işgal ettiler. Osmanlı savaşında büyük yararlılıklar gösteren Tahmuraz'ı Karthli ve Kahetya valisi tayin etti⁷⁷.

Şah Nadir'in ölümünden sonra, Karthli hakimi Teymuraz I ve İrakli II muhtelif zamanlarda Revan ve Gence'yi ele geçirilmeye çalışıldılar⁷⁸. Mesela, Rusların desteklediği Tiflis hanı İrakli Han da, 1776 ve 1784 yıllarında Gence'ye hücum etti, ancak ele geçiremedi⁷⁹.

1783'de Ruslar, hile ile Revan'a hakim olmak istemişlerdi. Bu yılda Revan Hanı Hüseyin Ali Han vefat etmiş, yerine İsmi Han geçmişti. Ruslardan askerî destek alan Tiflis hanı İrakli Han, Revan'ı ele geçirmek istiyordu. Durumun Çıldır valisi Süleyman Paşa tarafından merkeze bildirilmesiyle Osmanlı Devleti, bu hanlığa yardımda bulundu. Neticede Tiflis hanı ve Rus ordusu yenilerek geri çekildi. 1787'de Revan hanlığında bulunan Muhammed Han devrinde de bu tür saldırılar devam etti. Bu yüzden devlet, Revan hanlığının korunması hakkında pek çok emir yayınladı⁸⁰.

18. asrın sonlarına doğru, hanlıklara son vererek İran Devleti'ni yeniden diriltmek iddiasıyla ortaya çıkan Ağa Muhammed Han, tüm Azerbaycan'ı ele geçirmek istiyordu⁸¹. Han, Azerbaycan'a yürüyünce, hakimiyetlerini kaybetmek istemeyen Gence, Şuşa, Tiflis,

⁷⁵ Halil İnalcık, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi, 1300-1600*, İstanbul 2000, s.175.

⁷⁶ Tahrir işlemine hangi tarihte başlandığı tespit edilememekle birlikte, Ekim 1725 (Evasıt-ı S 1138) tarihli bir hükümde Tebriz bölgesinin (BOA, MD 132, hnr.2, s.394), Şubat 1726 (Evahir-i Ca 1138) tarihli Tebriz seraskerî Abdullah Paşa ile Silahdar katibi, Tebriz defterdarı ve muharriri Mustafa'ya gönderilen bir hükümde de; Tebriz, Kirmanşah, Hemedân, Erdelan, Loristan, Gence, Tiflis, Revan, Hoy, Tasuç ve Urmiye'nin tahriri için gerekenin yapılması emredilmiştir (BOA, MD 133, hnr.1, s.76).

⁷⁷ Danişmend, *Kronoloji*, 4, s.25; Minorsky, "Tiflis", s.275.

⁷⁸ Fahreddin Nerimanoğlu, *İstiklal Mücadelemizin Beşiyi*, Bakı 2001, s.46; F. Aliyev, "Gence XVIII. Asrda", *Gence Tarihi Öcerk*, Bakı 1994, s.39.

⁷⁹ *Arşiv Belgeleri-I*, s.64; Mustafazade, *Osmanlı-Azerbaycan*, s.158, 195.

⁸⁰ Bkz. *Arşiv Belgeleri-I*, s.74-75, 84-85, 94-100, 135 vd, II, s.66-76, 86, 92-94.

⁸¹ Muhammed Cafer Hürmüçî, *Târih-i Kâçâr*, Tahran 1344, s.7-10; Mehdi Bamdad, *Târih-i Ricâl-i İrân*, Tahran 1347, c.1, s.178-179.

Dağıstan ve Şirvan hanları birleşerek karşı koymaya çalıştılar (9 Mayıs 1795)⁸². Han, bölgede hakimiyet tesis edip, Tahran'a döndüğü sırada, İrakli II ile Şuşa hanı İbrahim Han birleşerek 28 Mayıs 1796'da Gence'ye yürüdüler. Gence hanı, Ağa Muhammed Han'dan yardım talebinde bulundu. Bunun üzerine Han, oğlu Ali Kulu Han'ı Gence'nin yardımına gönderdi⁸³. İrakli, saldırıları durdurup geri çekildi ise de, Ruslarla birlikte Aralık ayında tekrar Gence'ye yürümek istedi⁸⁴.

⁸² Hürmucî, *Tarih-i Kaçar*, s.18; *Arşiv Belgeleri-I*, s.141-144.

⁸³ *Arşiv Belgeleri-I*, s.149-150; Mustafazade, *Osmanlı-Azerbaycan*, s.241.

⁸⁴ *Arşiv Belgeleri-I*, s.152-153.

BİRİNCİ BÖLÜM

1.BORÇALI VE KAZAK'IN SOSYO-EKONOMİK YAPISI

Uzun yıllar Osmanlı idaresinde kalan Azerbaycan ve Gürcistan'ın tarihini aydınlatmada Osmanlı arşiv vesikaları önemli bir kaynaktır. Özellikle XV. yüzyılda Karakoyunlu ve Akkoyunlu dönemlerinden başlayıp, XVIII. asırda hanlıklar devrine dek cereyan eden bölge tarihinin ve sosyo-ekonomik yapısının Osmanlı kaynakları vasıtasıyla aydınlanması mümkündür. Bu kaynakların en mühimi hiç şüphesiz tapu-tahrir defterleridir.

Osmanlı Devleti'nde yeni fethedilen bir bölgenin *tahriri* yapılıp, defterleri yazılmadan orada, Osmanlı hakimiyeti fiilen yerleşmiş sayılmazdı¹. Tahrirler sayesinde devlet, yeni fethettiği topraktan hazineye aktarılacak miktarı, uygulayacağı idarî teşkilât ve malî kanunları, vergi mükellefi ve muaf nüfusu, dağıtılacak dirlikleri ve çıkarabileceği asker sayısını tespit etme imkânı bulabilirdi. Tahrirler, belli usûl ve kaidelere göre yapılır ve defterlere kaydedilirdi.

Tahrir defterleri, Osmanlı Devleti'nin hakiki yapısını, sosyal bünyesini, toprak sistemini ve müesseselerini meydana çıkarmak bakımından olduğu kadar, hakim olduğu ülkelerin de mahallî tarihlerini, kültürel, ekonomik ve sosyal durumlarını aydınlatmak bakımından büyük önem taşımaktadır². Bu öneme binaen pek çok araştırmacı bu kaynakları kullanarak Osmanlı Devleti'ni vilâyet veya kaza bazında incelemiş, iktisadî, içtimâî ve kültür tarihine dair bilgiler vermişlerdir. Son yıllarda yapılan Mardin, Bayburt, Kemah ve Erzincan, Manisa, Kütahya, Yen-il, Tokat, Ayıntab, Harput, Trabzon, Adıyaman, Tarsus ile ilgili yayınlar bunlara örnektir. Bu nevi çalışmalar Osmanlı İmparatorluğu'nun taşra teşkilâtını ortaya koymasına bakımından da büyük öneme haizdir.

Tahrir işlemi, Sultan beratıyla tayin olunan "*emin*", "*muharrir*", "*mübaşir*" veya "*ilyazıcı*" denilen güvenilir, tecrübeli ve bilgili kimselerin başkanlığında ve yanlarında bir "*kâtip*" olmak üzere kadının murakabesi altında yapılırdı³.

Tahrir işlemi neticesinde meydana gelen defterlere "*Defter-i Hakanî*" veya "*Tahrir Defteri*" adı verilmiştir. Tahrir defterleri muhteva itibariyle "*Defter-i Mufassal*" ve "*Defter-i Mücmel*" veya "*Defter-i İcmal*" olmak üzere iki kısma ayrılmaktadır. Osmanlı vergi kayıt usulüne göre, mufassal ve icmal olmak üzere iki tür vergi defteri tertip ediliyordu. İcmal defterde başlıca, Padişaha ait havass-ı hümayûn, beylerbeyi ve sancakbeyi gibi yönetici sınıf ve

¹ Ö.Lütfi Barkan-Enver Meriçli, *Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri I*, Ankara 1988, s.16.

² Nejat Göyünç, *XVI.Asırda Mardin Sancağı*, Ankara 1991, s.IX.

³ Halil İnalçık, *Hicri 835 Tarihli Süret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid*, Ankara 1988, s.XIX.

devletin savaşı kesimini oluşturan sipahi ve zaimlere verilen topraklar, yani “dirlikler” yer alıyordu. Mufassal defterde ise, oluşturulmuş idarî birimin sınırları içerisinde mevcut yerleşim yerlerinin (şehir, kasaba, köy) adları, vergi mükellefi ve muaf reyanın baba ve kendi isimleri, mülkiyet statüsü, reyanın ödediği vergilerin nevi ve miktarı, toprağın statüsü (çift, bennak, caba), toprağın ait olduğu cihet (hass, vakıf, mülk), yetişen ürünler; bunların üretim miktarı ve alınacak vergiler, diğer ekonomik faaliyetler (arıcılık, hayvancılık, tuzculuk, değirmen, aşıyan), şehirlerin ticarî vergileri (ihtisap, ihzariye, bac-ı bazar, gümrük, kapan), hülasa vergiye tahakküm eden her *kisb ü kadir kâr* kaydedilirdi. Bu defterden iki adet hazırlanır, birisi İstanbul’daki defterhaneye gönderilir, bir nüsha da beylerbeylikte kalırdı. İstanbul’a gönderilen nüsha Sultan’ın tuğrası ile tasdik edildikten sonra devletin resmî senedi haline gelirdi.

Bu çalışmada da 897 nolu mufassal tahrir defteri esas alınarak, Osmanlı idarî teşkilâtında sancak statüsünde olan "Kazak" ve büyük kısmı bu sancak sınırları içerisinde meskûn "*Borçalı-Kazak Türkleri*"nin idarî, iktisadî ve içtimaî durumu ortaya konulmaya çalışılmıştır. Şunu da belirtmek gerekir ki, burada kullanılan iktisadî ve içtimaî tabirleri çok geniş bir manayı ifade etmektedir. Bu tabirler, toplum hayatı, kültür, ekonomi, üretim, mübadele, sosyal münasebetler, demografi, tarihî coğrafya, etnoğrafya, toponomi, siyaset gibi pek çok kavramı içine almaktadır⁴.

Osmanlı Arşivi’nde araştırma sahasına ait iki tahrir defteri (897 ve 900 numaralarda kayıtlı) bulunmaktadır. Her ikisi de 1728 tahriri sonucu tutulmuş olup, birisi merkeze gönderilen, diğeri beylerbeylikte kalan defterdir. Bölgenin tahririne 1725 başlarında başlanmış ve tahrir işlemi 4 Mayıs 1728’de tamamlanmıştır. Ayrıca, Maliyeden Müdevver Defterler tasnifi 3966 numarada kayıtlı yine 1728 tarihli bir tahrir defteri bulunmaktadır.

Gürcistan tarihi olduğu kadar, Azerbaycan ve hatta İran tarihi için de büyük önem taşıyan bölgeye ait defterler üzerine, Türkiye’de çok fazla çalışma yapılmamıştır. Selim Özcan’ın Tebriz, Hasan Babacan’ın Revan, Osman G.Özgüdenli’nin İran İdarî Teşkilatı, Ali Sinan Bilgili’nin Azerbaycan Türkmenleri ve İran-Azerbaycan Kentleri konulu çalışmaları tahrir defterleri kaynak alınarak yapılmış bazı çalışmalardır. Rus alimi V. Minorsky, Azerbaycanlı Ziya Bunyadov ve H. Memmedov Karamanlı⁵ tahrir defterleri üzerine çalışmalar yapmış yabancı bilim adamlarıdır.

⁴ Bahaeddin Yediyıldız, *Ordu Kazası Sosyal Tarihi*, Ankara 1985, s.4.

⁵ Ziya Bunyadov-H.Memmedov Karamanlı, *İrevan Eyaletinin İcmal Defteri*, Bakı 1996; Aynı Yazarlar, *Nahçıvan Sancağının Mufassal Defteri*, Bakı 1997; H.Memmedov Karamanlı, *Gence-Karabağ Eyaletinin Mufassal Defteri*, Bakı 2000.

Borçalı-Kazak bölgesi, Tiflis eyaletine bağlı nahiye statüsündeki idari birimlere bölünmüştü. Defterin ilk sahifesindeki “*İşbu tahrir defteri ale-d-devam düstürü'l-amel tutulmak için defter-i cedid-i hakanide hıfz olunmak buyuruldu, 24 Ramazan sene 1140*” kaydından İstanbul’a gönderilen defter olduğu anlaşılmaktadır. Ayrıca, aynı sahifeye devrin padişahı Sultan III.Ahmed’in (1703-1730) tuğrası çekilmiştir. Bundan sonraki sahifelerde idarî birimlerin fihristi verilmiştir.

İdarî taksimat itibariyle 1728 tarihinde Tiflis eyaleti; Tiflis, Somhit, Ağçakal’a ve Kazak livalarından oluşuyordu. Tiflis livasına; Baratlı, Baydar, Tumanis ve Demirci Hasanlı nahiyeleri, Somhit livasına; Somhit, Taşır ve Petek nahiyeleri, Ağçakal’a livasına; Ağçakal’a nahiyesi, Kazak livasına; İnce, Çuvar, Ahıstav ve Türk nahiyeleri bağlıydı.

Osmanlılar Kazak’ı liva gibi bir idarî birim yapmakla birlikte, tarihi Borçalı toprakları, Osmanlı idarî sistemine hususi bir idarî birim adı olarak alınmamıştır. Bu yüzden, İslâm Ansiklopedisi Gürcistan ve Tiflis maddeleri, Gürcistan Tarihi⁶, Kırzioğlu’nun makale ve kitapları kaynak olarak kullanılarak, Borçalı’ya ait topraklar tespit edilmeye çalışılmıştır. Bunun sonucunda yukarıdaki idarî birimlerden Baratlı, Baydar, Demirci Hasanlı, Somhit, Taşır, Petek ve Ağçakal’a nahiyelerinin kapladığı alanın tarihî Borçalı toprakları olduğu tespit edilmiştir.

1.1-Ekonomik Hayat

1.1.1-Ziraî üretim

Ziraî üretim, başta iklim ve toprak özellikleri olmak üzere, her şeyden önce coğrafi faktörlerin etkisi altındadır⁷. Borçalı-Kazak bölgesi pek çok mahsulün yetişmesine imkan sağlayan bir iklimin tesiri altındadır. Dolayısıyla, günümüzde olduğu gibi, geçmişte de büyük bir ziraî potansiyele sahipti.

Aras ve Kür’ün muhtelif kolları vasıtasıyla sulanabilen bölge, karasal iklimin tesiri altındadır. Arklar vasıtasıyla sulama imkanı da bulunmaktadır. Nitekim, büyük ölçüde suya ihtiyaç duyulan çeltik üretiminde, ancak sulamalı tarım metodu uygulanmak suretiyle ziraat yapılabilmektedir. Tahrir defterlerindeki kayıtlardan çeltik ziraatının, ovadan geçen ırmak ve çaylardan, arklar ve oluklar vasıtasıyla getirilen suyun tarım alanlarına verilmesiyle yapıldığı anlaşılmaktadır⁸.

⁶ Geniş bilgi için bkz. *Gürcistan Tarihi*, muhtelif sahifeler.

⁷ Ali Tanoğlu, *Ziraat Hayati*, İstanbul 1968, c.1, s.1.

⁸ BOA, TTD 879.

1.1.1.1.Hububat ve bakliyat;

Borçalı-Kazak bölgesinde ziraî sahanın başlıca mahsulü hububattır. Hububat içerisinde özellikle arpa ve buğday ilk sırayı almaktadır. Hububatın yanı sıra, endüstride kullanılan pamuk, bakliyat ve pirinç türü mahsullerin de üretimi yapılmaktadır. Sancağın gerek kışlak ve gerekse yaylak hemen her kesiminde hububat, özellikle sulak bölgelerde pirinç ve elverişli yerlerde yetiştirilen pamuk, tahrir defterinde *hasıl* başlığı altında, kaydedilmiştir. Hasılın altında ziraî üretim neticesinde elde edilen mahsulün hınta (buğday), şair (arpa), penbe (pamuk), çeltik olarak çeşitleri, kile olarak ağırlığı ve akçe olarak vergi nispeti hem aynî ve hem de nakdî kayd edilmiştir. Vergi nispetinin, para karşılığının ve ağırlığının birlikte zikredilmiş olması ürünün, nakdî karşılığı yani, *tahrir kıymeti* hakkında bilgi edinilmesine imkan sağlamaktadır⁹. Mahsulün tahrir kıymeti, tahrir komisyonları tarafından carî fiyatlar nazarı itibare alınarak mahallinde tespit ediliyordu¹⁰. Bu açıdan tespit edilen kıymet resmî hüviyet taşımaktaydı. Bu kıymet aynı zamanda, 18. asırda bölgede yetişen ürünlerin devletçe tespit edilen satış fiyatını vermektedir¹¹. Buna göre, bölgede üretimi yapılan hububat ve bakliyat çeşitlerinin kile başına alınan akçe kıymetleri buğday, arpa ve mercimeğin 20 akçe, çavdar ve darının 15 akçeydi. Pamuk ve çeltiğin kilesi verilmediğinden tahrir kıymetleri tespit edilememiştir.

Tahrir defterine göre, bölge ziraî kesiminde hububat üretimi büyük önem taşımaktadır. Hububat içerisinde en büyük payı, buğday ve arpa almaktadır. Bunları, pirinç, darı ve çavdar izlemektedir. Bakliyattan ise, mercimek, üretimi az da olsa yapılmaktadır. Buğday ve arpa, tetkik sahasının hemen her kesiminde üretimi yapılan bir bitki olma özelliğine sahiptir. Halkın ve askerinin beslenmesinde; gerek ekmeçlik olarak ve gerekse bir çok unlu besinlerin yapılmasında, coğrafi faktörler ve toprak yapısının elverişliliği nedeniyle üretimde öncelik buğday ve arpaya verilmiştir.

Hububat üretimine verilen önem, incelenen devirde bölgenin en yüksek gelir kaynağını, bunlardan alınan vergilerin oluşturmasına sebep olmuştur. Hububattan alınan öşür, genelde, has, zeamet ve timarlar arasında paylaşılmıştır. Öşür miktarı 1/10 nisbetindedir. Buna göre, aynî öşür miktarı dikkate alındığında, öşür miktarının 10 ile çarpılmasıyla, bölgedeki gerçek üretimin miktarının tespit edilebilir.

⁹ Mahsulün nakdî karşılığına "Tahrir Kıymeti" adı Lütfi Güçer (*Osmanlı İmparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul 1964, s.58-59) tarafından verilmiş, bu tabir Yediyıldız (*Ordu*, s.118), Emecen (*Manisa*, s.240) gibi araştırmacılar tarafından da kabul görmüştür.

¹⁰ Güçer, *Hububattan Alınan Vergiler*, s.58.

¹¹ Tesbit edilen tahrir kıymetlerinin kesin satış fiyatı olduğu söylenemez. Çünkü; bu nisbet tesbit edilirken piyasa etkisi pek dikkate alınmamıştır. Oysa, resmî kıymete nazaran piyasa değerlerinin daha fazla olduğu tesbit edilmiştir (Bk. Huricihan İslamoğlu-İnan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*, İstanbul 1991, s.69,265).

Defter kaydında hububat mahsulleri arasında buğday üretiminin ilk sırayı aldığı görülmektedir. Buna göre bölgenin buğday üretimi 12.855 kile, arpanın 9.962 kile olarak gerçekleşmiştir. Ancak bu rakamlar bölge üretimini tamamen vermemektedir. Çünkü, bir çok köyün hububat üretimi verilmemiş, sadece vergi miktarı yazılmıştır. Bu yüzden verilen rakamlar gerçek üretimi yansıtmamaktadır. Kilenin kilogram karşılığı hesaplanırken, bölge kilesi hakkında herhangi bir bilgi mevcut olmadığından, W.Hinz'in verdiği 1 kile buğday, darı, çavdar, mercimek= 25 Kg., 1 kile arpa= 22,25 Kg. değerleri esas alınmıştır¹². Buna göre, 321375 kg. buğday, 221654 kg. arpa üretimi yapılmıştır.

Ziraî mahsul üretiminde, rekolte oynamalarının temel sebeplerinden biri de nüfus hareketleridir. Bunun başlıca sebeplerinden birisi olarak da nüfus artışına paralel olarak, tüketim ihtiyacının da artması gösterilmektedir. Ancak, incelediğimiz devrede bölgede nüfus hareketleri ve rekolte oynamaları arasında kesin bir bağlantı kurmak mümkün değildir.

Nüfus-üretim ilişkisi çerçevesinde sancakta yaşayan şehirli ve köylü sayısı besin kaynaklarıyla karşılaştırıldığında üretilen miktarın halkı besleyecek durumda olup olmadığı anlaşılabilir. S.Faroqhi'nin belirttiğine göre, 16. asırda bir köylünün besin ihtiyacını karşılayabilmesi için yılda en az 300 Kg. tahıl gerekmektedir. Ayrıca, üretilen mahsulün 1/4 veya 1/3 arasında bir kısmının da tohumluk olarak ayrılması gerekiyordu¹³. Bölgede ürünün 1/4'ü tohumluk olarak ayrıldığı kabul edilerek geriye kalan miktar köylü tahmini nüfusuna bölündüğünde kişi başına düşen buğday miktarı 94 kg., arpa miktarı 44 kg. olarak tespit edilmiştir. Buna göre, bölgede üretilen tahıl miktarı halkı besleyecek durumda değildir.

Bölgede buğdaydan sonra üretimi en yaygın olarak yapılan arpa, daha çok hayvan yemi, bir kısmı da ekmeklik un olarak beslenmede kullanılmaktadır. Arpadan sonra hububat üretiminde üçüncü sırayı alan darı, buğday ve arpaya nazaran üretimi düşük seviyede yapılan bir bitkidir. Buğday ve arpa tarımına elverişli olmayan verimsiz topraklarda, boş kalmasın düşüncesiyle, besin değeri pek fazla olmayan, daha ziyade hayvan yemi olarak kullanılan çavdar tarımı da yapılmaktadır. Mercimek gibi bakliyat ise oldukça az üretilmektedir.

Hububat ve Bakliyat Öşür Bedeli; Hububât ve bakliyat içerisinde en fazla öşür bedeli, üretim-vergi ilişkisi çerçevesinde 2.357.290 akçe olarak pek tabi buğday üretiminden sağlanmaktadır. Buğday öşür bedelini, üretimde ikinci sırada yer alan 149.185 akçeyle arpa öşürü takip etmektedir. Daha sonra, darı (4314 kile, 82.765 akçe), çavdar (3355 kile, 61.540 akçe), mercimek (20 kile, 400 akçe) gelmektedir.

¹² Walther Hinz, *İslâm'da Ölçü Sistemleri*, (Çev.Acar Sevim), İstanbul 1990,, s.33,51,58.

¹³ Suraiya Faroqhi, *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler*, İstanbul 1993, s.266-267.

1.1.1.2.Çeltik üretimi;

Çeltik bitkisi, her mevsimi nemli ve bol yağışlı geçen, sıcak bölgelerin ürünüdür. Bu nedenle de bol yağış almayan ve yağış rejimleri düzenli olmayan, ama sıcaklığın ve sulama suyunun yeterli olduğu bölgelerde de tarımı rahatlıkla yapılabilir. Nitekim, bölgede sulama yoluyla çeltik tarımı yapılabilir. Çeltik, ovadan geçen çay kenarlarında, arklar ve oluklar açılmak suretiyle elde edilen arazilerde üretilmekteydi. Defterlerde çeltik alanlarının isimlerinin başında *ark* tabirinin kullanılması buna delâlet etmektedir. Meselâ; ark-ı Nehazır gibi. Bölgedeki çeltik tarımı 17 arkta yapılmıştır. Üretim açısından en önemli çeltik arkları; Celayir, Nehazır, Eylisman, Cala çayı, İmlahoroğlu, Pürdabil, Kür Çayı'dır. Osmanlı devleti çeltikten 108.545 akçe vergi almıştır.

1.1.1.3.Pamuk üretimi;

Dokumacılık sektörünün başlıca hammaddesi olan pamuk, bölgede ilk kez Müslümanlar tarafından üretilmeye başlamıştır. Bölge ekonomisinin hububattan sonra en önemli üretim sektörünü oluşturmaktaydı. Buralarda üretimi yapılan pamuk, hammadde olarak, pamuklu dokumada uzmanlaşmış iş gücünün mevcut olduğu Tiflis, Gence, Tebriz, Lori gibi bölgelere nakledilirdi. Bu şehir ve kasabalardaki tezgâhlarda işlenerek iç pazara ve özellikle pamuk yetişmeyen Kuzey memleketleri ve Avrupa'ya ihraç edilirdi¹⁴.

Bölge pamuk üretimi için yeterli iklim şartlarına haiz yerlerden birisidir. İncelenen devrede bu bölgede iç pazara yönelik ve ticari ehemmiyete haiz pamuk tarımı yapıldığı anlaşılmaktadır. Zira, kır kesiminde yetiştirilen pamuk, gerek hammadde, gerekse işlenmiş olarak Tiflis'e sevk edilerek pazarlarda değerlendirilmeye çalışılıyordu. Nitekim, defterlerde şehrin pazar gelirleri zikredilirken hem hammadde olarak, hem de *rişte* ve *kirbas* gibi işlenmiş pamuk ürünlerinden bahs olunmaktadır. Şehre, hammadde olarak getirilen pamuk buradaki dokuma tezgâhlarında önce iplik, daha sonra da dokuma haline getirilerek halkın giyim ihtiyacı karşılanıyordu.

Tahrir defterinde pamuk ölçü birimi kullanılmamıştır. Sadece nakdi olarak ödenen kıymet olan 10.114 akçe karşılığı verilmiştir. Bu sebeple, üretilen miktar tespit edilememiştir.

1.1.1.4.Bağ, bahçe ve bostan ziraatı;

Borçalı-Kazak'ta bağ, bahçe ve bostan ziraat faaliyetleri çok eski bir geçmişe sahiptir. İklim şartlarının elverişli olması sebebiyle her türlü meyva ve sebze yetiştirilmesi mümkündür. Gerçi, tahrir defterinde bağda ziraatı yapılan ürünün ne olduğu aşağı yukarı verilmiştir. Buna

¹⁴ Halil İnalçık, *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 1993, s.262.

göre bölgede üzüm, tut ve meyve bağı bulunmaktadır. Bütün bağlardan alınan vergiler belirtilmediği için vergi miktarı tam olarak tespit edilememiş olmakla birlikte, 17.5 dönüm (7 batman)¹⁵ tut bağından 5950 akçe, 260 dönüm (64 batman) üzüm bağından 10400 akçe, 100 dönüm (4 batman) meyve bağından 2400 akçe vergi alınmıştır. Buna göre, meyve bağı dönümünden 24 akçe, tut bağı dönümünden 300 akçe, üzüm bağı dönümünden 40 akçe tahrir kıymeti olarak alınıyordu. Bölgede üretilen bostan ürünlerinden de 9570 akçe vergi alınmıştır. Ancak yukarıda da belirtildiği üzere burada verilen rakamlar gerçek değerleri göstermemektedir. Çünkü bir çok yerde ya bağ öşrü ile bostan öşrü birlikte yazılmış, ya da diğer vergilerle birlikte hasıl kısmında toplam vergi geliri verilmiştir.

1.1.2-Hayvancılık ve arıcılık

1.1.2.1.Hayvancılık;

Bölgedeki hayvancılık faaliyetleri hakkında tahrir defteri önemli bilgiler vermektedir. Yukarıda belirtildiği gibi, yerleşik hayatta olan Borçalı kolu da, konar-göçer olan Kazak kolu da büyük koyun sürülerine sahipti. Kuzeydeki Damen-i Kûh-ı Alburuz'da (Tiflis'in kuzeyi) ve güneyde Şaraphane, Çukur-Sa'd ve Karabağ'da yaylayarak koyunlarını otarırlardı¹⁶. Buna karşılık Osmanlı vergi sistemine göre mutat olan adet-i ağnam vergisi öderlerdi.

1.1.2.1.1.Âdet-i ağnâm;

Osmanlı Devleti'nde koyun ve keşiden alınan vergiye *âdet-i ağnam* denilmektedir. Bölgede coğrafi şartlar ve otlatma imkanları daha ziyade koyun besiciliğinin yapılmasına imkan vermektedir. Bu tarihi gelenek, bugün de devam etmektedir. Bu ekonomik faaliyete karşılık devlet, 33920 akçe ağnam vergisi alıyordu. Ancak bu vergi miktarı, pek çok yerde diğer vergilerle birlikte kaydedildiğinden gerçek faaliyeti göstermemektedir. Bölgede âdet-i ağnâm olarak sürü veya koyun başına alınan verginin miktarı belirtilmemiştir. Ancak, hemen yakındaki Gence'de aynı yılda ağnam resmi olarak her koyuna 2 para (6 akçe) alındığı bilinmektedir¹⁷. Eğer Gence'de uygulanan fiyat politikası burası için de cari olduğu kabul edilirse, Borçalı-Kazak halkının da her koyun için 6 akçe vergi ödediği söylenebilir. Bu da bölgede 5653 adet koyun olduğunu gösterir ki, yukarıda belirtildiği gibi gerçek rakam bunun çok üstündedir.

1.1.2.1.2.Yatak, kışlak, otlak, yaylak resimleri;

Bölgede önemli bir nüfus kesafetine sahip olan konar-göçer hayat tarzına sahip aşiretler, iki yönlü ekonomik faaliyet yürütüyorlardı. Besledikleri hayvanlarla, hem kendi

¹⁵ Bölgede bir batman, 2,5 dönümdür.

¹⁶ Kırzioğlu, "Borçalı ve Kazak Boyları", s.241, 244.

¹⁷ BOA, TTD 903, s.4.

geçimlerini temin ediyor, hem de şehir deri sanayinin ve süt ürünlerinin ihtiyaç duyduğu ham maddeyi üretiliyorlardı. Urmiye, Hoy, Erdebil, Karabağ, Muğan ve Şirvan düzlükleri ile birlikte Tiflis, Borçalı, Kazak kışlakları, Savalan, Revan, Küçük Kafkas, Karadağ ve Taliş dağları yaylaklarıydı. Borçalı-Kazak'a hariçten gelen kimselerin sahip oldukları koyunlardan yatak, kışlak, otlak ve yaylak resmi isimleri altında bir miktar vergi alınmaktaydı. Bu vergiler, hayvanları ile birlikte gelip, kışı bölgede geçiren veya yazın hayvanlarını bu bölgede otlatan ve yaylatanlardan sürü sayısına göre tahsil edilmekteydi. Hariçten gelen bu koyunlardan 45.600 akçe yatak resmi, 14.000 akçe otlak resmi, 42.980 akçe kışlak resmi, 1.200 akçe yaylak resmi alınmaktaydı.

1.1.2.1.3. Donuz bid'atı;

Bölgede yaşayan gayrimüslimler, et ihtiyaçları için domuz besliyorlardı. Bu meyanda devlet, domuzdan "donuz bid'atı" adı altında bir vergi almaktaydı. Bir çok yerde diğer vergilerle birlikte kaydedilen bu verginin, tek başına kaydedildiği yerlerde tespit edilebilen toplamı 5510 akçedir.

1.1.2.2. Arıcılık;

Tahrir defterinde *resm-i kovan* veya *resm-i kevvâre* adıyla arı besleyen ve bal üretimi yapanlardan alınan bir verginin mevcudiyetinde ve gelir düzeyinden, bölgede yoğun şekilde balcılık faaliyetlerinin yürütüldüğü anlaşılmaktadır. Hemen hemen her köyde balcılık yapılmakta ve buna karşılık 2.320 akçe kovan vergisi alınmaktaydı.

1.1.3-Reâyâdan alınan vergiler

1.1.3.1. Çift resmi;

Borçalı-Kazak bölgesinde çift resmi sistemi uygulanmaktadır. Çift, evli veya ailesi bulunan raiyyet demek olup, üreticilik yönüyle vergilemeye esas sayılmıştır¹⁸. Her hane başına, bir çiftlik itibar olunan yeri eken reayadan, kanunnamelerde belirtilen miktarlarda alınan vergiye de *resm-i çift* denilmiştir. Bunun yarısı kadar yer tasarruf eden reayadan da *nim- çift resmi* alınırdı. Bu resim, bir şahsî vergi olmakla birlikte, daha çok üreticilik vasfına haiz hanenin vergilendirilmesidir¹⁹. Borçalı-Kazak'ta bir çiftlik yer eken reaya, çift resmi ödemekle mükellef kılınmış, ancak, sebebi anlaşılmayan bir şekilde çift nüfusu verilmemiştir. Sadece vergi miktarı kaydedilmiştir. Bunda, bölge halkının konar-göçer olması dolayısıyla İmparatorluğun Çukurova'da bazı Türkmen topluluklara uyguladığı hane resmi sistemini

¹⁸ İnalçık, *Toplum ve Ekonomi*, s.7.

¹⁹ İnalçık, *Toplum ve Ekonomi*, s.7.

burada cari kıldığı düşünülebilir²⁰. Diğer taraftan, bir çok yerde çift ve bennak resimleri “*resm-i çift ve bennak*” şeklinde birlikte kaydedilmiştir. Hatta yine birçok yerde “*çift, bennak, nim çift, mücerred, badi-hava, adet-i ağnam, resm-i revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik*” gibi vergiler birlikte toplanmıştır. Oysa aynı kayıta, bennak ve mücerred sayıları verilmiştir. Çift resmi vergisinin miktarı yazılı olmakla birlikte, hane sayısı verilmediğinden, reayadan hane başına alınan çift resmi birim miktarı tespit edilememiştir. Buna karşılık reayadan alınan nim-çift vergisinin miktarı 40 ilâ 50 akçe arasında verilmiştir. Toplanan vergi miktarı toplam 12.320 akçedir. Defter verilerinden bölge reayasının büyük kısmının bennak statüsünde, yani, yarım çiftlik büyüklükte yerden biraz az toprak tasarruf ettikleri anlaşılmaktadır. Bu verginin, vergi mükellefi kişi başına değeri standart olmayıp köy veya cemaatlere göre değişen oranda, 55 ilâ 65 akçe arasındadır. Ortalama bennak resminin hane başına 60 akçe olduğu söylenebilir. Toplanan vergi miktarı toplam 96.990 akçedir. Yukarıdaki verilere göre, bennak resmi miktarı, nim-çift vergi miktarından fazla görülmektedir. Oysa, standart Osmanlı vergi hukukuna göre, tam tersi olmalıydı. Bu durum, çift resmi ile bennak resminin aynı kategoriye alınmış olduğu gibi bir sonuç çıkarmaktadır. Zaten yukarıda belirtilen çift ve bennak vergilerinin birlikte alınması durumu bu fikri güçlendirmektedir. Öte yandan çift resmi sisteminde yer alan caba resmi burada alınmamaktadır. Kısacası reaya, çift, nim çift, bennak ve mücerred kategorilerine ayrılmıştır. Bunda bölge halkının konar-göçer olması ve savaş halinin devam etmesi etkin olabilir.

1.1.3.2. Mücerred resmi;

Mücerredler, evli olmayan, fakat bir gelire sahip reaya olup, çift resmi sisteminin en en aşağı basamağında yer almaktaydı²¹. Osmanlı vergi sisteminde bekârların ödeyecekleri vergi hususu bölgelere göre değişiklik arz etmekteydi²². Adana, Üzeyr, Kangırı, Yeni-il, Bolu gibi bazı yerlerde, tamamıyla vergiden muaf idiler. Malatya, Maraş, Sis, Kütahya ve Karesi gibi bazı bölgelerde ise, iş ve kazanç sahibi olacak yaşa erişmiş her bekâr vergi ödemekle mükellef tutulmuştu. Bu vergi mükellefiyeti Borçalı-Kazak'ta da uygulanmaktaydı. Osmanlı kanunlarına göre, “*kisb-i kâra kadir olan*” bekâr bu vergiyi ödemekle mükelleftir²³ anlayışı gereği, Borçalı-Kazak'ta 30 akçe mücerred resmi alınmıştır. Toplanan vergi miktarı toplam 9.330 akçedir.

²⁰ Hane resmi sistemi için geniş bilgi için bkz. Ali Sinan Bilgili, *Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001, s.447-448.

²¹ İnalçık, *Toplum ve Ekonomi*, s.8.

²² İnalçık, *Toplum ve Ekonomi*, s.43-44.

²³ Bilgili, *Tarsus*, s.451.

1.1.3.3.İспенçe resmi;

Bölgede yaşayan Hıristiyan Gürcülerden, Müslümanların ödediği çift resmiye karşılık alınan bir vergidir. İспенçe kişi başına 120 akçe olup, bölgedeki 244 gayrimüslimin 27.120 akçe (gerçekte 29.280 akçe) ispençe vergisi kayıtlıdır. Oysa bölgede 1292 hane Gürcü'nün yaşadığını bilmekteyiz. Buna rağmen, bunlardan alınan vergi diğer vergilerle birlikte kaydedildiğinden gerçek tutar (155.040 akçe) kayıtlardan elde edilememiştir.

1.1.3.4.Bâd-ı hevâ resimleri;

Resm-i arusiyye, cürm ü cinâyet, tapu, yava, deştibâni v.s. vergiler için kullanılan genel bir ad olan bâd-ı hevâ resmi²⁴ ve türleri, bölgede olağan üstü durumlarda cereyan eden hadiseler dolayısıyla alınan bir vergidir. Serbest olmayan timarlarda köy ve cemaatlerin bad-i heva vergileri, sancakbeyi-sipahi bölüşümü sebebiyle nisf oranda kayıtlıdır. Bölge genelinde toplanan vergi miktarı 14.718 akçedir.

1.1.3.4.1.Cürm ü cinâyet;

Kanunlarda kısaca cerâim ismiyle²⁵ kaydedilen bu resm ceza babından alınır.

1.1.3.4.2.Resm-i arusiyye;

Evlenen kızlarla kadınların kocalarından maktu' olarak alınan bu resmin miktarı, bakire kızlardan 120 akçe, seyyibelerden 60 akçedir. Bu resim, cemaat rüsûmu kendisine tahsis edilen sipahiye verilir. Defter kayıtlarında, toplanan resm-i arusiyye miktarı kimi yerde tek başına, kimi yerde diğer bâd-ı hevâ vergileriyle birlikte kayıtlıdır. Tek başına kaydedilen vergi miktarı 8.400 akçedir.

1.1.3.4.3.Resm-i tapu;

Sipahinin, raiyyetin üç yıl üstüste işlemediği veya oğul bırakmadan ölen reayanın toprağının tasarruf hakkını sahib-i arz sıfatıyla belirli bir ücret karşılığında başka birisine tapu ile verilmesinden dolayı tahsil ettiği vergiye *resm-i tapu* denilmektedir²⁶. Defterde kimi yerde deştbani, kimi yerde badi-hava ve deştbani ile birlikte kaydedilen bu verginin miktarı 1.960 akçedir.

1.1.3.4.4.Adet-i deştibânî;

Deşt-bân kelime manası itibariyle Farsça'da *kır bekçisi* demek olup, deşt-bânlar, ekili yerleri hayvanların ziyanından ve ve hırsızlardan korumakla mükellef idiler. Bir sipahinin ekinine hayvan salarak zarar verenlerden zararı tazmin maksadıyla alınan bu resmin bir kısmı

²⁴ Ayrıntılı bilgi için bk.Halil Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ", *TDVİA*, c.4, s.417.

²⁵ Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ", s.417

²⁶ Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ", s.417.

ekili araziye koruması gayesiyle tutulan kır bakçilerine verilirdi²⁷. Defterlerde tazmin babında alınan bu resim, bazı yerde deştbanı, bazı yerde badi-hava ve deştbanı ile birlikte 1.960 akçe olarak kaydedilmiştir.

1.1.3.5. Asiyab (Değirmen) gelirleri;

Kır kesimindeki küçük işletmelerin en mühimi değirmenlerdir. Devlet, değirmenin işleme süresine göre *resm-i asiyab* ismi verilen bir vergi alırdı. Bölgede mevcut değirmenlerin büyük kısmı sipahi gelirlerine aktarılmış, az bir kısmının geliri bölüştürülmüştür. Bir değirmenden kaç akçe asiyab resmi alınacağı o değirmenin *yürüme*, yani işleme zamanına (ay) bağlı olarak tayin ve tahsil edilirdi. Buna göre, yıl boyu çalışanlardan 120 ilâ 150 akçe arasında asiyab resmi alınmıştır. Bölgenin toplam değirmen vergisi 3560 akçedir.

Tablo.1; Borçalı- Kazak Bölgesi İdarî Birimlerinin Yıllık Gelirleri

İdarî Birim	Yıllık Gelir (Akçe)	Yerleşme ve Cemaat Sayısı
Ağcakal'a	659.600	66
Ahıstav	452.100	75
Baydar	816.670	56
Çuvar	268.120	67
Demirci Hasan	817.752	88
İnce	185.230	56
Petek	231.340	88
Somhit	1.429.840	140
Taşır	314.075	47
Türk	132.600	33
TOPLAM	5.307.327	576

Kaynak; BOA, TTD 897.

Yukarıda mahiyet ve miktarları verilen vergilerin bölgenin idarî birimlerine göre dağılımı tablo.1'de verilmiştir. Tabloya göre geliri en yüksek idarî birim, Somhit livasıdır. Bunun başlıca sebebi, bu bölgede halkın daha ziyade meskûn olmasıdır. Geliri en az bölge ise, Türk nahiyesidir. Bunun sebebi, bu bölgede yaşayan insanların büyük ölçüde konar-göçer olması ve tahrir esnasında bulunamadıklarından gelir ve nüfuslarının kaydedilememesidir.

1.2-Sosyal Hayat

1.2.1.Yaylak-kışlak hayatı

Hayvanları otlatmak amacıyla yaz mevsiminde sürülerin yükseklere çıkarılıp dağ sırtlarındaki yamaç ve düzlüklerde barındırılıp otlatılması, kış mevsiminde de deniz kıyılarına

²⁷ Sahillioğlu, "Bâd-ı Hevâ", s.417; Yediyıldız, Ordu, s.122.

veya ovalarla vadi içlerine inilmesi yaylak ve kışlak tabirlerinin doğmasına sebep olmuştur²⁸. Konar-göçer hayatın bir gereği olarak fiiliyata geçirilen yaylak-kışlak hareketi, büyük ölçüde iktisadî ehemmiyete haiz olup, bunun yanı sıra bir takım gelenek ve göreneklerin yaşatılmasına da katkıda bulunmuştur. Bu sebeplerdir ki, eski Orta Asya Türk kültürü Borçalı-Kazak'taki Türkler arasında yaşatılmıştır.

Tarih boyunca Türkler için dağların alt yamaçları, vadi içleri, ovalar, sahil bölgeleri ve step alanları bir kışlak, yüksek düzlükler ve dağlar ise yaylak vazifesi görmüştür²⁹. Kışı, iklimi yumuşak alanlarda geçirilen Türkler, yazın hayvanlarını beslemek ve mümkün olan bir takım ziraî faaliyetlerde bulunmak amacıyla yüksek yerlere çıkmışlardır³⁰. Yaylaklarda ve kışlaklarda yürütülen ziraî faaliyetler önemine binaen Osmanlı kanunnamelerine dahi girmiştir³¹. Ortaçağlardan günümüze gelinceye dek tam yerleşik hayata geçmiş olanlar hariç, Türk topluluklarında görülen bu genel özellik Borçalı-Kazak Türkleri için de bir hayat tarzıdır. Bu hayat tarzı Osmanlı tahrir defterinde de teyit edilmiştir. Özellikle defterde yaylak ve kışlak yerlerinin belirtilmesi konar-göçer hayat tarzı çerçevesinde yaylak-kışlak hareketin ne kadar ehemmiyetli olduğunu ortaya koymaktadır. Nitekim tahrir defterinde, Kadim Han (Civanşir Pehlivanlı), Emir Hanlı (Muğanlı) ve Mustafa (Yüzbaşı) gibi pek çok kışlak, Musa Ağa, Çotaklı Bulak, Yarılganlı gibi yaylaklar deftere kaydedilmiştir³².

İktisadî açıdan bakıldığında yaylak-kışlak hareketinin Türkler için birbirini tamamlayan iki yönlü ekonomik bir sistem meydana getirdiği görülmektedir. Senenin yaklaşık 6 ilâ 8 ayı yaylakta geçmektedir³³. Geri kalan süre içerisinde kışlak mahallerinde bulunmakta ve ziraatla uğraşmaktadırlar³⁴. Yaylaklarda, hayvancılık ağırlıklı olmakla birlikte ibtidaî ziraat de yapılmaktadır³⁵. Bölgelere göre değişmekle birlikte Borçalı-Kazak Türkleri kışlaklardan yaylalara çıkma vakti Mart ayı sonları olup, bu hareket Kasım ayında son buluyordu. Kışlak ve yaylaklardaki faaliyetler neticesinde elde edilen hayvan ürünleri (yoğurt,

²⁸ T.H., "Yayla", *İA*, c. XIII, s. 360.

²⁹ Bahaeddin Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş*, c.I, s.23-24; Muhtar Kutlu, *Şavaklı Türkmenlerde Göçer Hayvancılık*, Ankara 1987, s.48.

³⁰ Halil İnalçık, "The Yürüks, Their Origins, Expansion and Ekonomik Role", *Oriental Carpet and Textile Studies I*, (Edt.R.Pinner-W.Denney), (London 1986), s.49.

³¹ Bu kanunlar için bk. Ö.Lütfi Barkan, *XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Ziraî Ekonominin Hukukî ve Malî Esasları, Kanunlar*, İstanbul 1943, s.36, 41, 53, 75 v.s.

³² Bkz. "İkinci Bölüm".

³³ Cengiz Orhonlu, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*, İstanbul 1987, s.36.

³⁴ İnalçık, "The Yürüks", s.49.

³⁵ Nitekim defterlerde yaylak olarak kaydedilen mahallerde buğday, arpa ve hatta pamuk tarımının yapıldığına dair kayıtlar mevcuttur. Ayrıca bk. İnalçık, "The Yürüks", s.49.

yağ, peynir, deri yün v.b.) ve ziraî mahsuller kondukları yere yakın veya kır kesiminde devamlı kurulan bir pazarda satışa sunulur yahut mübadele usulü ile değerlendirilirdi³⁶.

Eski Türk devletlerinde yaylak ve kışlak hayatı kesin töre ve gelenekler ile bir düzen altına alınmış idi. Yani, her Türk topluluğunun nerede yaylayıp ve nerelerde kışlayacakları töreler ile disiplinize edilmiştir³⁷. Osmanlı döneminde de konar-göçerlerin hayvanlarını otlayacağı çayırlar töreye göre belirlenmiştir. Hatta bazı zamanlar kadılar töreyle tespit edilen bir otlak mahallelerini resmiyete sokarak sınırlarını tayin dahi etmişlerdir³⁸. Osmanlı kanunnamelerinde de bu konu üzerinde titizlikle durulduğu “*yaylak ile kışlağın ahkâmı, sair arazi gibidir*” cümlesinden anlaşılmaktadır³⁹. Devlet, gerek yaylak-kışlak hareketinin ekonomik cephesi ve gerekse sosyal sebeplerle bu hareketin yapılmasına ve konar-göçer aşiretlerin bu şekilde yer değiştirmesine fevkalâde bir durum ortaya çıkmadığı müddetçe mani olmamıştır. Bilakis her reaya yerine ve yurduna dönmesi, yani ekip-biçtiği toprağı boz bırakmaması kaydıyla bu hareketin yapılmasına yardımcı dahi olmuştur denilebilir. Nitekim, tahrir defterinde⁴⁰ ve muhtelif sancak kanunnamelerinde⁴¹ yer alan hükümlere göre konar-göçer reayanın güvenlik içerisinde ve baskı olmaksızın bu hareketi gerçekleştirmesi istenmiştir. Ancak, fevkalâde durumlarda bazı grupların yaylaya çıkmasına müsaade edilmemiştir⁴².

Tahrir defterinden anlaşıldığına göre, Borçalı-Kazak aşiretlerinin kendilerine ait kışlakları, bunun yanı sıra, bazılarının devlet tarafından tespit edilmiş hususî yaylakları vardı. Meselâ; Sa'dlu cemaatinin yaylağı Çataklı Bulak ve Yarılğanlı, Hüseyin Ağalı cemaatinin yaylağı Nazarlı. Emir Hacılı cemaatinin Tap, Çatallı cemaatinin Mehrap, Süleymanlı cemaatinin Kuşkonar'dır. Tekeli aşiretlerinin Haydarlı, Yaraklı, Kazmalı v.s., Demirci Hasanlı aşiretlerinin Şahsuvar, Kolayır, Aşık Koha v.s., Kral aşiretinin Kılıçlı kışlaklarıdır. Bütün bu kışlak ve yaylaklar cemaat adına deftere kaydedilerek resmi kayda alınmıştır.

³⁶ Orhonlu, Aşiretlerin İskânı, s. 22-23

³⁷ Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş*, c.I, s.1.

³⁸ İnalçık, “The Yürüks”, s.49; Tufan Gündüz, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri “Bozulus Türkmenleri 1540-1640*, Ankara 1997, s.41.

³⁹ Ögel, *Türk Kültür Tarihine Giriş*, c.I, s.1.

⁴⁰ BOA, TTD 897, s.273.

⁴¹ Meselâ; Bozulus kanunnamesinde zikredilen “... yazın kangı yoldan giderlerse ki defter-i cedid-i hakani mucebinca geçtikleri yerde gemi rüsümü virüb kış eyyamı irişüb yerine gider olduklarında kangı yoldan giderlerse vechen mine'l-vücüh kimesne dahl ve ta'aruz itmeyüb bir akçe ve bir habbelerin almayanlar...” kaydında Bozulus Türkmenleri'nden yaylak mahallelerine giderken ve gelirken tesbit edilen mahallelerde resimlerini ödedikten sonra yollardan bir daha rüsüm alınmaması emredilmiştir. (Bk. Barkan, *Kanunlar*, s.141-142; Gündüz, *Bozulus*, s.140-141).

⁴² Bilgili, *Tarsus*, s.365-367.

Bununla birlikte devlet tarafında hususî yaylak tahsis edilmeyen gruplar ise, umumî yaylak mahallerindeki çayırardan istifade etmektedirler.

1.2.2. Yerleşmeler

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, büyük ölçüde iktisadî sebeplere dayalı olarak yaylak-kışlak hareketini gerçekleştiren konar-göçerler, Azerbaycan, Gürcistan, İran ve Anadolu Türk yerleşme tarihi içinde özellikle kır yerleşme düzeninin yakından etkilemişlerdir. Bir takım kır yerleşme ünitelerinin doğmasına da sebep olmuşlardır. Bu ünitelerin en belirgin tipleri mezraa, kom, çiftlik, oba, ağıl, divan, bağ evi, dam, yaylak ve kışlak yerleşmeleridir⁴³. Hatta zatında gerek Osmanlılar ve gerek Safevîler (özellikle Şah Abbas) ve gerekse Afşar Şah Nadir zamanlarında zikredilen coğrafyaya gelen Türk boylarına yaylak ve kışlaklar verilmek suretiyle kısmen de olsa yerleşik hayata geçirilmeye çalışılmıştır⁴⁴. Özellikle Şah Abbas I, Osmanlı türü merkezîyetçi bir devlet yaratma uğraşına girerek, konar-göçer aşiretlerin yerleşmesini temin edecek çok sert tedbirler almıştır. İskân olmayı reddeden aşiretleri, ya zorla yerleştirmiş ya göç ettirmiş, ya da katletmiştir. Keza, Şah Nadir'de benzer uygulamalarda bulunmuştur⁴⁵.

Borçalı-Kazak bölgesinde ise zikredilen yerleşme şekillerinden köy, mezraa ve kışlaklar oldukça çoktur. Özellikle Baydar nahiyesi aşiretlerinin önemli bir kısmı kışlak denilen mahallerde yaşarlar. Kır kesiminde yerleşik hayatın temel ünitesi sayılan köy tipi yerleşim alanlarının sayısı 421 adettir. Yine bölgede 12 adet mezraa ve 70 adet kışlak tipi yerleşim birimi tespit edilmiştir. Verilen rakamlardan çoğunluğun köy tipi yerleşme olduğu görülmektedir. Bu durum bölge aşiretlerinin mühim bir kısmının yerleşik hayata geçtiklerini göstermektedir.

Köyler kışlaklar, birinci derecede yerleşme ünitesi vazifesini ifâ etmektedir. Diğer taraftan aşiretlerin ihtiyacı olan ve mirî kesimde tesbit edilen meblağın timar sahibine ödenecek kısmını karşılanması maksadıyla ziraî faaliyetlerin yerine getirildiği mahallerdir. Defter kayıtlarında kışlaklarda arpa, buğday gibi hububat ürünlerine dair alınan vergiler, kışlakların aynı zamanda birer ziraî üretim çiftlikleri olduğunu ortaya koymaktadır. Yaylaklar ise, hayvancılık, tarım ve iskân amaçlı faaliyetlerin yerine getirildiği mevkilerdir. Özellikle,

⁴³ N.Tunçdilek, *Türkiye İskân Coğrafyası*, İstanbul 1967, s.98; Orhonlu, *Aşiretlerin İskânı*, s.35

⁴⁴ Ali Sinan Bilgili, "Türk Devlet Hiyerarşisinde Boy Beyi (Safevî ve Osmanlı Örnekleri)", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 149, (İstanbul 2004), s.109; Vahid Çabuk, "Yörükler", *İA*, c.XIII, s. 432.

⁴⁵ Bilgili, "Boy beyi", s.110.

Damen-i Kûh-ı Alburuz, Şaraphane, Çukur-Sa'd ve Karabağ⁴⁶ yayla sahası bölge aşiretlerinin hayvanlarını otlattıkları yerlerdir. Bu bölge, hanlıklar döneminde (1747-1828) geçici yayla yerleşmesi olmaktan çıkmaya başlamış ve bir bakıma devamlı yerleşmeler haline dönüşmüştür.

1.2.3.Nüfus

18. asırda Borçalı-Kazak'ta yaşayan insanlar etnik-demografik açıdan incelendiğinde, Türk ve Gürcü olmak üzere iki nüfus kitlesi olduğu görülür. Ancak, tahrir defteri verilerinin bölgeye ait gerçek nüfusu yansıttığı söylenemez. Çünkü, bölge hem savaş bölgesi, hem de konar-göçer bir hayat tarzına sahip aşiretlerin yaşadığı bölgedir. Bu durum da nüfus kayıtlarının sağlıklı tutulmasında şu sakıncaları beraberinde getirmektedir; 1-Nüfus hareketliliğine etki eden sebeplerden birisi tahririn yapıldığı mevsimdir. Çünkü; konar-göçerlerin yaşadığı bölgelerde yaylak-kışlak hareketi sebebiyle tahririn yapıldığı mevsimin büyük önemi vardır. Eğer tahrir, konar-göçerlerin yaylaklarına çıktıkları devreye rast geliyor ise, bu durumda yüksek ve sarp dağlarda yaylayan bazı aşiretlere ulaşılmakta güçlükler çekilmiştir⁴⁷. Sarp bölgelerde yaylayan aşiretlere tahrir memurları ulaşamadıkları gibi, vergi sistemine girmek istemeyen aşiretler de tahrir esnasında gelip yazılmamışlardır. Nitekim, defter kayıtlarında geçen "*raiyyetleri yoktur*" cümlesi bunu göstermektedir⁴⁸. Bu gibi durumlarda tahrir memurları yerin gelirini tahminen kayda girmişler, nüfusu yazmamışlardır. 2-Nüfusu etkileyen diğer bir faktör göçlerdir. Bölgenin Kızılbaş aşiretlerinin Osmanlı, Sünnî aşiretlerinin Safevî saldırılarından korkması bu göçün başlıca sebebidir. Nitekim, bir çok Sünnî aşiretin, Kars ve Çoruh havzasına göç ettiği⁴⁹, Kızılbaş aşiretinde Safevî hakimiyetindeki bölgelere göç ettiği bilinmektedir. Göç olgusunun diğer bir sebebi, Safevî siyasetidir. Zira, Safevîler, Osmanlı ordusunun her yürüyüşünde bölgedeki köyleri, şehirleri boşalttırmakta, ekinleri yakmaktaydı. Böylece, Osmanlı ordusunun iâşe ve zahire teminini engelliyordu. Bu siyaset çerçevesinde bir çok yerleşik veya konar-göçer aşiret Osmanlı ilerleyişi durumunda bölgeden göç ettirilmiştir⁵⁰. Şah Abbas I'in siyasetini de yukarıda belirtilmişti. İşte bu durum, nüfusun sağlıklı tespitini önlemiştir.

⁴⁶ Kırzioğlu, "Borçalı ve Kazak Boyları", s.241, 244.

⁴⁷ Buna benzer bir durum Anadolu'daki Yeni-il Türkmenleri için de söz konusudur (Bk.İlhan Şahin, Yeni-il Kazası ve Yen-il Türkmenleri, (1548-1653), İstanbul 1980, s.287 (İ.Ü.Basılmamış Dr.Tezi.).

⁴⁸ BOA, TTD 897, muhtelif sayfalar.

⁴⁹ M. Fahrettin Kırzioğlu, *Kars Tarihi*, İstanbul 1953, s.179 v.d.

⁵⁰ Ali Sinan Bilgili, *Osmanlı'nın İran ve Azerbaycanı (16-18. Yüzyıllar Sosyal ve Ekonomik Tarih)*, Erzurum 2004, s.142.

Bütün bunlara rağmen, tahrir defteri verilerine göre (Tablo.2), bölgedeki 503 yerleşim biriminde (köy, mezraa, kışlak) ahalisi Türk ve Gürcü olmak üzere 5507 hane, 1223 bekar yaşamaktaydı. Defter verilerine göre, bölgenin tahmini nüfusu $Hanex5+Bekar=28.758$ kişidir.

Tablo.2; Kazak-Borçalı Bölgesi İdarî Birimlerinin Nüfus Dağılımı.

İdarî Birim	Köy ve Cemaat Sayısı	Nüfus		
		Türk (Hane)	Türk (Bekar)	Gayrimüslim
Ağcakal'a	66	489	144	84
Ahıstav	75	174	71	314
Baratlı	5	120	30	-
Baydar	56	956	339	39
Çuvar	67	325	66	186
Demirci Hasan	88	1526	462	-
İnce	56	64	17	117
Petek	88	359	62	278
Somhit	140	202	26	-
Taşır	47	100	6	132
Türk	33	-	-	42
TOPLAM	576	4315	1223	1192

Kaynak; BOA, TTD 897

Bu tahmini nüfusun, 22.798 kişisi Türk, 5.960 kişisi gayrimüslimdir. Bu da nüfusun %79.3'ünün Türk, %20.7'sinin gayrimüslim olduğunu göstermektedir. Elde mevcut defter verileri bu rakamları göstermekle birlikte, gerek yukarıda belirttiğimiz sebepler ve gerekse Osmanlı Devleti'nin Gürcü veya diğer gayrimüslim unsurlara karşı hasmâne bir tavrı olmadığı gerçeği, gayrimüslim nüfus oranının yüksek görülmesini sağlamıştır. Hatta, Osmanlı bölgeye yürüdüğünde Gürcü beyleri kendisine itaat etmiş ve yerlerinde bırakılmıştır. Bunun için bölgeden bir Türk göçü olmakla birlikte, Gürcüler ve diğer etnik unsurlar yerlerinde kalmıştır. Bu faktörden dolayı gayrimüslim nüfus oranı yüksek görülmektedir. Gerçekte bölgedeki Türk nüfusunun 50-60 bin arasında olduğunu tahmin etmekteyiz.

İKİNCİ BÖLÜM

2-YERLEŞİM BİRİMLERİ VE AŞİRETLER

2.1.Tiflis Livası

2.1.1-Barath Nahiyesi

Karye-i CELAYİR

Sınırları:

Lele çayı, Sarıburun, Gorçuahırı, Nehazır çayı, Şilavir, Celayir, Kolagir köyü

Nüfusu:

Bennak :26

Mücerred :13

Arklar:

Ark-ı Nehazır, dört koldur: Celayir, Eylisman

Geliri:

Bennak vergisi	3000 Akçe	Nim çift vergisi	300 Akçe
Mücerred vergisi	400 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	3500 Akçe
Arpa-90 kile , kıymet	1400 Akçe	Çavdar – 30 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 60 kile, kıymet	800 Akçe	Öşr-i çeltik	4470 Akçe
Öşr-i penbe	200 Akçe	Bostan Öşr	150 Akçe
Resm-i revgan	200 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Deştbanı ve tapu-yı zemin	80 Akçe	Bâd-ı hevâ yarısı	80 Akçe

Yekûn :150 000(?) Akçe

Karye-i AKBABA ve MİRİ

Nüfusu:

Bennak :46

Mücerred :17

Nim çift :16

Arklar: Cala çayı

Geliri:

Çift ve Bennak vergisi	4700 Akçe	Nim çift vergisi	1560 Akçe
Mücerred vergisi	1510 Akçe	Buğday-500 kile, kıymet	3500 Akçe
Arpa-500 kile, kıymet	1400 Akçe	Çavdar-100 kile, kıymet	300Akçe
Darı-100 kile, kıymet	800 Akçe	Üzüm Öşrü (200 dönüm)	8300 Akçe

Resm-i küvvare	200 Akçe	Resm-i revgan	1200 Akçe
Resm-i otlak	120 Akçe	Resm-i arus	180 Akçe
Öşr-i çeltik	4470 Akçe	Öşr-i penbe	300 Akçe
Bostan Öşr	220 Akçe	Deştbanı ve tapu-yı zemin	180 Akçe
Asiyab(6 bab)	720 Akçe	Adet-i Ağnam	1500 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa		200 Akçe	
Yekûn: 40 000 Akçe			

Karye-i HASANLI ve KÜÇÜK BASANLI

Nüfusu:

Bennak	:20
Nim çift	:4
Mücerred	:1

Geliri;

Çift ve Bennak vergisi	22300 Akçe	Nim çift vergisi	200 Akçe
Buğday-200 kile, kıymet	4000 Akçe	Arpa-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Çavdar – 80 kile, kıymet	2600 Akçe	Darı- 90 kile, değeri	1800 Akçe
Öşr-i bağ (100 dönüm)	4000 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i revgan	200 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Adet-i ağnam	1900 Akçe	Deştbanı ve tapu-yı zemin	80 Akçe
Asiyab 1 bab	120 Akçe		
Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa		80 Akçe	
Yekûn: 39680 Akçe			

Karye-i SOĞANLIK

Nüfusu:

Bennak	:28
Mücerred	:9
23 hane, 37 nefer	

Arklar:

Ark-ı İmlahoroğlu, Kür çayında
Çeltik ekilen arazi-100 dönüm
Ekilen toprak –200 dönüm
Boş toprak –200 dönüm

Geliri;

Çift ve Bennak vergisi	3360 Akçe	Mücerred vergisi	300 Akçe
Buğday-150 kile, kıymet	3000 Akçe	Arpa-90 kile, kıymet	1350 Akçe
Çavdar-40 kile, kıymet	600 Akçe	Darı- 50 kile, değeri	750 Akçe
Öşr-i çeltik	10000 Akçe	Öşr-i piyaz	4000 Akçe
Öşr-i bostan	2000 Akçe	Öşr-i bağ (100 dönüm)	4000 Akçe
Öşr-i penbe	400 Akçe	Resm-i küvvare	200 Akçe
Resm-i revgan	400 Akçe	Adet-i ağnam	800 Akçe
Deştbanı ve tapu-yı zemin	450 Akçe	Resm-i arus	80 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme, mal-ı ğayib, mal-ı mefkud, kan bahası	850 Akçe		

Yekûn: 29640 Akçe

Çiftlik-i KOLAGİR, der tasarruf-ı El-hac İbrahim Ağa

Elhac İbrahim, kafirlerin esaret zülmünde olan ve bu çiftliğe aid olan 12 nefer raiyeti halas ve azad edip, önceden sakin oldukları ve istifade ettikleri topraklar miri arazilere aiddir. Vezir İbrahim Paşa'nın Tiflis'deki cami-i şerif vakıflarına bu çiftlikden yılda yedi bin akçe maktu'at ödemek merhum El-hac İbrahim üzerine almıştır. Tiflis vilayetinin sabık valisi merhum Recep Paşa'nın emriyle bu çiftlik, vakıf mütevellisine yılda yedi bin akçe tahvil edilmek şartıyla 1137 Şevval ayının sekizinci gününde (20 Mayıs 1725) vakıf defterine kayd olundu. Hal-i hazırda Tiflis muhafızı olan vezir İshak Paşa tarafından 1139 Recep ayının yirmi birinci gününde (14 Mart 1727) verilen emir gereğince bu çiftlik, her yıl vakıf mütevellisine yedi bin akçe maktu'at tahvil edilmek şartıyla yeni tahrir defterine kayd olundu. 10 Şaban 1139 (02 Nisan 1727)

ber-vech-i maktu' 7000 Akçe

Tiflis Livası

2.1.2-Baydar Nahiyesi

Sınırı;

Hazar köyü sınırından başlayarak, Veliğa değirmeni, Eğrikburun, Murad yokoşu, Gazicik Tepesi, Tilki Tepesi, Budak Tepesi, Eski Kır Hasan, Eğri, Pehlivan Tepesi, Celayir ile Baydar arasındaki Sarıburun'da Nehter (?) çayı, bu çaydan aşağıya doğru Necmeddinli sınırında Molla Abdullah mezraası, oradan Necmeddinli kışlağının toprağı ile Necmeddinli'ye dökülen Delikaca, Gül, Padar köyü karşısında Alged suyunun üstündeki Sarıyer yakasına, oradan Alged suyunun diğer yakasına Revganlıca'nın beri yakası Baydar nahiyesinin sınırlarıdır.

Karye-i LALECAN

Nüfusu:

Bennak :11

Mücerred :6

Arklar:

Ark-ı Pürdabil

Bu ark yirmi koldan ibarettir. Yarısı Lalecan, Gorçubaşı, Beykendi ve Molla Hasan köylerinin, yarısı ise Pürbadil köyünündür.

Geliri:

Bennak vergisi	540 Akçe	Nim çift vergisi	160 Akçe
Mücerred vergisi	150 Akçe	Çift vergisi	1080 Akçe
Buğday-150 kile, kıymet	3000 Akçe	Arpa-100 kile,kıymet	2000 Akçe
Çavdar – 40 kile, kıymet	600 Akçe	Darı- 50 kile, kıymet	750 Akçe
Öşr-i çeltik	5000 Akçe	Öşr-i penbe	500 Akçe
Adet-i ağnam	600 Akçe	Resm-i revgan	200 Akçe
Öşr-i bostan	100Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Yonca ve Resm-i otlak	100 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı, tapu-yu zemin ve deştbanı			150 Akçe

Yekûn: 15130 Akçe

Karye-i KORUCUBAŞI CEMAATİ

Nüfusu:

Bennak :32

Nim çift :11

Mücerred :15

Geliri:

Bennak vergisi	2000 Akçe	Nim çift vergisi	500 Akçe
Mücerred vergisi	490 Akçe	Çift vergisi	2000 Akçe
Buğday-300 kile, kıymet	14000 Akçe	Arpa-1800(?)kile, kıymet	7400 Akçe
Çavdar –100 kile, kıymet	2400 Akçe	Darı- 160 kile, kıymet	3200 Akçe
Öşr-i çeltik	10000 Akçe	Öşr-i penbe	800 Akçe
Adet-i ağnam	1500 Akçe	Resm-i revgan	610 Akçe
Öşr-i bostan	450 Akçe	Resm-i küvvare	100 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Yonca ve Resm-i otlak	180 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			250 Akçe

Yekûn: 45000 Akçe

Karye-i MOLLA HASAN

Nüfusu:

Bennak :12

Mücerred :3

Geliri:

Bennak vergisi	660 Akçe	Nim çift vergisi	120 Akçe
Mücerred vergisi	600 Akçe	Çift vergisi	1080 Akçe
Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe	Arpa-90 kile, kıymet	1180 Akçe
Çavdar – 20 kile, kıymet	500 Akçe	Darı kile, değeri	600 Akçe
Öşr-i çeltik	200 Akçe	Öşr-i penbe	400 Akçe
Adet-i ağnam	150 Akçe	Resm-i revgan	200 Akçe
Öşr-i bostan	150 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Yonca ve Resm-i otlak	60 Akçe		
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			180 Akçe

Yekûn: 10000 Akçe

Karye-i BEYKEND

Nüfusu:

Bennak :20

Nim çift :9

Mücerred :2

Mahalle-i Koçlu

Bennak :20

Mücerred :5

Nim çift :4

Geliri:

Bennak vergisi	1980 Akçe	Nim çift vergisi	520 Akçe
Mücerred vergisi	210 Akçe	Çift vergisi	3000 Akçe
Buğday-200 kile, kıymet	4000 Akçe	Arpa-120 kile, kıymet	1700 Akçe
Çavdar-60 kile, kıymet	900 Akçe	Darı- 90 kile, değeri	1380 Akçe
Öşr-i çeltik	4000 Akçe	Öşr-i penbe	300 Akçe
Adet-i ağnam	800 Akçe	Resm-i revgan	300 Akçe
Öşr-i bostan	200 Akçe	Resm-i küvvare	100 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	490 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			200 Akçe

Yekûn: 18000 Akçe

Karye-i ALEMDARLI

Nüfusu:

Bennak :13

Nim çift :8

Mücerred :5

Geliri:

Bennak vergisi	780 Akçe	Nim çift vergisi	280 Akçe
Mücerred vergisi	150 Akçe	Çift vergisi	2500 Akçe
Buğday-150 kile, kıymet	5000 Akçe	Arpa-120 kile, kıymet	4500 Akçe
Çavdar – 60 kile, kıymet	2320 Akçe	Darı- 60 kile, değeri	2900 Akçe
Öşr-i çeltik	4200 Akçe	Öşr-i penbe	300 Akçe
Adet-i ağnam	800 Akçe	Resm-i revgan	200 Akçe
Öşr-i bostan	200 Akçe	Resm-i küvvare	150 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Yonca ve Resm-i otlak	300 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			300Akçe

Yekûn: 25000 Akçe

Karye-i EMİR HANLI**Nüfusu:**

Bennak	:15
Nim çift	: 4
Mücerred	: 8

Geliri:

Bennak vergisi	960 Akçe	Nim çift vergisi	160 Akçe
Mücerred vergisi	640 Akçe	Çift vergisi	6000 Akçe
Buğday-250 kile, kıymet	7000 Akçe	Arpa-190 kile, kıymet	2000 Akçe
Çavdar-100 kile, kıymet	3840 Akçe	Darı- 160 kile, değeri	3160 Akçe
Öşr-i çeltik	4000 Akçe	Öşr-i penbe	480 Akçe
Adet-i ağnam	960 Akçe	Resm-i revgan	260 Akçe
Öşr-i bostan	300 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Yonca ve Resm-i otlak	190 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			250 Akçe

Yekûn: 26 000 Akçe

Karye-i PADAR**Nüfusu:**

Bennak	:20
Nim çift	:5
Mücerred	:9

Geliri:

Bennak vergisi	1200 Akçe	Nim çift vergisi	160 Akçe
Mücerred vergisi	610 Akçe	Çift vergisi	6000 Akçe
Buğday-350 kile, kıymet	7000 Akçe	Arpa-200 kile, kıymet	5000 Akçe
Çavdar -100 kile, kıymet	1800 Akçe	Darı- 130 kile, kıymet	2000 Akçe
Öşr-i Çeltik	5000 Akçe	Adet-i ağnam	1320 Akçe
Resm-i revgan	270 Akçe	Öşr-i penbe	444 Akçe
Öşr-i bostan	340 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	190 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			250 Akçe

Yekûn: 28 524 Akçe

Karye-i DİĞER PADAR**Nüfusu:**

Bennak :14

Mücerred :5

Geliri:

Bennak vergisi	780 Akçe	Nim çift vergisi	80 Akçe
Mücerred vergisi	120 Akçe	Çift vergisi	1200 Akçe
Buğday-250 kile, kıymet	5620 Akçe	Arpa-200 kile, kıymet	4000 Akçe
Çavdar-100 kile, kıymet	1900 Akçe	Darı- 120 kile, kıymet	2980 Akçe
Öşr-i çeltik	4000 Akçe	Adet-i ağnam	600 Akçe
Resm-i revgan	240 Akçe	Öşr-i penbe	340 Akçe
Öşr-i bostan	300 Akçe	Resm-i küvware	100 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	250 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			250 Akçe

Yekûn: 23000Akçe

Karye-i KURD YOLGULU**Nüfusu:**

Bennak :11

Nim çift : 2

Mücerred :1

Geliri:

Bennak vergisi	720 Akçe	Nim çift vergisi	80 Akçe
Mücerred vergisi	30 Akçe	Çift vergisi	200 Akçe
Buğday-200 kile, kıymet	9000 Akçe	Arpa-180 kile, kıymet	4000 Akçe
Çavdar-80 kile, kıymet	1900Akçe	Darı- 120 kile, kıymet	2900 Akçe
Öşr-i çeltik	400 Akçe	Adet-i ağnam	500 Akçe
Resm-i revgan	300 Akçe	Öşr-i penbe	400 Akçe
Öşr-i bostan	300 Akçe	Resm-i küvware	140 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			50 Akçe

Yekûn: 15 000 Akçe

Karye-i KURD CEMALLİ

Nüfusu:

Bennak :29

Nim çift :1

Mücerred :21

Geliri:

el-hums

Bennak vergisi	1650 Akçe	Nim çift vergisi	80 Akçe
Mücerred vergisi	600 Akçe	Çift vergisi	3000 Akçe
Buğday-600 kile, kıymet	18000 Akçe	Arpa-400 kile, kıymet	12000 Akçe
Çavdar –100 kile, kıymet	3250 Akçe	Darı- 120 kile, kıymet	3000 Akçe
Öşr-i çeltik	10000 Akçe	Adet-i ağnam	1500 Akçe
Resm-i revgan	800 Akçe	Öşr-i penbe	1500 Akçe
Öşr-i bostan	800 Akçe	Resm-i küvvare	250 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe		
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			350 Akçe
Yekûn: 58 000 Akçe			

Karye-i TAŞDEMİR**Nüfusu:**

Bennak :3

Nim çift :1

Mücerred :1

Geliri:

Bennak vergisi	180 Akçe	Nim çift vergisi	40 Akçe
Mücerred vergisi	30 Akçe	Çift vergisi	240 Akçe
Buğday-50 kile, kıymet	1000 Akçe	Arpa-30 kile, kıymet	450 Akçe
Çavdar –10 kile, kıymet	200 Akçe	Darı- 20 kile, kıymet	400 Akçe
Öşr-i çeltik	165 Akçe	Adet-i ağnam	150 Akçe
Resm-i revgan	20 Akçe	Bostan vergisi	30 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe		
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			25 Akçe
Yekûn: 3000 Akçe			

Karye-i HAYDARALI

Nüfusu:

Bennak	:5
Nim çift	:2
Mücerred	:3

Geliri:

Bennak vergisi	300 Akçe	Nim çift vergisi	80 Akçe
Mücerred vergisi	90 Akçe	Çift vergisi	400 Akçe
Buğday-80 kile, kıymet	200 Akçe	Arpa-60 kile, kıymet	1400 Akçe
Çavdar -20 kile, kıymet	800 Akçe	Darı- 50 kile, kıymet	1000 Akçe
Öşr-i çeltik	500 Akçe	Adet-i ağnam	200 Akçe
Resm-i revgan	50 Akçe	Bostan vergisi	30 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe		
Bâd-i hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			30 Akçe

Yekûn: 5 000 Akçe

Karye-i MÜRŞÜDLÜ**Nüfusu:**

Bennak	:9
Nim çift	:4
Mücerred	:3

Geliri:**el-hums**

Bennak vergisi	540 Akçe	Nim çift vergisi	160 Akçe
Mücerred vergisi	90 Akçe	Çift vergisi	500 Akçe
Buğday-120 kile, kıymet	6000 Akçe	Arpa-100 kile, kıymet	4360 Akçe
Çavdar -50 kile, kıymet	600 Akçe	Darı- 80 kile, kıymet	1200 Akçe
Öşr-i çeltik	3000 Akçe	Adet-i ağnam	300 Akçe
Resm-i revgan	250 Akçe	Resm-i küvware	100 Akçe
Öşr-i bostan	250 Akçe	Öşr-i penbe	250 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	100 Akçe
Bâd-i hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			100 Akçe

Yekûn: 18 000 Akçe

Karye-i ÇELEBİLİ

Nüfusu:

Bennak	:10
Nim çift	:5
Mücerred	:3

Geliri:

Bennak vergisi	690 Akçe	Nim çift vergisi	400 Akçe
Mücerred vergisi	90 Akçe	Çift vergisi	1000 Akçe
Buğday-300 kile, kıymet	8000 Akçe	Arpa 250 kile, kıymet	5000 Akçe
Çavdar-90 kile, kıymet	1300 Akçe	Darı- 100 kile, kıymet	3000 Akçe
Öşr-i çeltik	4000 Akçe	Adet-i ağnam	600 Akçe
Resm-i revgan	330 Akçe	Öşr-i penbe	300 Akçe
Resm-i küvvare	100 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i otlak	190 Akçe		
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			200 Akçe

Yekûn: 25 000 Akçe

Karye-i ZÜLFÜKARLI**Nüfusu:**

Bennak	:16
Nim çift	:6
Mücerred	:7

Geliri:

Bennak vergisi	960 Akçe	Nim çift vergisi	680 Akçe
Mücerred vergisi	180 Akçe	Çift vergisi	1200 Akçe
Buğday-300 kile, kıymet	8000 Akçe	Arpa 250 kile, kıymet	5000 Akçe
Çavdar -100 kile, kıymet	2000 Akçe	Darı- 120 kile, kıymet	2400 Akçe
Öşr-i çeltik	5000 Akçe	Adet-i ağnam	900 Akçe
Resm-i revgan	400 Akçe	Öşr-i penbe	150 Akçe
Bostan vergisi	100 Akçe	Yonca ve Resm-i otlak	120 Akçe
Resm-i küvvare	90 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı		100 Akçe	

Yekûn: 28 000 Akçe

Karye-i MAHMUDLU

Nüfusu:

Bennak	:8
Nim çift	:4
Mücerred	:2

Geliri:

Bennak vergisi	480 Akçe	Nim çift vergisi	170 Akçe
Mücerred vergisi	60 Akçe	Çift vergisi	1200 Akçe
Buğday-200 kile, kıymet	5000 Akçe	Arpa 100 kile, kıymet	3000 Akçe
Çavdar -50 kile, kıymet	1500 Akçe	Darı- 80 kile, kıymet	2820 Akçe
Öşr-i çeltik	4000 Akçe	Adet-i ağnam	300 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i bostan	200 Akçe
Resm-i küvvare	100 Akçe	Öşr-i penbe	300 Akçe
Ot vergisi	210 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı	200 Akçe		

Yekûn: 20 000 Akçe

Karye-i AHMEDLİ**Nüfusu:**

Bennak	:6
--------	----

Geliri:

Bennak vergisi	360 Akçe	Çift vergisi	600 Akçe
Buğday-90 kile, kıymet	4670 Akçe	Arpa 80 kile, kıymet	6500 Akçe
Öşr-i çeltik	3000 Akçe	Adet-i ağnam	100 Akçe
Öşr-i penbe	200 Akçe	Resm-i Bostan	150 Akçe
Resm-i küvvare	120 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Ot vergisi	100 Akçe		
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı	80 Akçe		

Yekûn: 12 000 Akçe

Karye-i KURDLAR**Nüfusu:**

Bennak	:15
Nim çift	:5
Mücerred	:6

Geliri:

Bennak vergisi	1080 Akçe	Nim çift vergisi	200 Akçe
Mücerred vergisi	150 Akçe	Çift vergisi	3000Akça Buğday-200
kile, kıymet 5000 Akçe	Arpa 200 kile, kıymet	6000 Akçe	
Çavdar –100 kile, kıymet	3000 Akçe	Darı- 150 kile, kıymet	4500 Akçe
Öşr-i çeltik	8000 Akçe	Adet-i ağnam	1500 Akçe
Öşr-i penbe	500 Akçe	Resm-i bostan	200 Akçe
Resm-i küvvare	130 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Ot vergisi	200 Akçe	Resm-i revgan	350 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı	200 Akçe		

Yekûn: 44 000 Akçe

Karye-i KOBU KIŞLAĞI**Nüfusu:**

Bennak	:3
Nim çift	:2
Mücerred	:3

Geliri:

Bennak vergisi	180 Akçe	Nim çift vergisi	80 Akçe
Mücerred vergisi	90 Akçe	Çift vergisi	400 Akçe
Buğday-90 kile, kıymet	3000 Akçe	Arpa -80 kile, kıymet	1000 Akçe
Çavdar –30 kile, kıymet	650 Akçe	Darı- 50 kile, kıymet	1800 Akçe
Öşr-i çeltik	2800 Akçe	Adet-i ağnam	300 Akçe
Öşr-i penbe	200 Akçe	Resmi bostan	150 Akçe
Resm-i küvvare	100 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Ot vergisi	100 Akçe	Resm-i revgan	80 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı	100 Akçe		

Yekûn: 12 000 Akçe

Karye-i ZENGİŞAMLI

Bu köy ahalişi Borçalı toprağında kışlayıp, koyun ve kuzularını burada otlatırlar. Otlak vergisini Borçalı toprak sahibine verip, diğer vergilerini Baydarlı cemaati ile birlikte öderler.

Nüfusu:

Bennak	:4
--------	----

Mücerred :4

Geliri: 13000 Akçe

Karye-i AĞA EMİR HASANLI, taife-i Demirci Hasanlı

Bu köy ahalisi Baydar toprağında kışlayıb, yerlerini ekib biçerler. Aldıkları mahsulün beşde birini behre vergisi olarak toprak sahibine verib, diğer vergilerini Yüzbaşı cemaatı ile birlikde öderler.

Nüfusu:

Bennak :17

Nim çift :4

Mücerred :8

Geliri:

Buğday-300 kile, kıymet	3000 Akçe	Arpa -250 kile, kıymet	1000 Akçe
Çavdar-90 kile, kıymet	650 Akçe	Darı- 120 kile, kıymet	1800 Akçe
Mercimek-20 kile,kıymet	400 Akçe	Öşr-i çeltik	2800 Akçe
Adet-i ağnam	300 Akçe	Öşr-i penbe	200 Akçe
Resm-i bostan	150 Akçe	Resm-i küvvare	100 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Ot vergisi	100 Akçe
Resm-i revgan	80 Akçe		
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı	100 Akçe		
Yekûn: 12 000 Akçe			

Çiftlik-i BAŞÇIK

Sakaltutan mahallinde olan bu çiftliği geçmişte Bademelli Vasak halkıyla birlikte, Ferara kraliçesi Dedyal'in idaresindeydi. Hal-i hazırda Ahılkelekli el-haç Ali beyin idaresindedir. Onun elinde mülk gibi idare etmek için ahkam-ı şerife vardır. Toprak sahibine maktu' usulü ile bin akçe vermek şartıyla defter-i cedide kayd olundu. 24 Şevval 1139 (14 Haziran 1727).

Nüfusu:

21 nefer

Ark-ı Kür Çayı

Bağ-ı Makiya-40 dönüm

Çeltik-500 dönüm

Tarla-2000 dönüm

Otlak, Yatak, Kışlak

Geliri: 1000 Akçe

Karye-i EMİRLİ

Nüfusu:

Bennak :26

Mücerred :11

37 nefer

Mahalle-i Emirli

Bennak :18

Nim çift :1

Mücerred :1

Mahalle-i Emin Ali

Bennak :8

Mücerred :16

Mahalle-i diğer Emin Ali

Bennak :6

Mücerred :4

Mahalle-i Onbaşı

Bennak :7

Mücerred :4

Mahalle-i Manzur

Bennak :6

Geliri:

Çift, Bennak, Mücerred, ve Nim çift vergileri			10600 Akçe
Buğday- 400 kile kıymet	8000 Akçe	Arpa- 200 kile, kıymet	3000 Akçe
Çavdar –100 kile, kıymet	1500 Akçe	Darı- 150 kile, kıymet	1750 Akçe
Adet-i ağnam	3900 Akçe	Resm-i revgan	800 Akçe
Resm-i arus	180 Akçe	Resm-i küvvare	280 Akçe
Ot vergisi	200 Akçe	Deştbanı ve tapu-yı zemin	250 Akçe
Resm-i kışlak	1200 Akçe	Resm-i bostan	200 Akçe
Öşr-i penbe	250 Akçe	Öşr-i çeltik	1000 Akçe
Asiyab-1 bab (yıl boyu işler)	120 Akçe		

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud 260 Akçe

Yekûn: 33490 Akçe

Karye-i KAÇAR

Nüfusu:

Mahalle-i Kaçar

Bennak :13

Mücerred :7

Mahalle-i Diğer Kaçar

Bennak :2

Mücerred :2

Geliri:

Çift, Bennak, Mücerred, ve Nim çift vergileri			3000 Akçe
Buğday- 200 kile kıymet	4000 Akçe	Arpa- 250 kile, kıymet	1500 Akçe
Çavdar -100 kile, kıymet	1500 Akçe	Darı- 120 kile, kıymet	1800 Akçe
Adet-i ağnam	820 Akçe	Resm-i revgan	200 Akçe
Resm-i küvvare	180 Akçe	Resm-i arus	180 Akçe
Ot vergisi	200 Akçe	Öşr-i çeltik	800 Akçe
Öşr-i penbe	200 Akçe	Resm-i bostan	200 Akçe
Deştbanı ve tapu-yı zemin	200 Akçe	Asiyab-1 bab (yıl boyu işler)	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud			200 Akçe

Yekûn 16 000 Akçe

Karye-i ŞİHATLI

Nüfusu:

Bennak :16

Mücerred :7

Demirçi Hasanlı raiyyeti

Bennak :9

Yukarıda zikredilenler, öşür ve kışlak vergilerini ödedikten sonra, diğer vergilerini Demirçi Hasanlı cemaati ile birlikte verirler imiş. Bu kayıd lağv olunub, bütün vergileri hass-ı hümayûna öderler.

Geliri:

Çift, Bennak, Mücerred, ve Nim çift vergileri			3000 Akçe
Buğday- 100 kile kıymet	2000 Akçe	Arpa- 80 kile, kıymet	1380 Akçe
Çavdar –80 kile, kıymet	1380 Akçe	Darı- 90 kile, kıymet	1580 Akçe
Adet-i ağnam	800 Akçe	Resm-i revgan	220 Akçe
Resm-i küvvar	200 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Ot vergisi	180 Akçe	Öşr-i penbe	200 Akçe
Rem-i bostan	200 Akçe	Öşr-i çeltik	900 Akçe
Deştbanı ve tapu-yı zemin	200 Akçe	Asiyab-1 bab (yıl boyu işler)	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa	200 Akçe		

Yekûn 12 680 Akçe

Karye-i ALİ MİRİ OĞLU EMİR HASANLI**Nüfusu:**

Bennak :10

Mücerred :7

Geliri:

Çift, Bennak, Mücerred, ve Nim çift vergileri			1800 Akçe
Buğday- 180 kile kıymet	2600 Akçe	Arpa- 100 kile, kıymet	1500 Akçe
Çavdar-50 kile, kıymet	750 Akçe	Darı- 80 kile, kıymet	1380 Akçe
Adet-i ağnam	1200 Akçe	Resm-i revgan	290 Akçe
Resm-i arus	180 Akçe	Resm-i küvvar	80 Akçe
Ot vergisi	200 Akçe	Resm-i bostan	200 Akçe
Öşr-i çeltik	1200 Akçe	Öşr-i penbe	200 Akçe
Deştbanı ve tapu-yı zemin	200 Akçe	Asiyab-1 bab (yıl boyu işler)	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme, mal-i gayib, mal-i mefkud			200 Akçe

Yekûn 12 100 Akçe

Karye-i DELİLER**Nüfusu:**

Bennak :8

Mücerred :7

Geliri:

Çift, Bennak, Mücerred, ve Nim çift vergileri			1500 Akçe
Buğday- 100 kile kıymet	2000 Akçe	Arpa- 80 kile, kıymet	1200 Akçe
Çavdar –80 kile, kıymet	750 Akçe	Darı- 80 kile, kıymet	1200 Akçe
Adet-i ağnam	200 Akçe	Resm-i revgan	220 Akçe
Resm-i küvvare	120 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Ot vergisi	80 Akçe	Öşr-i penbe	200 Akçe
Resm-i bostan	200 Akçe	Öşr-i çeltik	800 Akçe
Deştbanı ve tapu-yı zemin	200 Akçe	Asiyab –1 bab	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hasaa			200 Akçe
Yekûn 9110 Akçe			

Ark-ı HERTAVUL/KOYÇURUB (?)

Zikredilen ark yirmi koldan ibarettir. Yarısı Baydar nahiyesinin köylerinden olan Lalecan, Molla Hasan ve Bayendi köylerine, yarısı ise Hertavul(?) köyüne aittir. Defter-i cedide kayd olundu.

Ark-ı HAN

Zikredilen ark otuz koldan ibaret olup, Baydar nahiyesi köylerine aittir. Defter-i cedide kayd olundu.

Ark-ı KANKAN

Zikredilen ark üç koldan ibarettir. Bir kol Hazar köyüne, bir kol Alemdar köyüne, bir kol da Emirşah köyüne aittir. Defter-i cedide kayd olundu.

Ark-ı AHMED

Zikredilen ark iki koldan ibarettir. Bir kol Ahmedli köyüne, bir kol Emir Yusuf oğlu Kışlağı'na aittir. Defter-i cedide kayd olundu.

Yatak-ı GÜLİDEDE (?) CENNET REVGANLICA, Hass-ı Hümayun

Mustafa, Cafer, Kaçar Zülfikar, Muradali, Kurd İsmail, Kurd Süleyman, Sultan, Toprakkal'a, Eristav, Akbaba, Pir Ağa, Yanık, Üç Tepe, Dağdağan, Emir Yusuf, Şeyh Kayib, Halefoğlu, Allahverdi.

Geliri: 24000 Akçe

Karye-i KULLAR

Nüfusu:

Bennak :35

Nim çift :3

Mücerred :13

Mahalle-i Molla Veli

Bennak :24

Nim çift :4

Mücerred :7

Mahalle-i Molla Ahmed

Bennak :11

Mücerred :2

Mahalle-i Pireli

Bennak :6

Mahalle-i Bayram

Bennak :9

Mücerred :1

Mahalle-i Hasan

Bennak :15

Nim çift :3

Mücerred :9

Mahalle-i Hanoğlu

Bennak :34

Nim çift :6

Mücerred :7

Geliri:

Bennak vergisi	3600 Akçe	Nim çift vergisi	520 Akçe
Mücerred vergisi	1080 Akçe	Çift vergisi	3000 Akçe
Buğday-200 kile, kıymet	3000 Akçe	Arpa -100 kile, kıymet	2000 Akçe
Çavdar -80 kile, kıymet	1600 Akçe	Darı- 90 kile, kıymet	1800 Akçe
Öşr-i çeltik	2000 Akçe	Adet-i ağnam	350 Akçe
Öşr-i penbe	300 Akçe	Resm-i bostan	150 Akçe
Resm-i revgan	200 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Ot vergisi	150 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin ve deştbanı			450 Akçe

Yekûn: 20 000 Akçe

Cemaat-i ÇELEBİLİ**Nüfusu:**

Bennak	:53
Nim çift	:31
Mücerred	:19

Arkları; Deliçenezer**Geliri:**

Bennak vergisi	23240 Akçe	Nim çift vergisi	1280 Akçe
Mücerred vergisi	480 Akçe	Çift vergisi	360 Akçe
Buğday-250 kile, kıymet	5000 Akçe	Arpa -120 kile, kıymet	2000 Akçe
Çavdar –50 kile, kıymet	750 Akçe	Darı- 86 kile, kıymet	1290 Akçe
Öşr-i çeltik	3840 Akçe	Adet-i ağnam	3000 Akçe
Öşr-i penbe	150 Akçe	Resm-i revgan	1200 Akçe
Resm-i bostan	150 Akçe	Resm-i küvvare	100 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i asiyab vergisi- 1bab-	150 Akçe
Tut bağı – 3 batman (7,5 dönüm) 300 Akçeden, kıymet 2950 Akçe			
Tut bağı – 2 batman (5 dönüm) 300 Akçedan kıymet 1500 Akçe			
Üzüm bağı öşrü-40 dönüm 40 Akçeden, kıymet 1600 Akçe			
Bâd-ı hevâ,tapu-yu zemin ve deştbanı,cürm ü cinayet,kan bahası,yava,kaçgun 312 Akçe			
Yekûn: 52 682 Akçe			

Cemaat-i ORUÇOĞLU**Nüfusu:**

Bennak	:2
Nim çift	:1
Mücerred	:2

Geliri:

Bennak vergisi	120 Akçe	Nim çift vergisi	80 Akçe
Mücerred vergisi	30 Akçe	Çift vergisi	120 Akçe
Buğday-25 kile, kıymet	500 Akçe	Arpa -15 kile, kıymet	225 Akçe
Çavdar –10 kile, kıymet	150 Akçe	Darı- 15 kile, kıymet	225 Akçe
Adet-i ağnam	300 Akçe	Resm-i revgan	80 Akçe
Öşr-i penbe	50 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe

Dut bağı – 1 batman (2,5 dönüm) 300 Akçeden, kıymet 750 Akçe

Değirmnn vergisi- 2 bab (yıl boyunca işler) 240 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürm ü cünayet, kan bahası, tapu-yu zemin, yava, kaçgun 25 Akçe

Yekûn: 2265 Akçe

Cemaat-ı MOLLA ABDULLAH OĞLU MUSTAFA

Nüfus:

Bennak :3

Mücerred :1

Geliri: el-hums, bennak, mücerred, çift, revgan, resm-i arus, bâd-ı hevâ, adet-i ağnam, resm-i asiyab.

Yekûn: 950 Akçe

Cemaat-ı NECMEDDİNLİ MOLLA MAHMUD

Geliri: el-hums, öşr-i çeltik

Yekûn: 28590 Akçe

Cemaat-ı YADİGAR OĞLU AHMED

Nüfus:

Bennak :13

Nim çift :6

Mücerred :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik, ot

Yekûn: 15000 Akçe

Cemaat-ı MOLLA AHMED

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik, ot

Yekûn: 1200 Akçe

Cemaat-ı DİGER YADİGAR OĞLU AHMED

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus

Yekûn: 500 Akçe

Cemaat-i KARA DEMİRÇİLİ

Nüfus:

Bennak :26

Mücerred :7

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik, ot

Yekûn: 15000 Akçe

Cemaat-i CİVANŞİR PEHLİVANLI

Nüfusu:

Bennak :15

Mücerred :10

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik, otlak

Yekûn: 1300 Akçe

Kışlak-ı KADİM HAN an cemaat-i CİVANŞİR PEHLİVANLI

Nüfusu:

Bennak :7

Mücerred :5

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik, otlak

Yekûn: 9000 Akçe

Kışlak-ı HASİR an cemaat-i CİVANŞİR PEHLİVANLI

Nüfusu:

Bennak :7

Nim çift :3

Mücerred :5

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik

Yekûn: 10 000 Akçe

Cemaat-i LEK der MEHMED BEYLİ

Nüfus:

Bennak :13

Nim çift :3

Mücerred :10

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik, otlak

Yekûn: 16 000 Akçe

Cemaat-i CİVANŞİR KEBİRLİ

Nüfusu:

Bennak :19

Nim çift :2

Mücerred :13

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik, otlak

Yekûn: 15 000 Akçe

Cemaat-i EMİRHASLI

Nüfus:

Bennak :40

Nim çift :8

Mücerred :41

Geliri:

Bennak vergisi	1220 Akçe	Nim çift vergisi	520 Akçe
Mücerred vergisi	900 Akçe	Çift vergisi	4000 Akçe
Buğday-400 kile, kıymet	8000 Akçe	Arpa -200 kile, kıyme	4000 Akçe
Çavdar -90 kile, kıymet	1280 Akçe	Darı- 120 kile, kıymet	1800 Akçe
Çelmik üşü	4000 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i revgan	400 Akçe	Adet-i ağnam	1500 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i bostan	200 Akçe
Öşr-i penbe	150 Akçe	Yonca ve Resm-i otlak	50 Akçe
Bağ Öşr -20 dönüm 40 akçeden, kıymet 800 Akçe			
Resm-i asiyab vergisi- 1 bab (yıl boyu işler)			120 Akçe
Tut bağı - 1 batman (2,5 dönüm) 300 Akçedan, kıymet			750 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin, cürm ü cünayet, kan bahası, yava, kaçgun			250 Akçe

Yekûn: 29480 Akçe

Cemaat-i MUĞANLI ALDELİK

Nüfus:

Bennak :10

Mücerred :10

Geliri:

Bennak vergisi	660 Akçe	Nim çift vergisi	120 Akçe
Mücerred vergisi	150 Akçe	Çift vergisi	900 Akçe
Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe	Arpa -90 kile, kıymet	1800 Akçe
Çavdar -50 kile, kıymet	750 Akçe	Darı- 100 kile, kıymet	1500 Akçe
Çelmik üşü	1500 Akçe	Resm-i revgan	200 Akçe
Öşr-i penbe	50 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Adet-i ağnam	500 Akçe	Resm-i asiyab vergisi- 1 bab	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, tapu-yu zemin, cürm ü cinayet, kan bahası, yava, kaçgun			150 Akçe

Yekûn: 12 520 Akçe

Kışlak-ı EMİR HALİL an cemaat-i MUĞANLI ALDELİK (?)

Nüfus:

Bennak :3

Mücerred :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, badi- hava, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, öşr-i çeltik, otlak

Yekûn:3500 Akçe

Zemin-i KEŞİŞOĞLU an Çiftlik-i PAŞACIK

Gelir: 1000 Akçe

Zemin-i KIZKALESİ an Çiftlik-i PAŞACIK

Nüfus: 6 nefer

Gelir: 500 Akçe

Zemin-i KÜLTEPE an Çiftlik-i PAŞACIK

Gelir: 500 Akçe

Zemin-i KARAMANLI İSMAİL an Çiftlik-i PAŞACIK

Gelir; 300 Akçe

Zemin-i KİLİSE KEND an Çiftlik-i PAŞACIK

Gelir: 500 Akçe

Zemin-i KARLI an Çiftlik-i PAŞACIK

Gelir: 500 Akçe

Mezraa-i KÖRPÜKÖY

Nüfus; 12 nefer

Gelir; 1000 Akçe

Sınırları; Zikredilen arazilerin hududu, Necmeddinli arkının başında Selebi (?) üstünde Molla Abdullah mezraasından başlayıp, oradan Deli Kasım Çelebili arkının geçtiği köprüye uzanır, oradan sağ tarafa dönüp Çelebili mezraasına uzanır, oradan Düztepe Beli ile Kızkal'ası'na uzanır, oradan sağ tarafa Sınıkköprü tarafından Baydara giden yol ile Necmeddinli arkının başında Selebi(?) üstünde Molla Abdullah mezraasında son bulur.

Tiflis Livası

2.1.3-Demirci Hasanlı Nahiyesi

Demirci Hasanlı Ulusları Ve Perakende Cemaatlar

Sınırları;

Karayazı ve ormanlarında sakin olan Demirci Hasanlı cemaatinin kışlak, otlak ve yataklarının hüdudu; Çala yanında Karasu'dan Kür'ün yanından gelip oradan Aldelik'de sakin olduğu cezireye, oradan Rıza ile Kemerli cemaatlarının sakin olduğu cezireye, oradan Kağıt Mehmed cemaatinin sakin olduğu cezireye, oradan Kür yanına ulaşır. Kızıl'dan Yelekarşı dağının Selebi(?) yukarı Çoban dağına, oradan Dişli tepesine, oradan Yer körpüsüne, oradan Oniki kayasına, oradan Feltan bulağına, oradan Kocabey-Kadirbilen tepeye, oradan Pir-daşı'na, oradan Bulutlu'ya, oradan Ucatepe'ye, oradan Kahın'dan gelen Arabatozun'a, oradan yine Kür çayı kenarında Karasu ile buluşur. Bu hüdudun içinde zikredilen Karayazı'nın uzunluğu dört saatlik, eni üç saatlik mesafedir. Zikredilen arazide ark olmadığı için ziraatle meşgul olmak mümkün değildir. Karayazı'nın kuzeyinde Demirci Hasanlı arkına kadarki otlaklardan Seferçimenli(?) taifesi istifade eder. Üç saatlik uzunluğu olan bu arkın geçtiği yerlerde çeltik, buğday, arpa, penbe ve bostan mahsulleri yetiştirmek mümkündür. Hindu arkının geçtiği yerlerde ve Han arkı taraflarında ziraatle meşgul olunur. Defter-i cedid'e kayd olundu.

Cemaat-i KOLUKARALI

Nüfus:

Bennak :17

Nim çift :4

Mücerred :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin, öşr-i çeltik, otlak

Yekûn: 12 640 Akçe

Karye-i KARAÇIBAŞI KIŞLAĞI an Cemaat-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak : 35

Nim çift :10

Mücerred :14

Mahalle-i Telli

Bennak :15

Nim çift :3

Mücerred :6

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin,otlak

Yekûn: 32 960 Akçe

Kışlak-ı MUSTAFA an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :13

Mücerred :1

Nim çift :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin, otlak, yatak.

Yekûn: 7480 Akçe

Kışlak-ı DÖGER an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :4

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin.

Yekûn: 4960 Akçe

Kışlak-ı MEHMED an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :2

Nim çift :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 5480 Akçe

Kışlak-ı ÇUBUKLU an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :4

Nim çift :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 5480 Akçe

Kışlak-ı HASAN an taife-i YÜZBAŞI

Nüfusu:

Bennak :3

Mücerred :2

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 3520 Akçe

Kışlak-ı NURİ BEY an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :3

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 5420 Akçe

Kışlak-ı ÇELTİKLER an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :3

Mücerred :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 3520 Akçe

Kışlak-ı SÜLEYMAN an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :4

Mücerred :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 3520 Akçe

Kışlak-ı MOLLA MEHDİ an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :7

Mücerred :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 4960 Akçe

Kışlak-ı ARIHLI an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :29

Mücerred :9

Nim çift :5

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 16 840 Akçe

Kışlak-ı ÇOPUR MUHAMMED an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :2

Mücerred :2

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 2800 Akçe

Kışlak-ı YÜZBAŞI OĞLU VELİ AĞA an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :1

Mücerred :2

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 6800 Akçe

Cemaat-i SA'ADLI an YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :9

Mücerred :6

Nim çift :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 7840 Akçe

Kışlak-ı URUZ an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :3

Mücerred :1

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 2800 Akçe

Kışlak-ı DURU OĞLU an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :28

Mücerred :14

Nim çift :8

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 19 000 Akçe

Kışlak-ı ÇATAĞI (?) VELİ an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :3

Mücerred :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 3260 Akçe

Cemaat-i KARAMANLI HASAN, der sakin-i ALAAĞAÇ, taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :47

Mücerred :11

Nim çift :12

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 26 200 Akçe

Cemaat-i KARACILAR, der sakin-i KARADİKENLİ, taife-i KEPENEKÇİ

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 24 400 Akçe

Cemaat-i SARVAN, sakin-i SARBANLAR der nezd-i BEYLİCE

Nüfus:

Bennak :45

Mücerred :15

Nim çift :9

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 25 840 Akçe

Kışlak-ı KARA ÜZEN OĞLU MUHAMMED, an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :5

Mücerred :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 3520 Akçe

Kışlak-ı KURTLAR, der sakin-i KARASU, an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :11

Mücerred :9

Nim çift :7

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 10 740 Akçe

Cemaat-i KARAMANLI VELÎ, an taife-i ŞERAFEDDİN an taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :53

Mücerred :19

Nim çift :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 27 280 Akçe

Cemaat-i ŞERAFEDDİN, der sakin-i KARASU

Nüfus:

Bennak :59

Mücerred :12

Nim çift :16

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 32 680Akçe

Kışlak-ı MEHMED KULU, sakin-i KARAMANLI an taife-i ŞERAFEDDİN

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :6

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 6760 Akçe

Kışlak-ı LATİFLİ, an taife-i ŞERAFEDDİN

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :2

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 4600 Akçe

Kışlak-ı ŞAHBUDAK, der sakin-i LATİFLİ, an taife-i ŞERAFEDDİN

Nüfus:

Bennak :10

Mücerred :3

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, tapu-yı zemin

Yekûn: 6400 Akçe

Kışlak-ı MUSA AĞA, der sakin-i DEMİRCİ HASANLI

Nüfus:

Bennak :21

Mücerred :10

Nim çift :10

Mahalle-i Nazarlı

Bennak :11

Mücerred :7

Nim çift :6

Mahalle-i Cıgala Muhammed

Bennak :9

Mücerred :5

Nim çift :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn: 41 240 Akçe

Kışlak-ı MEHMED, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :28
 Mücerred :5
 Nim çift :5

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 13 960 Akçe

Kışlak-ı İSHAKLI, an cemaat-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :7
 Mücerred :4
 Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 5480 Akçe

Kışlak-ı ILHICI YUSUF, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :9
 Mücerred :2
 Nim çift :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn: 6400 Akçe

Kışlak-ı KETHÜDALI, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :7
 Mücerred :3
 Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 4960 Akçe

Kışlak-ı HACI SALİH, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :2

Mücerred :1

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:3160 Akçe

Kışlak-ı CAFER, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :5

Nim çift :4

Mahalle-i Ahmed

Bennak :11

Mücerred :3

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:2440(?)Akçe

Kışlak-ı EBÜLKASIM, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :4

Mücerred :2

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:6040 Akçe

Kışlak-ı ÇATAL VELİ, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :1

Nim çift :1

Mahalle-i Veli

Bennak :4

Mahalle-i Tağı

Mücerred :4

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 7480 Akçe

Kışlak-ı HACI OĞLU, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :19

Mücerred :8

Nim çift :6

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn: 13 600 Akçe

Kışlak-ı DEVER ve mahalle-i RIZA, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :10

Mücerred :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 6040 Akçe

Cemaat-i MUĞANLI, der sakin-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :24

Mücerred :6

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn: 12 160 Akçe

Kışlak-ı KARA ÖKÜZ, der sakin-i MUĞLİYAN, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :18

Mücerred :7

Nim çift :9

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 13 608 Akçe

Cemaat-i BAYAHMED, tabi'i nahiye-i DEMİRCİ HASANLI

Nüfus:

Bennak :13

Mücerred :14

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 11 100 Akçe

Kışlak-ı MUSA AĞA, der sakin-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :6

Nim çift :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 8200 Akçe

4Kışlak-ı YÜZBAŞI OĞLU ABDULLAH AĞA, taife-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :2

Mücerred :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn: 3160 Akçe

Cemaat-i SABUNCU, tabi'-i DEMİRCİ HASANLI

Nüfus:

Bennak :43

Mücerred :25

Nim çift :17

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa.

Yekûn:32 320 Akçe

Cemaat-i CIĞALLI, tabi'-i DEMİRCİ HASANLI

Nüfus:

Bennak :13

Mücerred :8

Nim çift :2

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa.

Yekûn:9280 Akçe

Cemaat-i KEMERLİ, der sakin-i KEPENEKÇİ, an taise-i YÜZBAŞI

Nüfus:

Bennak :28

Mücerred :12

Nim çift :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:17 200 Akçe

Kışlak-ı PİR MEHMED AĞA, an cemaat-i EMİR AHMEDLİ

Nüfus:

Bennak :37

Mücerred :16

Nim çift :10

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:24 040 Akçe

Kışlak-ı KÖHNELİ, an taise-i PİR MEHMED

Nüfus:

Bennak :18

Mücerred :8

Nim çift :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:11 800 Akçe

Kışlak-ı KOCA OĞLU MUHAMMED, an taife-i KEŞALİ

Nüfus:

Bennak :11

Mücerred :4

Nim çift :4

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:7840 Akçe

Cemaat-i MOLLA ABDULLAH OĞLU MUSTAFA AĞA, an taife-i EMİRHASILI

Nüfus:

Bennak :10

Mücerred :6

Nim çift :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:8200 Akçe

Cemaat-i ALEMDARLI, an taife-i EMİRHASILI

Nüfus:

Bennak :4

Mücerred :5

Mahalle-i Muhammed Kulu

Bennak :3

Mücerred :2

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:6760 Akçe

Cemaat-i MUGANCI MEHMED, taife-i DEMİRCİ HASANLI**Nüfus:**

Bennak :10

Mücerred :7

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn:7480 Akçe

Cemaat-i KARA RIZA**Nüfus:**

Bennak :10

Mücerred :4

Nim çift :3

Ark-ı Kür çayı

Resm-i asiyab – 1 bab 120 Akçe

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn:7120 Akçe

Kışlak-ı İBRAHİM AĞA, an taife-i KEPENEKÇİ**Nüfus:**

Bennak :31

Mücerred :5

Nim çift :7

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn:16 480 Akçe

Kışlak-ı KOCA, İBRAHİM AĞA, an taife-i KEPENEKÇİ**Nüfus:**

Bennak :24

Mücerred :1

Nim çift :10

Mahalle-i Eyyüb

Bennak :27

Mücerred :7

Mahalle-i Şahkendi

Bennak :13

Mücerred :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn: 20 640 Akçe

Kışlak-ı TEZELİ, İBRAHİM AĞA, an taife-i KEPENEKÇİ

Nüfus:

Bennak :13

Mücerred :7

Mahhalle-i Pir Muhammed

Bennak :14

Mücerred :4

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn: 15 040 Akçe

Cemaat-i SIRAÇLI, der sakin-i İLHI KUZU

Nüfus:

Bennak :51

Mücerred :19

Nim çift :12

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn: 35 880 Akçe

Kışlak-ı MEHMED HALİL AĞA, an taife-i SIRAÇLI

Nüfus:

Bennak :75

Mücerred :26

Nim çift :12

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn:41 680 Akçe

Cemaat-i KAÇARLI

Nüfus:

Bennak :12

Mücerred :5

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn:7480 Akçe

Cemaat-i SOFULU

Nüfus:

Bennak :3

Mücerred :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn:3160 Akçe

Cemaat-i NAZARLI

Nüfus:

Bennak :12

Mücerred :10

Nim çift :1

Mahalle-i Amil

Bennak :22

Mücerred :4

Nim çift :1

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa

Yekûn:19 000 Akçe

Kışlak-ı MAKSUD OĞLU MEHMED, an taife-i NAZARLI

Nüfus:

Bennak :7

Mücerred :3

Nim çift :3

Geliri: el-hums, bennak, nim çift, mücerred, çift, bad-i hevâ, adet-i ağnam, revgan, resm-i arus, yava, tapu-yı zemin, beytü'l-mal-i amme ve hassa,

Yekûn:5480 Akçe

Kışlak-ı ABDULLAH, an cemaat-i KOÇ ALİ

Geliri: 1400 Akçe

Cemaat-i SIRACLI SEYDİ

Geliri: 1350 Akçe

Kışlak-ı ARIKLI HAKVERDİ

Geliri: 1300 Akçe

Kışlak-ı PETEKLİ

Geliri: 1300 Akçe

Cemaat-i SELÇUKLU

Geliri: 1200 Akçe

Cemaat-i GÖYÇELİ

Geliri: 1500 Akçe

Cemaat-i SARI SABUNCU

Geliri: 1400 Akçe

Cemaat-i ÇALLI

Geliri: 1300 Akçe

Cemaat-i SARI VELİ

Geliri: 1200 Akçe

Cemaat-i NECMEDDİNLİ

Geliri: 1500 Akçe

Cemaat-i BAHTİYAR

Geliri: 1400 Akçe

Cemaat-i KARA DEMİRCİ

Geliri: 1300 Akçe

Cemaat-i OSMAN

Geliri: 1200 Akçe

Cemaat-i SUGARAÇI**Geliri:** 1500 Akçe***Cemaat-i KOHALI*****Geliri:** 1400 Akçe***Kışlak-ı KOCALI YAKUB*****Geliri:** 1200 Akçe***Kışlak-ı BEG AHMEDLİ*****Geliri:** 1300 Akçe***Kışlak-ı SA'ADLI*****Geliri:** 1200 Akçe***Yaylak-ı ÇOTAKLI-BULAK*****Geliri:** 600 Akçe***Yatak-ı ÇAKAL***

Akçakilise, Kür, İnce, Lilli nezdindedir.

Geliri; 600 Akçe***Yatak-ı KARAKANLI***

Bilekli, Arğaş, Mindeval nezdindedir.

Geliri; 600 Akçe***Yaylak-ı YARILGANLI, tabi'-i Emir Ağa***

Cihangir Revganı, Karayazı, Mindeval, Oyuklu nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe***Yatak-ı TAP, an cemaat-i EMİRHACILI***

Çanaktepe, İkincitepe, Danadağı, Yararlığan nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe***Yatak-ı MEHRAB, an cemaat-i ÇATALLI***

Musa yatağı, Kür, Gürbulak, Gödektepe nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe***Yatak-ı KUŞKONAN, an cemaat-i SÜLEYMANLI***

Acısu, Kardaş, Sabuncu, Kür nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe***Yatak-ı PETEKLİ, an cemaat-i SIRACLI***

Muğanlı, Gilman, Kuyucu nezdindedir.

4 yatag

Geliri: 2400 Akçe

Yatak-ı ÇELEBİ, an cemaat-i SIRACLI

Koha-bulak, Kür, Dökerlitepe, İlhiçıkuzu nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe

Yaylak-ı Cemaat-i NAZARLI HÜSEYİN AĞA

Yatak-ı BULUTLU, an cemaat-i NAZARLI HÜSEYİN AĞA

Üçtepe, İnce, Argaş, Karaağaç nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı KEÇEL-ELİ, an cemaat-i NAZARLI HÜSEYİN AĞA

Mindeval, Karayazı, Çatma, Çölkafi nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı SARI SABUNCU, an cemaat-i NAZARLI HÜSEYİN AĞA

Kardaş, Şahdağı, Acıgöz nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı KARA, an cemaat-i NAZARLI HÜSEYİN AĞA

Tavşantala, Karasu, Lilli, Çaggal kışlağı

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı KARAYAZI, an cemaat-i NAZARLI HÜSEYİN AĞA

Ark-ı VELİ, halî

Ark-ı ANBAR

Han arkından başlar, Kür'den ayrılıp Kelek önünden Karatepe'ye, oradan Bozyazı arkına karışır

Ark-ı DEMİRÇİ HASANLI

Özbek'ten başlar, Kür'den beş ark ayrılır, Han Ahmed köprüsüne, oradan bir kolu Emir Ahmedli cemaatına, bir kolu Siraclı cemaatına, bir kolu Çallı cemaatına ve bir kolu da Koca cemaatına verilir.

Yatak-ı KENGE, an cemaat-i HAYDAR OĞLU PİR MUHAMMED AĞA

Karayazı, Yarılgan, Tutrevganı nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı KANLI, an cemaat-i HAYDAR OĞLU PİR MUHAMMED AĞA

Kavaklı, Bulaklıdere, Karaçoban, Kesik nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı SAKIÇIK, an cemaat-i HAYDAR OĞLU PİR MUHAMMED AĞA

Boranbasan, Kara Petekli, Düz yatak, Kanlı yatak nezdindedir.

Yatak-ı MİNDEVAL, an cemaat-i HAYDAR OĞLU PİR MUHAMMED AĞA

Koca-verilen, Hayırdadan, Bumirtepe, Gilman yatak nezdindedir.

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı cemaat-i YÜZBAŞI

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı KESİKBURUN, an cemaat-i YÜZBAŞI

Gürbulak, Kapaklıdağ, Karayazı

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı GÜRBULAK, an cemaat-i YÜZBAŞI

Kovağlı, Zenadağı, Karayazı

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı YÜZBAŞI, an cemaat-i YÜZBAŞI

Göyceli, Yarılğan, Oyuklu

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı NURU, an cemaat-i YÜZBAŞI

Dayaktepe, Emindüzü, Armudlu, Zarifli

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı MUSA, an cemaat-i YÜZBAŞI

İnektepesi, Gürbulak, Kardeş, Gödektepe

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı EBDULBAKİ, an cemaat-i YÜZBAŞI

Acısu, Eyub, Ahmedli bey

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı CUMUR, an cemaat-i YÜZBAŞI

Gazi, Muhammed tepesi, Susuzlu

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı ŞAHNAZAR, an cemaat-i YÜZBAŞI

Gödektepe, Yolaşan, Karaçoban, Kekilli

Geliri: 600 Akçe

Yatak-ı DİĞER ÇOPUR MEHMED, an cemaat-i YÜZBAŞI

Kosa Kışlak, Demir, Emir Kulu

Geliri: 600 Akçe**Yatak-ı CİHANKİR/ BAŞYATAK, an cemaat-i ŞERAFEDDİN**

Kuyucuk, Karayazı, Petekli, Kafdar

Geliri: 600 Akçe**Yatak-ı DÖKME, an cemaat-i ŞERAFEDDİN**

Zenadağı, Karayazı, Mehmed Kulu

Geliri: 600 Akçe**Yatak-ı KOHA BULAK, an cemaat-i ŞERAFEDDİN**

Bulutlu, Karakanlı, Mehmed Kulu kışlağı

Geliri: 600 Akçe**Yatak-ı LETİF OĞLU MUSA VE EBDÜLHELİL, an cemaat-i ŞERAFEDDİN**

Acısu, Kür, Sabuncu

Geliri: 600 Akçe**Yatak-ı KOTAN, an cemaat-i MOLLA AHMED, an taife-i KEPENEKÇİ**

Dalıcı, Emir Kulu, Çallı, Kür

Geliri: 600 Akçe**Yatak-ı CEBRAİL, an cemaat-i MOLLA AHMED, an taife-i KEPENEKÇİ Gödektepe, Emir**

Kulu, Oyuklu, Hacı Yüzoğlanoğlu

Geliri: 600 Akçe**36 yatak, Geliri:** 21 000 Akçe

2.2.Somhit Livası

2.2.1-Somhit Nahiyesi

Karye-i ÇANAGLI ve mezraa-i ÇÖREKİR ve mezraa-i BADİS ÇÖREKİR KİLİSESİ

Nüfus; 1 nefer, 42 nefer, 20 hane,

Geliri: 46000 Akçe

Karye-i MİNEŞ/HOVAREZUR

Nüfus: 16 nefer, 8 hane

Geliri: 500 Akçe

Karye-i HÜKMET

Nüfusu: 14 hane, 33 nefer

Geliri: 7000 Akçe

Karye-i ALMALI

Nüfus: 5 hane, 10 nefer

Geliri: 7000 Akçe

Karye-i CİBA

Nüfus: 5 hane, 15 nefer

Geliri: 18000 Akçe

Karye-i HARİS

Nüfus: 4 hane, 8 nefer

Geliri: 12500 Akçe

Karye-i DANSUD

Nüfus: 2 hane, 5 nefer

Geliri: 5500 Akçe

Karye-i YEŞUM

Nüfus: 4 hane, 8 befer

Geliri: 5500 Akçe

Karye-i SÖĞÜDLÜ

Nüfus: 11 hane , 22 nefer,

Geliri: 19500 Akçe

Karye-i KATIRÇI

Nüfus: 11 hane, 26 nefer,

Geliri: 22000 Akçe

Karye-i CÜREHAR**Nüfus:** 6 hane, 13 nefer,**Geliri:** 12500 Akçe***Karye-i KARAÇADIR*****Nüfus:** 10 hane, 29 nefer,**Geliri:** 28500 Akçe***Karye-i HANSUD*****Nüfus:** 5 hane, 11 nefer,**Geliri:** 9500 Akçe***Karye-i DAMLUD*****Nüfus:** 2 hane , 7 nefer**Geliri:** 9500 Akçe***Karye-i SAMSON*****Nüfus:** 2 hane , 5 nefer**Geliri:** 12500 Akçe***Karye-i ÇÜRETAN,*****Nüfus:** 7 hane, 18 nefer,**Geliri:** 12450 Akçe***Karye-i SUSAN*****Nüfus:** 4 hane, 8 nefer,**Geliri:** 8500 Akçe***Karye-i GÖRMÜ (?)*****Nüfus:** 2 hane, 3 nefer,**Geliri:** 4500 Akçe***Karye-i MESEKAN*****Nüfus:** 5 hane, 9 nefer,**Geliri** 9500 Akçe***Karye-i ŞUŞİH*****Nüfus:** 7 hane, 12 nefer,**Geliri:** 15000 Akçe***Karye-i SAĞRULE*****Nüfus:** 3 hane, 10 nefer,

Geliri: 9550 Akçe

Karye-i BİRİ

Nüfus:3 hane, 4 nefer

Geliri: 5500 Akçe

Karye-i YUKARI SAĞUNLAR

Nüfus:8 hane, 23 nefer,

Geliri 10511 Akçe

Karye-i AŞAĞI SAĞUNLAR

Nüfus:7 hane, 15 nefer,

Geliri: 15900 Akçe

Karye-i LORÇİVANİK

Nüfus:3 hane, 6 nefer,

Geliri: 3285 Akçe

Karye-i KÜÇÜK DERBAS

Geliri: 2400 Akçe

Karye-i ŞANŞI

Nüfus:8 nefer, 5 hane

Geliri: 19500 Akçe

Karye-i ŞİLAVİR

Nüfus:47 hane, 30 nefer,

Geliri: 49664 Akçe

Karye-i AKÇE

Nüfus:10 hane, 119 nefer,

Geliri: 14520 Akçe

Karye-i SADIK

Geliri: 1891 Akçe

Karye-i KEŞİŞ

Nüfus:5 hane, 11 nefer,

Geliri: 8370 Akçe

Karye-i EVEZELİ KIŞLAK

Baydarlı cemaatinin reayasının bir kısmı kış mevsiminde bu kışlakta oturub ziraat yapar. Arazileri Şilavir köyünün topraklarına aiddir. Bu reayalar zikredilen cemaatdan ayrılıp

Şilavir köyü için belirlenmiş öşr ve diğer vergileri Şilavir tarafına öderler. Somhit livasına tabidirler.

Nüfus:

Bennak :9

Mücerred :6

Geliri:

Çift ve Bennak vergisi	1080 Akçe	Mücerred vergisi	150 Akçe
Buğday-100 kile, kıymet	2200 Akçe	Arpa -80 kile, kıymet	1200 Akçe
Çavdar -20 kile, kıymet	300 Akçe	Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe
Resm-i bostan	200 Akçe	Öşr-i penbe	500 Akçe
Adet-i ağnam	200 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	200 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe		
Resm-i asiyab vergisi- 2 bab(yıl boyu işler)			120 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, kaçgun, mal-ı gayib, mal-ı mefkudbeytü'l-mal-ı amme ve hassa			200 Akçe

Yekûn: 7270 Akçe

Karye-i YUKARI KIŞLAK/BÜRÜNE(?) MOLLA

Zikredilen kışlak Şilavir köyünün toprağına düşer. Bu kışlağa reayaların meskun olması ile oranın köye çevrilmesi defter-i cedide kayrd olundu. Somhit livasına tabidir.

Ekilen toprak-50 dönüm

Nüfus:

Bennak :7

Mücerred :6

Geliri:

El-hums

Çift ve Bennak vergisi	780 Akçe	Mücerred vergisi	150 Akçe
Buğday-50 kile, kıymet	1000 Akçe	Arpa -30 kile, kıymet	450 Akçe
Çavdar -15 kile, kıymet	225 Akçe	Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe
Öşr-i penbe	400 Akçe	Resm-i bostan	200 Akçe
Adet-i ağnam	200 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Yonca	100 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	200 Akçe
Resm-i asiyab vergisi- 1 bab(yıl boyu işler)			120 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet,yava, kaçgun, beym-ül-mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud 200 Akçe

Yekûn:4395 Akçe

Karye-i ORTA BOLNUS

Nüfus: 70 hane, 150 nefer

Geliri: 112140 Akçe

Karye-i AŞAĞI BOLNUS

Nüfus: 72 hane, 155 nefer

Geliri: 99420 Akçe

Karye-i BAŞ BOLNUS

Nüfus: 8 hane, 19 nefer

Geliri: 3340 Akçe

Karye-i SAĞIRDİŞ

Nüfus: 33 nefer, 20 hane

Geliri: 55200 Akçe

Karye-i TOĞURĞAŞIN

Nüfus:35 nefer,16 hane

Geliri: 25200 Akçe

Karye-i SORİKA

Nüfus: 27 nefer, 12 hane

Geliri: 16800 Akçe

Karye-i DİLAVER

Nüfus: 30 nefer, 20 hane

Geliri: 12000 Akçe

Karye-i VANK

Nüfus: 16 hane, 42 nefer

Geliri: 14918 Akçe

Karye-i AKNATER

Nüfus: 11 hane, 23 nefer

Geliri: 9752 Akçe

Karye-i HİNDUŞ

Nüfus: 4 nefer, 2 hane

Geliri: 2316 Akçe

Karye-i KARATAĞ

Nüfus: 5 nefer, 3 hane

Geliri: 3014 Akçe

Karye-i BERDİK

Nüfus: 19 hane, 37 nefer

Geliri: 9000 Akçe

Karye-i ÇİLEVER ve mezraa-i ARSLAN

Nüfus: 9 hane, 19 nefer

Geliri: 5000 Akçe

Karye-i TALA

Nüfus: 4 hane, 10 nefer

Geliri: 3068 Akçe

Karye-i DELİHAC

Nüfus: 15 hane, 19 nefer

Geliri: 15000 Akçe

Karye-i BÜYÜK DERBAS (timar-ı Abdülbaki)

Nüfus: 27 nefer

Geliri: 12051 Akçe

Karye-i KADULİT

Nüfus: 10 nefer, 4 hane

Geliri: 6000 Akçe

Karye-i YUKARI MAĞARA

Nüfus: 27 nefer, 11 hane

Geliri: 10950 Akçe

Bağ-ı DUT (zeamet-i Mehmed Ali oğlu)

Nüfus: 50 nefer

Geliri: 5600 Akçe

Bağ-ı DUT (zeamet-i Mehmed Ali oğlu)

Nüfus: 34 nefer

Geliri: 850 Akçe

Karye-i AHTALA (zeamet-i Mehmed Ali oğlu)

Nüfus:55 nefer, 28 hane

Geliri:7000 Akçe

Karye-i MELİKKAŞAN (hass-ı hümayun)

Nüfus:14 nefer, 8 hane

Geliri: 4450 Akçe

Karye-i HOŞURETİ (hass-ı hümayûn)

Nüfus:34 nefer, 12 hane

Geliri: 6300 Akçe

Karye-i ÇÖCÜKİRNE (zeamet-i Mehmed Ali oğlu)

Nüfus:17 nefer, 12 hane

Geliri: 1100 Akçe

Karye-i YUKARI VARNİK (zeamet-i Mehmed Ali oğlu)

Nüfus:26 nefer, 8 hane

Geliri: 850 Akçe

Karye-i AHVAR (hass-ı hümayûn)

Nüfus:50 nefer

Kilise-i AHVAR

Nüfus:23 nefer

Geliri:44630 Akçe

Cemaat-i EMİR HASANLI ve KARAÇILI (zeamet-i Mehmed Ali Oğlu)

Nüfus: 27 nefer

Cemaat-ı HACISOYLU/DEMİRCİLER

Nüfus: 11 nefer

Geliri: 550 Akçe

Karye-i VERDİK (hass-ı hümayûn)

Nüfus:16 nefer, 9 hane

Geliri: 9200 Akçe

Karye-i KAÇMAHUT (hass-ı hümayûn)

Nüfus:11 nefer

Geliri: 5600 Akçe

Karye-i KARABEND (hass-ı hümayûn)

Nüfus:15 nefer

Geliri: 7920 Akçe

Karye-i KASİR (hass-ı hümâyûn)

Nüfus:15 nefer, 8 hane

Geliri: 6510 Akçe

Karye-i TEĞUCE (hass-ı hümâyûn)

Nüfus:8 nefer, 6 hane

Geliri: 3500 Akçe

Karye-i VERENK (hass-ı hümâyûn)

Nüfus:18 nefer, 10 hane

Geliri: 9180 Akçe

Karye-i SİNAHİN KİLİSESİ

Nüfus:114 nefer, 50 hane

Geliri; 12000 Akçe

Karye-i BUĞAKAR

Nüfus:24 nefer

Geliri: 15000 Akçe

Karye-i VERENKAN

Nüfus:12 nefer, 5 hane

Geliri: 145000 Akçe

Karye-i HOSUD

Nüfus:10 nefer, 10 hane

Geliri: 20000 Akçe

Karye-i KOŞABERD

Nüfus:12 nefer, 5 hane

Geliri: 15000 Akçe

Karye-i ŞİKEKAR/GARİBKAYA

Nüfus:17 nefer, 8 hane

Geliri: 18500 Akçe

Karye-i BURUD

Nüfus:25 nefer, 10 hane

Geliri: 29500 Akçe

Kışlak-ı GİBLE (zeamet-i Mehmed Ali Oğlu)

Geliri: 300 Akçe

Karye-i UZUNSAKAL

Nüfus: 19 nefer

Geliri: 6490 Akçe

Karye-i HADİRĞUD

Nüfus: 5 hane, 10 nefer

Geliri: 3128 Akçe

Karye-i VASAK

Nüfus: 3 hane, 5 nefer

Geliri: 1886 Akçe

Karye-i KUDURU

Nüfus: 9 hane, 17 nefer

Geliri: 5928 Akçe

Karye-i BÜYÜK KÜRİN

Nüfus: 18 hane, 48 nefer,

Geliri: 11580 Akçe

Karye-i DEĞİRAD

Nüfus: 5 hane, 10 nefer,

Geliri: 5475 Akçe

Karye-i KÜÇÜK KÜRİN

Nüfus: 3 hane, 6 nefer,

Geliri: 6460 Akçe

Karye-i PİRANES

Nüfus: 3 hane, 5 nefer,

Geliri: 3925 Akçe

Karye-i DERBAS TALA

Nüfus: 4 hane, 7 nefer,

Geliri: 6000 Akçe

Karye-i DERBAS ENDİKE

Nüfus: 3 hane, 3 nefer,

Geliri: 4300 Akçe

Karye-i NUĞAÇUR

Karye-i ŐEYHÇOBAN**Nüfus:**5 hane ,11 nefer,**Geliri:** 6000 Akçe***Karye-i GARİBKAYA*****Nüfus:**6 hane , 10 nefer,**Geliri:** 4290 Akçe***Karye-i KÜÇÜK HÜCRE*****Nüfus:**6 hane ,11 nefer,**Geliri:** 3344 Akçe***Karye-i HİNEÇUR*****Nüfus:**4 hane , 8 nefer,**Geliri:** 3858 Akçe***Karye-i KİŞLAK*****Nüfus:**27 hane , 10 nefer,**Geliri:** 6000 Akçe***Karye-i HUÇAN (?)*****Nüfus:**7 hane , 13 nefer,**Geliri:** 4800 Akçe***Karye-i MAĞUR/BÜYÜK TÖKERÇİ*****Nüfus:**6 hane, 11 nefer,**Geliri:** 4800 Akçe***Karye-i ŐEVKER*****Nüfus:**12 hane , 25 nefer,**Geliri:** 7356 Akçe***Karye-i GOGİ*****Nüfus:**4 hane , 8 nefer,**Geliri:** 3908 Akçe***Karye-i TUMANŐİN*****Nüfus:**2 hane , 4 nefer,**Geliri:** 2000 Akçe***Karye-i ŐİMON*****Nüfus:**4 hane, 9 nefer,

Geliri: 3592 Akçe

Karye-i TAZUR

Nüfus:2 hane, 4 nefer,

Geliri: 8000 Akçe

Karye-i NEKZAR

Nüfus:3 hane, 5 nefer,

Geliri: 2169 Akçe

Karye-i ÇEBELAR

Nüfus:2 hane , 4 nefer,

Geliri: 2123 Akçe

Karye-i ŞIRGIRA

Nüfus:3 hane , 4 nefer,

Geliri: 3025 Akçe

Karye-i BELED

Nüfus:6 hane, 13 nefer,

Geliri: 6600 Akçe

Karye-i ZİĞİLÇAM

Nüfus:7 hane , 12 nefer,

Geliri: 10100 Akçe

Karye-i CURI

Nüfus:5 hane , 8 nefer,

Geliri: 7200 Akçe

Karye-i BÜYÜK KELEKDEK ve KÜÇÜK KELEKDEK

Nüfus:18 hane , 41 nefer,

Geliri: 18000 Akçe

Karye-i KATAVİL

Nüfus:11 hane, 20 nefer,

Geliri: 20000 Akçe

Karye-i DELİKDAŞ

Nüfus:4 hane, 12 nefer,

Geliri: 3648 Akçe

Karye-i ERÇEVAN VE DİĞER ERÇEVAN

Nüfus:4 hane, 6 nefer gayrı müslim

Geliri: 20000 Akçe

Zikredilen köyde sakin olan reayalar Demirci Hasanlı cemaatinin reayalarındandır. Onlar bu köyün toprakları üzerinde ekinçilikle meşgul oldukları arazilerinin öşr vergisinin beşde birini ve yüz sekiz akçe kışlak vergisinin toprak sahibine ödedikten sonra, diğer vergileri de zikredilen cemaat ile birlikte öderler

Geliri: 5903 Akçe

Karye-i DECUMA (?)

Nüfus: 6 hane , 11 nefer

Geliri: 4000 Akçe

Karye-i CALA

Nüfus:6 müslim hanesi, 8 gayrı müslim reaya

Zikredilen köyde sakin olan reaya, Demirci Hasanlı cemaatinindedir. Ziraat yaptıkları arazilerin öşürlerinin beşde birini ve yüz sekiz akçe kışlak vergisini toprak sahibine ödedikten sonra, diğer vergilerini de zikredilen cemaat ile birlikte öderler.

Geliri: 6944 Akçe

Karye-i AĞNEKİ (?)

Nüfus:5 hane, 10 nefer

Geliri: 12000 Akçe

Karye-i ŞOR

Nüfus:5 hane, 8 nefer

Geliri: 3891 Akçe

Karye-i SERKİNE

Nüfus:12 hane, 20 nefer

Geliri: 11920 Akçe

Karye-i KÜÇÜK TÖKERÇİ

Nüfus:4 hane, 8 nefer

Geliri: 1800 Akçe

Karye-i GALA

Geliri: 800 Akçe

Karye-i TERAŞU

Geliri: 500 Akçe

Karye-i MEŞHED/KUBAD

Zikredilen köyün topraklarında, Demirci Hasanlı taifasının reayalarının bir kısmı ekinçilikle meşgul oldukları arazilerinin mahsulunun beşte birini toprak sahibine ödedikten sonra, yaylak vergisini ve diğer vergilerini zikredilen cemaat ile birlikte öderler.

Geliri: 500 Akçe

Karye-i KOŞAKİLİSE maa Kışlak-ı ŞAHSUVAR, KOLAGİR, AŞIK KOHA

Zikredilen köyün topraklarında Demirci Hasanlı taifasının reayalarının bir kısmı ekinçilikle meşgul oldukları arazilerinin mahsulunun beşte birini toprak sahibine ödedikten sonra, diğer vergilerini zikredilen cemaat ile birlikte öderler.

Geliri: 8000 Akçe

Kışlak-ı PULADAVAR/BUYUR

Aşağı Bolnusa ait arazidir. Buranın reyası kışlak vergilerini kendi sipahisine, mahsulun beşte birini toprak sahibine, diğer vergileri ise Demirci Hasanlı taifası ile birlikte öderler.

Geliri: 5400 Akçe

Karye-i TURGUT EMİR HASANLI ve mahalle-i PİR MEHMED

Hass-ı Mirliva-i Tiflis

Nüfus:

Bennak :30

Mücerred :12

Nim çift :2

Geliri:

El-hums

Çift ve Bennak vergileri	4100 Akçe	Nim çift vergisi	200 Akçe
Mücerred vergisi	400 Akçe	Buğday-160 kile, kıymet	3200 Akçe
Arpa -100 kile, kıymet	1500 Akçe	Çavdar -20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 40 kile, kıymet	600 Akçe	Resm-i bostan	60 Akçe
Resm-i revgan	360 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Arı peteklerinden alına vergi	100 Akçe	Adet-i ağnam	900 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	160 Akçe		

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

120 Akçe

Yekûn: 12065 Akçe**Karye-i YARAKLI**

Sınırları;

Zikredilen köyün hududu Cefer tepesinden(?) Daşlıtepesine, oradan İmlahor arkının üstündeki Beşliboyuna, oradan Yarılğan eteğine, oradan da Cefer tepesine uzanır. Hass-ı Mirliva-i Tiflis

Nüfus:

Bennak :12

Mücerred :2

Nim çift :2

Geliri:

El-hums

Çift ve Bennak vergileri 1260 Akçe Nim çift vergisi 120 Akçe

Mücerred vergisi 60 Akçe Buğday-80 kile, kıymet 1600 Akçe

Arpa -40 kile, kıymet 600 Akçe Çavdar -20 kile, kıymet 300 Akçe

Darı- 30 kile, kıymet 400 Akçe Resm-i bostan 60 Akçe

Adet-i ağnam 120 Akçe Resm-i revgan 100 Akçe

Resm-i arus 120 Akçe Resm-i küvvare 20 Akçe

Deşbanî ve tapu-yu zemin 50 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, mal-ı gayib, mal-ı mefkud, beytü'l-mal-ı amme ve hassa

120 Akçe

Yekûn: 4930 Akçe**Karye-i SEYDİTALA**

Nüfus: 6 nefer,

Geliri: 2400 Akçe**Karye-i SALTAN****Geliri: 2000 Akçe****Karye-i ARKUTEPE****Geliri: 2000 Akçe**

Somhit Livası

2.2.2-Taşır Nahiyesi

Karye-i KATIRLI

Nüfus:14 hane, 25 nefer, Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe-25 nefer, kıymet	3000 Akçe	Buğday-150 kile, kıymet	3000 Akçe
Arpa - 100 kile, kıymet	1500 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe	Resm-i revgan	150 Akçe
Adet-i ağnam	90 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i otlak	80 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	25 Akçe
Bâd-ı hevâ vergilerinin yarısı	120 Akçe		
Resm-i kışlak	1200 Akçe		
	Yekûn: 9875 Akçe		

Karye-i KIZIL ZİYAFET

Nüfus:5 hane,11 nefer ,Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe-11 nefer, kıymet	1320 Akçe	Buğday-150 kile, kıymet	3000 Akçe
Arpa - 100 kile, kıymet	1500 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 40 kile, kıymet	600 Akçe	Resm-i revgan	120 Akçe
Adet-i ağnam	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe
Donuz bid'atı	60 Akçe		
Resm-i kışlak	800 Akçe		

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, mal-ı gayib, mal-ı mefkud, beytü'l-mal-ı amme ve hassa

120 Akçe

Yekûn: 8260 Akçe

Karye-i VELED

Nüfus:10 hane, 10 nefer, Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe-10 nefer, kıymet	1200 Akçe	Buğday-80 kile, kıymet	1200 Akçe
Arpa - 60 kile, kıymet	900 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Adet-i ağnam	150 Akçe
Resm-i revgan	100 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	90 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	120 Akçe	Donuz bid'atı	80 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa			150 Akçe

Yekûn: 4940 Akçe

Karye-i ZEGEND

Nüfus:3 hane, 6 nefer, Ekilen top	Buğday-40 kile, kıymet	800 Akçe
Arpa - 20 kile, kıymet	300 Akçe	Çavdar –10 kile, kıymet
Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe	Resm-i revgan
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i küvvare
Resm-i otlak	80 Akçe	Adet-i ağnam
Deştbanî ve tapu-yu zemin	80 Akçe	Donuz vergisi
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, mal-ı gayib, mal-ı mefkud, beytü'l-mal-ı amme ve hassa		100 Akçe

Yekûn: 2790 Akçe

Karye-i AĞZIBÜYÜK

Nüfus:6 hane, 10 nefer, ekilen toprak 20 dönüm

Geliri:**El-hums**

İspençe-10 nefer, kıymet	1200 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1200 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 40 kile, kıymet	600 Akçe	Resm-i revgan	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Resm-i küvvare	80 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	180 Akçe
Donuz bid'atı	120 Akçe		

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, mal-ı gayib, mal-ı mefkud, beytü'l-mal-ı amme ve hassa

150 Akçe

Yekûn: 6050 Akçe

Karye-i KARAKİLİSE

Nüfus:25 nefer, 15 hane, ekilen toprak 50 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe-25 nefer, kıymet	3260 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 160 kile, kıymet	1900 Akçe	Çavdar -20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	600 Akçe	Adet-i ağnam	360 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i otlak	90 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe	Bezirhana vergisi (2 bab)	800 Akçe
Donuz bid'atı	120Akçe	Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı	150 Akçe

Yekûn: 10000 Akçe

Karye-i ZERGER

Nüfus:2 hane, 5 nefer, ekilen toprak 50 dönüm

Gelir:

El-hums

İспенçe	Adet-i ağnam
Tapu-yu zemin ve deştbanu	Resm-i küvvare
Resm-i revgan	Resm-i otlak
Bad-ı hava	Diğer vergiler
Resm-i arus	

Yekûn:2500 Akçe

Karye-i ŞİŞTEPE,

Nüfus:3 hane, 10 nefer

Gelir:

El-hums	İспенçe
Adet-i ağnam	Tapu-yu zemin ve deştbanu
Resm-i küvvare	Resm-i arus
Resm-i revgan	Resm-i otlak
Bad-ı hava	Diğer vergiler

Yekûn:2000 Akçe

Karye-i BALLI KAYA

Nüfus:6 hane, 10 nefer, ekilen toprak -50 dönüm,boş toprak –20 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe-10 nefer, kıymet	1200 Akçe	Buğday-60 kile, kıymet	1200 Akçe
Arpa - 40 kile, kıymet	600 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Resm-i revgan	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i küvware	60 Akçe
Resm-i otlak	90 Akçe	Adet-i ağnam	80Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	80 Akçe	Donuz bid'atı	60Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı	100 Akçe		

Yekûn: 4490 Akçe

Karye-i SADMBAD(?)

Nüfus:2 nefer, 1 hane, ekilen toprak 20 dönüm

Gelir: 500 Akçe

Karye-i KIZIL KİLİSE,

Nüfus:3 hane, 9 nefer, ekilen toprak- 50 dönüm

Gelir: 3500 Akçe

Karye-i TELLİ

Nüfus:9 hane, 21 nefer, ekilen toprak -50 dönüm,

Geliri:

El-hums

İspençe-21 nefer, kıymet	2520 Akçe	Buğday-60 kile, kıymet	1200 Akçe
Arpa - 60 kile, kıymet	900 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe	Adet-i ağnam	120 Akçe
Resm-i revgan	100 Akçe	Resm-i küvware	80 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	25 Akçe	Donuz bid'atı	80 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı	25 Akçe		

Yekûn: 5880 Akçe

Karye-i HAYDARBEY

Nüfus:6 hane, 12 nefer, ekilen toprak 20 dönüm

Bezirhana (1 bab)**Geliri:**

El-hums

İspençe-12 nefer, kıymet	1440 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1200 Akçe	Çavdar -20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Resm-i revgan	120 Akçe
Resm-i otlak	80 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Adet-i ağnam	60 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe	Donuz bid'atı	80 Akçe
Bezirhana vergisi (1 bab)	400 Akçe		

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

150 Akçe

Yekûn: 6580 Akçe

Karye-i DÜLBENDLİ

Nüfus:8 hane, 22 nefer, ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe-22 nefer, kıymet	2640 Akçe	Buğday-120 kile, kıymet	3800 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1200 Akçe	Çavdar -20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Adet-i ağnam	150Akçe
Resm-i revgan	150 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	80 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe	Donuz bid'atı	80 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

150 Akçe

Yekûn: 9300 Akçe

Karye-i AĞDAŞ

Nüfus:6 hane

ekilen toprak -50 dönüm

boş toprak- 30 dönüm

14 gayrimüslim, 2 müslim

Geliri:

El-hums

İspençe-14 nefer, kıymet	1680 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 50 kile, kıymet	750 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Adet-i ağnam	90 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanı ve tapu-yu zemin	100 Akçe	Donuz bid'atı	100 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

150 Akçe

Yekûn: 6020 Akçe

Karye-i SÖĞÜDLÜ

Ekilen toprak-250 dönüm

Geliri: 2500 Akçe***Karye-i BALÇIGLI***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2000 Akçe***Karye-i DİĞER BALLI KAYA***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2000 Akçe***Karye-i YAYCI***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2000 Akçe***Karye-i AKKEÇİ***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2000 Akçe***Karye-i LACİVERD***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2500 Akçe***Karye-i ÇARDAKLI***

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i ÇAKMAKLI

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 1900 Akçe***Karye-i KARAKİLİSE***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2000 Akçe***Karye-i MOLLA KASIM***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2500 Akçe***Karye-i SÜLEYMANKEND***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2000 Akçe***Karye-i VAĞAZİR***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2000 Akçe***Karye-i ÇALAKEND***

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: 2000 Akçe***Karye-i YAKUBKEND***

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri; 2000 Akçe***Karye-i KOŞA KİLİSE***

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 1500 Akçe***Karye-i AZADKENAR***

Ekilen toprak-80 dönüm

Geliri: 1800 Akçe***Karye-i DELİ KILIÇ***

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 1900 Akçe***Karye-i DİĞER DELİ KILIÇ***

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:2000 Akçe

Karye-i KAMIŞ

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i KEŞİŞ

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i KOCA

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i SARIÇAM

Ekilen toprak-120 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i YENİÇAĞ

Ekilen toprak-120 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i SARIK

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i İRENÇAPIK

Ekilen toprak-80 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i KARA KAL'A

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri; 2000 Akçe

Karye-i DİĞER KARAKAYA

Ekilen toprak-200 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i GARGAR-BULAK

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 1000 Akçe

Karye-i SARI KAL'A

Geliri: 1200 Akçe

Karye-i MİSHANE

Nüfus:2 nefer

Mis ma'deni- 4 aded

Demir ma'deni- 1 aded

Mis ve demir madenlerinden her biri haftalık altı vukiyye miri eminlerine verirler.

Geliri: maden, el-hums, tapu-yu zemin, deştbanı, ispençe 2000 akçe

Yaylak-ı AKBABA DAĞI, CİNLİ, BİNGÖL, YÜKLÜBURUN, BALCIKLI, KARAHAC, AKÇALI, ILIKLI, YADİGAR, SARIDON, KERVANSARAY, GÖKDAĞ, KOCATEPE, İLKICIDAĞ, KÜRENBULAK, DEVEGÖRÜKEN, SARIYAR

Geliri: 120 000 Akçe

Maden-i Mis

Geliri: 40960 Akçe

Somhit Livası

2.2.3-Petek Nahiyesi

Karye-i KARA KİLİSE

Nüfus:47 nefer, 26 hane

Geliri:

İspençe-47 nefer, kıymet	5440 Akçe	Buğday-220 kile, kıymet	4400 Akçe
Arpa - 180 kile, kıymet	2700 Akçe	Çavdar -30 kile, kıymet	450 Akçe
Darı- 50 kile, kıymet	750 Akçe	Adet-i ağnam	300 Akçe
Resm-i revgan	350 Akçe	Resm-i arus	180 Akçe
Resm-i küvvare	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe	Donuz bid'atı	180 Akçe
Resm-i asiyab -4 bab (yıl boyu işler)			480 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud			150 Akçe

Yekûn: 15880 Akçe

Karye-i YAKUBLU

Nüfus:9 hane, gayrı -müslimler-15 nefer

Ekilen toprak 120 dönüm

Geliri:

İspençe-15 nefer, kıymet	1800 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 60 kile, kıymet	900 Akçe	Çavdar -20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Resm-i revgan	130 Akçe
Resm-i küvvare	100 Akçe	Adet-i ağnam	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe	Donuz bid'atı	100 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud			150 Akçe

Yekûn: 15880 Akçe

Karye-i KOSALAR

Nüfus:15 hane, 27 nefer

Ekilen toprak- 20 dönüm

Geliri:

İspençe-27 nefer, kıymet	3240 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1200 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Adet-i ağnam	200 Akçe
Resm-i revgan	150 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	100 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	120 Akçe	Donuz bid'atı	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud			150 Akçe

Yekûn: 8230 Akçe

Karye-i VARTANAN(?)

Nüfus: 10 hane, 14 nefer

Ekilen toprak- 20 dönüm

Geliri:

İspençe-14 nefer, kıymet	1680 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1200 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Adet-i ağnam	60 Akçe
Resm-i revgan	150 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	100 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe	Donuz bid'atı	100 Akçe
Resm-i asiyab –3 bab (yıl boyu işler), vergisi			360 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa,			150 Akçe

Yekûn: 6850 Akçe

Karye-i GERBİ(?)

Nüfus: 9 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

Çift ve bennak vergisi	1080 Akçe	Buğday-60 kile, kıymet	1200 Akçe
Arpa - 40 kile, kıymet	600 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	200 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe	Adet-i ağnam	60 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	80 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	80 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud 200 Akçe

Yekûn: 4040 Akçe

Karye-i VANK

Nüfus: 10 hane, 25 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Baban mezraası zikredilen köyün ekinliğidir

Geliri:

İspençe-25 nefer, kıymet	3000 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1200 Akçe	Çavdar -20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe	Adet-i ağnam	120 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	80 Akçe	Donuz bid'atı	60 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa,	100 Akçe		

Yekûn: 7560 Akçe

Karye-i GACIR

Nüfus:

Bennak :5

Mücerred :6

11 nefer

Geliri:

Çift ve bennak vergisi	600 Akçe	Mücerred vergisi	180 Akçe
Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe	Arpa - 40 kile, kıymet	600 Akçe
Çavdar -20 kile, kıymet	300 Akçe	Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe
Adet-i ağnam	120 Akçe	Resm-i revgan	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin			100 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mali gayib, mali- mefkud			120 Akçe

Yekûn: 4630 Akçe

Karye-i SARMISAKLI**Nüfus:** 14 nefer**Geliri:**

İspençe-14 nefer, kıymet	1680Akçe	Buğday-60 kile, kıymet	1200 Akçe
Arpa - 40 kile, kıymet	60 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	300Akçe	Resm-i revgan	140 Akçe
Resm-i küvvare	80Akçe	Adet-i ağnam	90Akçe
Resm-i arus	120Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve toprak vergisi,	100 Akçe	Donuz vergisi	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mali gayib, mali-mefkud			1500 Akçe

Yekûn : 4880 Akçe

Karye-i KOHALI**Nüfus:**

Bennak :4

Mücerred :7

11 nefer

Memeli mezraası zikredilen köyün ekinliğidir

Geliri:

Çift ve bennak vergisi	480 Akçe	Mücerred vergisi	210 Akçe
Buğday-40 kile, kıymet	1800 Akçe	Arpa - 30 kile, kıymet	450 Akçe
Çavdar –10 kile, kıymet	150 Akçe	Darı- 10 kile, kıymet	150 Akçe
Adet-i ağnam	60 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	60 Akçe	Resm-i otlak	50 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	80 Akçe		
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mali gayib, mali-mefkud			100 Akçe

Yekûn : 2720 Akçe

Karye-i HAYDAR BEY**Nüfus:** hane, 13 nefer

ekilen toprak -20 dönüm

Geliri:

İспенçe-13 nefer, kıymet	1520 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 60 kile, kıymet	900 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe	Adet-i ağnam	60 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	80 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin-	100 Akçe	Donuz vergisi	80 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü’l-mal-ı amme ve hassa, mali gayib, mali-mefkud			180 Akçe

Yekün 5880 Akçe

Zikredilen köy ile Şilavir köyünün arasındaki Çilek adlı yerin bir hissesi Haydar Bey köyüne, Şilavir köyü tarafında olan hissesi ise Şilavir köyüne aittir. Hüdudu gösterilen otlak ve ekin yerleri eski kayda göre kayd olunup, Şilavir köyü reayalarını ekib-biçdiği yerlerin öşr vergisi Şilavir köyü sipahisi tarafından Haydar bey köyünün reayalarının ekip-biçdiği yerlerin öşr vergisinin ise Haydar bey köyünün sipahisi alınması deftere kayd olundu. 19 Cemaziyelevvel 1140 (2 Ocak 1728)

Karye-i BOZADAL

Nüfus:4 hane, 7 nefer, 3 asiyab
ekilen toprak -50 dönüm

Geliri

İспенçe	Adet-i ağnam
Tapu-yu zemin ve deştbanî	Resm-i arus
Resm-i revgan	Resm-i otlak
Bâd-ı hevâ	Resm-i asiyab vergisi
Donuz vergisi	Diğer vergiler
Beyt-ül-mali amme ve hassa, mali-gayib,mal-ı mefkud	

Yekün:3500 Akçe

Karye-i PAŞACIK

Nüfus:3 hane, 7 nefer,
ekilen toprak -50 dönüm
Kocaeli kışlağı köyün ekinliğidir.

Geliri:

İспенçe	Adet-i ağnam
---------	--------------

Tapu-yu zemin ve deştbanı	Resm-i asiyab vergisi
Resm-i revgan	Arı peteklerinden alına vergi
Bâd-ı hevâ	Donuz vergisi
Teyyarami- saire	

Yekûn:2500 Akçe

Karye-i DERBAS(?) ve mezraa-i CEBENAZ

Nüfus:

Bennak :9

Mücerred :1

10 nefer

ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, mücerred vergileri

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i küvvere

Resm-i asiyab vergisi

Diğer vergiler

Yekûn:2200 Akçe

Karye-i ARMUDLU

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i DİĞER ARMUDLU

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 250 Akçe

Karye-i KIŞLAK

Ekilen toprak –20 dönüm

Geliri: 250 Akçe

Karye-i Kışlak-ı KENAÇI (?)

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i CÜCEBİÇEN

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 550 Akçe***Karye-i KIŞLAK-ı KUZEY***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe***Karye-i DAĞMA***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe***Karye-i BUNSUR (?)***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 2500 Akçe***Karye-i KOCA***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe***Karye-i TEKEKAYASI***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 250 Akçe***Karye-i ALİHANLI PETEK***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 250 Akçe***Kışlak-ı SİNEKLİ***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 250 Akçe***Karye-i KÖŞEBULAK***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe***Karye-i BAŞHARABA***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 250 Akçe***Karye-i HAYDAR KULU***

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i ATATEPE

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 250 Akçe

Karye-i ÇEÇEHAN

Nüfus:

Bennak :2

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 1500 Akçe

Karye-i BABAHANLI

Nüfus:

Bennak :2

Ekilen toprak –150 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergisi

Tapu-yu zemin ve deştbanî

Resm-i arus

Resm-i otlak

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Bâd-ı hevâ

Yekûn:1600 Akçe

Karye-i BOZCALI

Nüfus: 4 hane, 10 gayrı-müslim, 2 müslim

Sa'adlı mezraası köyün ekinliğidir.

Geliri:

İspençe-10 nefer, kıymet	1600 Akçe	Çift ve bennak vergisi	120 Akçe
Buğday-50 kile, kıymet	1000 Akçe	Arpa - 40 kile, kıymet	600 Akçe
Çavdar 20 kile, kıymet	300 Akçe	Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe
Adet-i ağnam	30 Akçe	Resm-i revgan	100 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	80 Akçe	Donuz vergisi	80 Akçe
Resm-i asiyab –1 bab (harabdır)			
Resm-i asiyab– 1 bab (yıl boyu işler)			120 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud 100 Akçe

Yekûn:4230 Akçe

Karye-i AKBULAK NAZAR

Nüfus:9 nefer, 3 hane

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanî

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i otlak

Resm-i küvvare

Bâd-ı hevâ vergisi

Yekûn:3200 Akçe

Karye-i GÖYÜZEN

Nüfus:25 nefer

Resm-i asiyab- 3 bab

Bezirhana- 2 bab

Geliri:

İспенçe-25 nefer, kıymet 3480 Akçe Buğday-100 kile, kıymet 2000 Akçe

Arpa - 80 kile, kıymet 1200 Akçe Çavdar 20 kile, kıymet 300 Akçe

Darı- 30 kile, kıymet 450 Akçe Resm-i revgan 240 Akçe

Resm-i arus 120 Akçe Resm-i küvvare 90 Akçe

Resm-i otlak 80 Akçe Adet-i ağnam 290Akçe

Deştbanî ve tapu-yu zemin 120 Akçe Donuz vergisi 80 Akçe

Bezirhana – 2 bab, vergisi 800 Akçe

Resm-i asiyab –3 bab (yıl boyu işler) vergisi 360 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül-malî amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud 200 Akçe

Yekûn: 9810 Akçe

Karye-i AŞAĞI KARADERZİ

Nüfus:3 nefer,

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergileri

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ vergisi,

Yekûn:2500 Akçe

Karye-i YUKARI KARADERZİ

Nüfus:4 nefer,

Ekilen toprak -50 dönüm

Halilabad mezraası ekinliğidir

Resm-i asiyab- 2 bab (işler)

Resm-i asiyab-1 bab (harabdır)

Geliri:

El-hums

Bennak vergisi, çift vergisi

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i otlak

Resm-i asiyab vergisi

Yekûn:3000 Akçe

Karye-i ALALAŞAN

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :1

9 nefer,

Geliri:

El-hums

Bennak vergisi, çift vergisi

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Adet-i ağnam

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Adet-i ağnam

Resm-i arus

Resm-i otlak

Resm-i revgan

Yekûn:4500 Akçe

Karye-i HEKERÇALDIZ

Nüfus:

Bennak :5

Mücerred :5

10 nefer,

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i otlak

Yekûn:4500 Akçe

Karye-i YUKARI HEKERÇALDIZ

Nüfus:3 nefer, 5 nefer

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergileri

İспенçe

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, mali gayib, mali-mefkud, beyt-ül- mali amme ve hassa,

Yekûn:2300 Akçe

Karye-i GARİB ÜZEN

Nüfus:

Bennak :11

Mücerred :3

14 nefer,

ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Resm-i otlak

Resm-i revgan

Bâd-ı hevâ,

Yekûn:3200 Akçe

Karye-i ŞİLAVİR**Nüfus:**

Bennak :3

Mücerred :1

4 nefer,

ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

Bennak ve çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Resm-i otlak

Resm-i revgan

Yekûn:2000 Akçe

Zikredilen (Şilavir) köyü ile Haydar bey köyünün arasında Çilek adlı yerin bir hissesi Şilavir köyüne, diğer taraftaki hissesi Haydar bey köyüne aiddir. Hududları göstermekle otlakları ve arazileri eski kayda esas kayd olunub Haydar bey köyünün reayalarının ekib- biçdiği yerlerin öşr vergisi Haydar bey sipahisi tarafından Şilavir köyünün reayalarının ekib- biçdiği yerlerin öşr vergisi ise Şilavir köyü sipahisi tarafından alındığı kayd olundu. 19 Cemaziyelevvel 1140 (2 Ocak 1728)

Karye-i SALMANLI**Nüfus:** 9 nefer,**Geliri:**

El-hums

Bennak ve çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-i gaib, mal-i mefkud

Yekûn:2500 Akçe

Karye-i TABANLI

Nüfus:6 nefer, 1 hane,

ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ

Yekûn:2000 Akçe

Karye-i ULABURD

Nüfus:6 nefer,

ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ,

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i HALTAKÇI

Nüfus:15 nefer,

Hüseyneli kışlağı ekinliğidir.

Geliri:

El-hums

İспенçe	Adet-i ağnam
Tapu-yu zemin ve deştbanı	Resm-i revgan
Resm-i küvvare	Resm-i otlak
Resm-i arus	Resm-i asiyab vergisi
Bâd-ı hevâ	

Yekûn: 2300 Akçe

Karye-i BALCIKLI

Nüfus:

Bennak :3

Mücerred :8

11 nefer,

Geliri:

El-hums

Bennak ve çift vergileri

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i TACDAR

Geliri:

El-hums

Bennak ve çift vergileri

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Bâd-ı hevâ

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Yekûn:2500 Akçe

Karye-i BEYKENDİ

Nüfus:18 nefer

Geliri:

El-hums

İspençe-18 nefer, kıymet	6140 Akçe	Buğday-80 kile, kıymet	1200 Akçe
Arpa - 60 kile, kıymet	900 Akçe	Çavdar -30 kile, kıymet	450 Akçe
Darı- 40 kile, kıymet	600 Akçe	Adet-i ağnam	290Akçe
Resm-i revgan	220 Akçe	Resm-i küvvare	80 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Resm-i otlak	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	120 Akçe	Donuz vergisi	180 Akçe
Resm-i asiyab (yıl boyu işler)	120Akçe		

Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa, mal-ı gayib, mali-mefkud

150 Akçe

Yekûn: 6650 Akçe

Karye-i ABDİBEY**Geliri:**

El-hums

Bennak ve çift vergileri	Adet-i ağnam
Tapu-yu zemin ve deştbanî	Resm-i revgan
Resm-i küvvare	Resm-i arus
Bâd-ı hevâ	

Yekûn:4500 Akçe

Karye-i HALLAVAR**Nüfus:**

Bennak :17

Mücerred :7

Vakıf toprak-50 dönüm

18 nefer

Geliri:

Buğday-90 kile, kıymet	1800 Akçe	Arpa - 100 kile, kıymet	1500 Akçe
Çavdar -30 kile, kıymet	450 Akçe	Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe
Adet-i ağnam	200 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i küvvare	90 Akçe
Resm-i otlak	90 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe

Resm-i asiyab –1 bab (harabdır)	
Çift,bennak,mücerred ve Nim çift vergileri	1290 Akçe
Resm-i asiyab – 2 bab (yıl boyu işler)	240 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-ı amme ve hassa	150 Akçe
Yekün: 6600 Akçe	

Karye-i KARAÇOBAN

Nüfus:

Bennak :11

Mücerred :3

14 nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

El-hums

Bennak, çift,mücerred ve Nim çift vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı Resm-i revgan

Resm-i arus Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ

Yekün: 8500 Akçe

Karye-i GÜMREK

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :1

7 nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

Bennak, çift,mücerred ve Nim çift

Adet-i ağnam Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan Resm-i arus

Resm-i küvvare Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ

Yekün:2500 Akçe

Karye-i CANDAR**Nüfus:**

Bennak :30

Mücerred :8

Geliri:

El-hums

Bennak, çift,mücerred ve Nim çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvware

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud

Yekûn: 6500 Akçe

Karye-i AKBULAK**Nüfus:**

Bennak :5

Mücerred :1

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

El-hums

Bennak, çift,mücerred ve Nim çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvware

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud

Yekûn:2300 Akçe

Karye-i GÖKYOKUŞ**Nüfus:**

Bennak : 8

Ekilen toprak -20 dönüm

8 nefer

Geliri:

El-hums

Bennak, çift, mücerred ve Nim çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ,

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i KARAKİLİSELİ-SARIYAR**Nüfus:**

Bennak :9

Mücerred : 3

Ekilen toprak 50 dönüm

12 nefer

Geliri:

El-hums

Bennak, çift,mücerred ve Nim çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ,

Yekûn:2500 Akçe

Karye-i ÇUBUR (?)**Nüfus:**

Bennak : 20

Ekilen toprak -50 dönüm

20 nefer

Geliri:

El-hums

Bennak, çift, mücerred ve Nim çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud

Yekûn: 3500 Akçe

Karye-i KAÇAĞAN

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :4

12 nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

El-hums

Bennak, çift, mücerred ve Nim çift vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı Resm-i revgan

Resm-i arus Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud

Yekûn:3500 Akçe

Karye-i HURŞİN (?)

Nüfus:

Bennak :3

Mücerred :1

4 nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift ve Bennak vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı Resm-i küvvare

Resm-i arus Resm-i revgan

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud
Yekûn:2000 Akçe

Karye-i TEKNE

Nüfus:

Bennak : 6

Ekilen toprak- 50 dönüm

6 nefer

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i ORTABEY

Geliri:

El-hums

İспенçe

Bennak ve çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud

Yekûn:3000 Akçe

Karye-i ÖRENKİŞLAK

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i MOLLAKİLİSE

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i SARIYAR

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i SARICALI

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i DERE

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i KÜRBÖLÜK

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i SERAHMED

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i KARABOYA

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i EMEKLİ (?)

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i GÜLLÜBULAK

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i AHİLİK

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i KOVANÇI

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: 200 Akçe

Karye-i HAMAMLI

Nüfus:

Bennak :15

Mücerred :1

16 nefer

Geliri: 3200 Akçe

Karye-i KOCAKARA**Nüfus:**

Bennak :5

Mücerred :3

8 nefer

Vakıf toprak -50 dönüm

Geliri: 2100 Akçe***Karye-i SA'DEK*****Nüfus:**

Bennak : 9

Mücerred :3

12 nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: 2300 Akçe***Karye-i KOCAELİ KIŞLAĞI*****Geliri:2300 Akçe*****Karye-i ALİCALI*****Geliri: 200 Akçe*****Karye-i HÜSEYİN*****Geliri: 200 Akçe*****Karye-i AYAŞLI*****Geliri: 200 Akçe*****Karye-i KADİM ALİ*****Geliri: 500 Akçe*****Karye-i DOĞANLI*****Geliri: 200 Akçe*****Karye-i TAVŞANLI*****Geliri: 200 Akçe*****Karye-i HACI KARA/TULA*****Nüfus: 30 nefer**

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

İspençe-30 nefer, kıymet	3600 Akçe	Buğday-1500 kile, kıymet	3000 Akçe
Arpa - 100 kile, kıymet	1500 Akçe	Çavdar –30 kile, kıymet	450 Akçe
Darı- 60 kile, kıymet	900 Akçe	Adet-i ağnam	360 Akçe
Resm-i revgan	400 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i arus	80 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	120 Akçe
Donuz vergisi	180 Akçe		
Resm-i asiyab – 3 bab (yıl boyu işler)			360 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud			150 Akçe

Yekün: 11400 Akçe

Karye-i SÖĞÜDLÜ

Nüfus:13- nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe-13 nefer,kıymet	1560 Akçe	Buğday-10 kile, kıymet	2000 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1600 Akçe	Çavdar –30 kile, kıymet	450 Akçe
Darı- 60 kile, kıymet	900 Akçe	Adet-i ağnam	200Akçe
Resm-i arus	180 Akçe	Resm-i küvvare	250 Akçe
Resm-i otlak	90 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe
Donuz vergisi	120 Akçe		
Resm-i asiyab vergisi – 2 bab (yıl boyu işler)			240 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud			150 Akçe

Yekün: 7720 Akçe

Karye-i HAYDAR KARAHANLI

Nüfus:13(-? 18)- nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:

Buğday-90 kile, kıymet	1800 Akçe	Arpa - 60 kile, kıymet	900 Akçe
Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe	Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe

Resm-i revgan	1380 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i kütvvare	80 Akçe	Resm-i otlak	50 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin			80 Akçe
Çift,bennak,mücerred ve Nim çift vergileri			1380 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürm ü cinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-i mefkud			90 Akçe

Yekün: 5010 Akçe

Karye-i GÜLLÜCE

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: 6000 Akçe

Karye-i DEMİRHANLI

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri; 3000 Akçe

Karye-i REYHANLI

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri:300 Akçe

Karye-i EZMER (?)

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: 1000 Akçe

Karye-i SARAL maa mezra'a-i MEHTER

Ekilen toprak -50 dönüm

Resm-i asiyab-1 bab (işler)

Geliri: 4000 Akçe

2.3-Akça Kal'a Livası

2.3.1-Akça Kal'a Nahiyesi

Bozcalı Aşiretleri

Cemaat-i BÜYÜK KAÇAĞAN, tabi'-i oymak-ı KARAL

Nüfus:

Bennak :13

Mücerred :1

14 nefer

ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beytü'l-mal-i amme ve hassa, mal-ı gaib, mal-ı mefkud

Yekûn:20000 Akçe

Cemaat-i ORTA KAÇAĞAN, tabi'-i oymak-ı KARAL

Nüfus:

Bennak :5

Mücerred : 1

5 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:10000 Akçe

Cemaat-i HACILI, tabi'-i oymak-ı KARAL

Nüfus:3 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:20000 Akçe

Cemaat-i KÜÇÜK KAÇAĞAN, tabi'-i oymak-ı KARAL

Nüfus:

Bennak :7

7 nefer

Ekilen toprak 20 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:9000 Akçe

Kışlak-ı KILIÇLI, tabi'-i oymak-ı KARAL**Nüfus:** 1 nefer**Geliri:** 600 Akçe***Cemaat-i KOHALI, tabi'i oymak-ı KARAL*****Geliri:** 2800 Akça***Cemaat-i KUŞÇULAR, tabi'i oymak-ı TEKELİ*****Nüfusu:**

Bennak :8

Mücerred :3

11 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:21600 Akçe

Cemaat'i KURTLAR, tabi'i oymak-ı TEKELİ**Nüfus:**

Bennak :5

Mücerred :1

7(-? 6) nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:6000 Akçe

Cemaat'i HAYDARLI, tabi'i oymak-ı TEKELİ

Nüfus:

Bennak :14

14 nefer

Ekilen toprak –150 dönüm

Kışlak-ı HAYDARLI, tabi'i oymak-ı TEKELİ

Nüfus:

Bennak :4

4 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:36200 Akçe

Kışlak-ı YARAKLI, tabi'i oymak-ı TEKELİ

Nüfus:

Bennak :8

Ekilen toprak-50 dönüm

8 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:7300 Akçe

Kışalk-ı KARAKAÇANLI, tabi'i oymak-ı TEKELİ

Nüfus:

Bennak :15

15 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvere, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:13 200 Akçe

Kışlak-ı KAZMALI, tabi'i oymak-ı TEKELİ

Nüfus:

Bennak :4

Mücerred :1

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvere, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:2000 Akçe

Cemaat-i KIRLARLI, tabi'i TEKELİ

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvere, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:2000 Akçe

Cemaat-i KARAMANLI, tabi'i oymak-ı TEKELİ

Geliri; 4000 Akçe

Kışlak-ı AKMEHMED/PİRELİ, tabi'i oymak-ı TEKELİ

Nüfus:

Bennak :18

Mücerred :7

25 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:21600 Akçe

Cemaat-i MİHANE, tabi'i oymak-ı AK MEHMED/PİRELİ

Nüfus:

Bennak :9

Mücerred :4

Nim çift :1

14 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:32000 Akçe

Cemaat-i ŞEYCALI?, tabi'i oymak-ı AK MEHMED/PİRELİ

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :3

11 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:8400 Akçe

Cemaat-i ŞEMDİNLİ, tabi'i oymak-ı AK MEHMED/PİRELİ

Nüfus:

Bennak :10

Mücerred :7

17 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:13200 Akçe

Cemaat-i SA'ADLI tabi'i oymak-ı AK MEHMED/PİRELİ**Nüfus:**

Bennak :4

Mücerred :2

Ekilen toprak-50 dönüm

6 nefer

Geliri: 3000 Akçe

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Cemaat-i KÜÇÜK SA'ADLI, an oymak-ı AK MEHMED/PİRELİ**Nüfus:**

Bennak :7

Mücerred :6

13 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: 4000 Akçe

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Cemaat-i DİĞER MİHANE, tabi'i oymak-ı AK MEHMED/PİRELİ**Nüfus:**

Bennak :2

Mücerred :2

4 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:2000 Akçe

Cemaat-i HIZIRLI, tabi'i oymak-ı SARAL

Nüfus:

Bennak :22

Mücerred :2

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:34800 Akçe

Cemaat-i SÜBHAN, tabi'i oymak-ı SARAL

Nüfus:

Bennak : 12

11 nefer

Ekilen toprak-120 dönüm

Geliri:

El-hums

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:4000 Akçe

Cemaat-i DİĞER HIZIRLI, tabi'i oymak-ı SARAL

Nüfus:

Bennak : 12

Mücerred : 3

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:8000 Akçe

Cemaat-i SÜCEDDİNLİ, tabi'i oymak-ı SARAL

Nüfus:

Bennak :17

Mücerred :7

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:18000 Akçe

Cemaat-i HAYDAR ALİ, tabi'i oymak-ı SARAL

Nüfus:

Bennak :15

Mücerred :5

Ekilen toprak-20 dönüm

19 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:12000 Akçe

Cemaat-i KORAL, tabi'i oymak-ı SARAL

Nüfus:

Bennak :14

Mücerred :2

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:8400 Akçe

Cemaat-i ZENGENE, tabi'i oymak-ı SARAL

Nüfus:

Bennak :9

Mücerred :1

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvere, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:10800 Akçe

Cemaat-i MAHMUTLU, tabi'i oymak-ı ARAPLI

Nüfus:

Bennak :18

Mücerred :8

26 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvere, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:9000 Akçe

Cemaat-i ZİYA KOCALI, tabi'i oymak-ı ARAPLI

Nüfus:

Bennak :29

Mücerred :5

34 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvere, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:9000 Akçe

Cemaat-i PEHLİVANLI, tabi'i oymak-ı ARAPLI

Nüfus:

Bennak :32

Mücerred :18

50 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvware, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:19200 Akçe

Cemaat-i SEYDİ KOÇALI, tabi'i oymak-ı ARAPLI

Nüfus:

Bennak :37

Mücerred :14

51 nefer

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvware, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:10000 Akçe

**Cemaat-i BÜYÜK ULAŞLI, ORTA ULAŞLI VE KÜÇÜK ULAŞLI ve HAN AHMEDLİ
tabi'i ARAPLI**

Nüfus:

Bennak :2

Mücerred :2

4 nefer

Ekilen toprak-120 dönüm

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvware, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:10000 Akçe

Cemaat-i DİĞER KÜÇÜK ULAŞLI, tabi'i oymak-ı ARAPLI

Nüfus:

Bennak :9

Mücerred :2

11 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:21200 Akçe

Cemaat-i NURVENDLİ ve HAN AHMEDLİ tabi'i ARAPLI

Nüfus:

Bennak :9

Mücerred :2

11 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvar, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:10000 Akçe

Cemaat-i BOZANLI tabi'i ARAPLI

Nüfus:

Bennak :7

7 nefer

Geliri:

El-hums

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvvar

Resm-i otlak

Çift ,bennak, mücerred ve Nim çift vergileri

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül-mali amme ve hassa, mali-ğayib,mali-mefkud

Yekûn:7000 Akçe

Cemaat-i AŞIKLI, tabi'i ARAPLI

Nüfus:

Bennak :7

Mücerred :6

13 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:15000 Akçe

Cemaat-i ÇUBUKLUCA, tabi'i ARAPLI

Nüfus:

Bennak :7

Mücerred :1

8 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:10800 Akçe

Cemaat-i SOĞANLI, tabi'i ARAPLI

Nüfus:

Bennak :17

Mücerred :8

25 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:42000 Akçe

Cemaat-i HASAN HOCALI

Nüfus:

Bennak :33

Mücerred :7

Ekilen toprak-150 dönüm

42 nefer

Geliri:

El-hums, çift ,bennak, mücerred ve nim çift, adet-i ağnam, tapu-yu zemin ve deştbanı, resm-i arus, resm-i küvvare, resm-i revgan, resm-i otlak, öşr-i penbe, öşr-i çeltik, badi hava, cürmücinayet, yava, kaçgun, beyt-ül- mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-ı mefkud

Yekûn:8000 Akçe

Karye-i KARABOYA

Nüfus:11 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: 8000 Akçe

Karye-i YUKARI KAZANKENT

Nüfus:10 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Mezraa-i MUSA, tabi'i KAZANKENT

Burada Hasan Hocalı aşireti kışlar

Geliri: 10000 Akçe

Karye-i ÜÇKİLİSE

Geliri: 11000 Akçe

Karye-i YEL DEĞİRMENİ

Geliri:1000 Akçe

Karye-i AKBABA

Geliri: 500 Akçe

Karye-i KARAHAN

Geliri: 200 Akçe

Karye-i HAYVANLI

Geliri: 500 Akçe

Karye-i GARİPKARA

Geliri: 1000 Akçe

Karye-i ARTIN

Geliri: 1500 Akçe

Karye-i ECE BEY

Geliri: 500 Akçe

Karye-i KURMA

Geliri; 200 Akçe

Karye-i ABDAL

Geliri: :500 Akçe

Karye-i GÜLEBDİ

Geliri: :200 Akçe

Karye-i KARRAH(?)

Geliri: :200 Akçe

Kışlak-ı ŞAHABLI,

Çırağ ve Erciş Leşker'de kışlar, Halef Ve Babahan Deresinde yaylarlar.

Nüfus:

Bennak :22

Mücerred :7

27 (?-29) nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :10000 Akçe

Cemaat-i DEREKENTİ

Nüfus:21 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :27000 Akçe

Cemaat-i GÜLKENTİ

Nüfus:5 nefer

Geliri: :27000 Akçe

Karye-i SINIK ve mezraa-i KÜKÜRD

Nüfus:11 nefer

Geliri: :16800 Akçe

Cemaat-i MUĞANLI, an kışlak-ı İMAMABEY, oymak-ı ARAPLI**Nüfus:**

Bennak :5

Mücerred :5

Nim çift :3

12 nefer

Geliri: 6000 Akçe

Karye-i AŞAĞI KAZANKENT

Nüfus:11 nefer

Geliri: :19200 Akçe

Karye-i AHPAT

Nüfus:6 nefer

Geliri: 2000 Akça

Mezraa-i ESKİSAKİ, tabi'i oymak-ı SARAL

Geliri: :1000 Akçe

Karye-i KOLANLI

Nüfus:5 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :3000 Akçe

Mezraa-i BÜYÜK DEHNE

Bu mezraa Ağa Mehmed oymağına tabi olan Kaçay'ın nezdindedir.

Geliri: 2000 Akçe

Mezraa-i KÜÇÜK DEHNE

Bu mezraa Ağa Mehmed oymağına tabi olan Kaçay'ın nezdindedir.

Geliri: 2000 Akçe

MÜDERRİS MOLLA ABDULLAH'IN GELİRLERİ

1-Akça Kal'a nahiyesine tabi olan Yel Değirmeni zemininde Demgülü mezraası. Hisse-150 Akçe

2-Ark-ı Karal. Hisse-1 Akçe

3-Ark-ı Bey/Han, Ağa Mehmed, Kethüdalı, Kaçahan ve Hasılı cemaatlarının tasarrufundadır. Tiflis muhafızı vezir Recep Paşa'nın buyrulduyuyla öşürsüz olarak Molla Abdullah'ın tasarrufuna verilmiştir. 21 Recep 1132.

4-Ark, Gökçeli, Haydarlı ve Kara Hasanlı cemaatlerinin tasarrufundadır.

5-Ark, Koçkar ve Ulaşlu-yı Koyunluca cemaatleri tasarruf eder.

6-Ark, Garibli, Seyid Kocalı, Pehlivanlı, Kaya Kocalı, Mahmudlu ve Simalı cemaatlerinin tasarrufundadır.

7-Ark, Şemseddinli cemaati tasarruf eder.

8-Ark, Simalı ve Huru cemaatleri tasarruf eder.

9-Ark-1 Saral, Kaçablı, Köşürdepe, Haydaralı ve Korlar cemaatleri tasarruf eder.

10-Ark-1 Kacayacak, zikredilen cemaatler tasarruf eder.

11-Ark-1 Zebki-bala, zikredilen cemaatler tasarruf eder.

12-Ark-1 Sıvaşacak, Hasan Kocalı cemaati tasarruf eder. (20 bab)

Gelir: 2400 Akçe

2.4-Kazak Livası

2.4.1-İnce Nahiyesi

Karye-i KAZMAN

Nüfus: 17 nefer

ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

İspençe-17 nefer, kıymet	2160 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2430 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1200 Akçe	Çavdar 60 kile, kıymet	450 Akçe
Darı- 40 kile, kıymet	600 Akçe	Adet-i ağnam	200 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	80 Akçe	Resm-i otlak	120 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	200 Akçe	Donuz bid'atı	120 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül-mali amme ve hassa,			200 Akçe
Yekûn : 8000 Akçe			

Karye-i ÇELEB

Nüfus: 25 nefer

ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe-25 nefer, kıymet	3000 Akçe	Buğday-300 kile, kıymet	6000 Akçe
Arpa - 200 kile, kıymet	3500 Akçe	Çavdar 100 kile, kıymet	1800 Akçe
Darı- 40 kile, kıymet	3500 Akçe	Adet-i ağnam	2500 Akçe
Resm-i revgan	800 Akçe	Resm-i arus	180 Akçe
Resm-i küvvare	180 Akçe	Resm-i otlak	200 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	340 Akçe	Bâd-ı hevâ,cürmü-cinayet,yava,kaçgun, beyt-ül mali amme ve hassa,mali -ğayib mali-mefkud	1500 Akçe
Yekûn : 24000 Akçe			

Karye-i BEZİRHANE

Nüfus: 16 nefer

Geliri:

El-hums

İspençe-16 nefer, kıymet	1200 Akçe	Buğday-20 kile, kıymet	210 Akçe
--------------------------	-----------	------------------------	----------

Arpa - 7 kile, kıymet	50 Akçe	Çavdar -5 kile, kıymet	250 Akçe
Darı- 5 kile, kıymet	25 Akçe	Adet-i ağnam	30 Akçe
Resm-i revgan	20 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i otlak	20 Akçe	Resm-i küvvare	20 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	20 Akçe	Donuz bid'atı	20 Akçe
Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül-mali amme ve hassa,	20 Akçe		
Yekûn :2000 Akçe			

Karye-i ÇADIR**Nüfus:** 19 nefer

ekilen toprak -20 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i KARİNE*****Nüfus:** 7 nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: :21000 Akçe***Karye-i KILIÇ*****Nüfus:** 4 nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: :4000 Akçe***Karye-i KUŞÇU*****Nüfus:** 4 nefer

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: :7200 Akçe***Karye-i KURUMSU*****Nüfus:** 1 nefer

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri: :4000 Akçe***Karye-i HACILIKÛM (?)*****Nüfus:** 2 nefer

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri: :5000 Akçe***Karye-i KARA HAMZA***

Nüfus: 1 nefer

Ekilen toprak-120 dönüm

Geliri: :1900 Akçe

Karye-i BADİNK (?)

Nüfus: 5 nefer

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i BEŞHANE

Nüfus: 16 nefer

Dükkanlar- 8 bab

Geliri:

El-hums

İspençe

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava

Diğer vergiler

Yekûn: 10000 Akçe

Karye-i BEŞHANE

Karye-i mezburda bulunan her demir madeni gelirinden yılda 5 kuruş hazine-i amire'ye ödenir.

Nüfus: 8 nefer

Geliri: 4800 Akçe

Karye-i HAN/MURADIYE

Ekilen toprak- 20 dönüm

Geliri: 4000 Akçe

Karye-i ANDIRYÜCESİ

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i DUVAK

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: 3000 Akçe

Karye-i SOĞUKBULAK

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 3000 Akçe

Karye-i ANDIRYÜCESİ

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i GÜLEMİR

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i KASIMYÜCESİ

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 1000 Akçe

Karye-i DELLÜCAN

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 500 Akçe

Karye-i ZOĞALLIK

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 500 Akçe

Karye-i GARİB

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i KARABULAK

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 100 Akçe

Karye-i YERDOD(?)

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i CEMALABAD

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: 1000 Akçe

Karye-i ARMUTLU

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: 6000 Akçe

Karye-i HAÇKENTİ

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i AĞCA

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: 1200 Akçe

Karye-i DEMİRCİ

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i ARMUTLU

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri:1600 Akçe

Karye-i ÇAVUŞLAR

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri:1000 Akçe

Karye-i YAYLA

Ekilen toprak- 200 dönüm

Geliri:1000 Akçe

Karye-i AĞABASDI

Ekilen toprak- 100 dönüm

Geliri:100 Akçe

Karye-i CARÇI

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:100 Akçe

Karye-i MAGARİ (?)

Ekilen toprak- 20 dönüm

Geliri: :200 Akçe

Karye-i MİRBAD (?)

Ekilen toprak- 20 dönüm

Geliri: :200 Akçe

Karye-i YARSU

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :200 Akçe

Karye-i KÜÇÜK KURUMSU

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :1000 Akçe**Karye-i MASUM**

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :1000 Akçe**Mezra-i ÇATAGÇI**

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :1000 Akçe**Karye-i İNCELİ****Nüfus:**

Bennak : 4

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, mücerred vergileri

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Resm-i arus

Bağ Öşr

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun

Diğer vergiler

Yekûn: 2000 Akçe**Kışlak-ı KEMERLİ**

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe**Kışlak-ı ÇIRAKLI****Nüfus:**

Bennak :11

Mücerred :3

Geliri: :2000 Akçe**Kışlak-ı ŞAHKULU****Nüfus: 7 nefer****Geliri:**

El-hums

Çift ve bennak vergileri	Adet-i ağnam
Tapu-yu zemin ve deştbanı	Resm-i revgan
Resm-i arus	Resm-i küvvare
Resm-i otlak	Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun

Yekûn: 2000 Akçe

Kışlak-ı ŞAVANLI

Geliri: :2000 Akçe

Kışlak-ı MOLLALI

Geliri: :1000 Akçe

Kışlak-ı İSLAMBEYLİ

Nüfus:

Mücerred :14

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergileri

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i otlak

Resm-i revgan

Adet-i ağnam

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet, yava, kaçgun

Yekûn: 10000 Akçe

Kışlak-ı KAYMAKLIK

Nüfus: 6 nefer

ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Kışlak-ı DEĞİRLİ

Nüfus: 2 nefer

ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Kışlak-ı YASAVVUL

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: :1000 Akçe

Mezraa-i GÖL, der nezd-i kışlak-ı YASAVVUL

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: 1000 Akçe

Karye-i ŒEHİ, der nezd-i KÜR

Nüfus: 12 nefer

Geliri: :8000 Akçe

Karye-i İNCELİ PEYKAR (?)

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Kışlak-ı FİGANBEYLİ, karye-i KALE

Nüfus:7 nefer

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: 8000 Akçe

Kazak Livası

2.4.2-Çuvar Nahiyesi

Karye-i KÜÇÜK AYARAN

Nüfus:7 nefer

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i BÜYÜK AYARAN

Ekilen toprak –150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i KARADİNK

Nüfus:13 nefer

Ekilen toprak –150 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i CÜCEBANK

Nüfus: 16 nefer

Geliri: :12 000 Akçe

Karye-i HOŞGÜNAN

Nüfus: 19 nefer

Ekilen toprak- 200 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i KARABULAK

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i İNCEKAYA KIZILDAĞ

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i MOLLA ABDULLAH

Ekilen toprak -150 dönüm

Geliri: :1200 Akçe**Karye-i PEYKANLI****Nüfus: 10 nefer**

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :7000 Akçe**Karye-i NEFS-İ ESKİPARE****Nüfus:**

Bennak :40

Mücerred :17

Nim çift :16

73 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

Buğday-200 kile, kıymet 4000 Akçe Arpa - 150 kile, kıymet 2250 Akçe

Çavdar -100 kile, kıymet 1500 Akçe Darı- 120 kile, kıymet 1800 Akçe

Resm-i revgan 800 Akçe Resm-i arus 280 Akçe

Resm-i küvvare 200 Akçe Resm-i otlak 250 Akçe

Adet-i ağnam 2000 Akçe Deştbanî ve tapu-yu zemin 1000 Akçe

Bağ Öşr-100 dönüm-24 Akçeden kıymet 2400 Akçe

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileri 6000 Akçe

Resm-i asiyab vergisi-6 bab (yıl boyu işler) 720 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül-mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mal-i mevkud 2800 Akçe

Yekûn:34000 Akçe**Karye-i ESKİPARE****Nüfus: 16 nefer**

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe –16 nefer kıymet	600 Akçe	Buğday-50(?) kile, kıymet	800 Akçe
Arpa - 20 kile, kıymet	300 Akçe	Çavdar –5 kile, kıymet	25 Akçe
Darı- 5 kile, kıymet	25 Akçe	Adet-i ağnam	30 Akçe
Resm-i revgan	200 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	20 Akçe	Deştbanî ve tapu-yu zemin	20 Akçe
Donuz bid'atı	20 Akçe		

Resm-i asiyab vergisi-2 bab (yıl boyu işler) 240 Akçe

Bâd-ı hevâ, cürmü- cinayet, yava, kaçgun, beyt-ül-mali amme ve hassa, mal-ı gayib, mali-
mefkud 180 Akçe

Yekûn:2400 Akçe

Karye-i VELİ

Nüfus: 5 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :4000 Akçe

Karye-i BABÇI

Nüfus: 11 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i MELİKŞAH/ŞİRECİ

Nüfus: 8 nefer

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i KUT

Nüfus: 10 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i KURDLU

Nüfus: 7 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i ALTUNCU

Nüfus: 6 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i ERMİZBAH (?)

Nüfus: 3 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i RESKUKAT(?)

Nüfus: 6 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :3600 Akçe

Karye-i KERANİS (?)

Nüfus: 6 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i YUKARI ELMALIK

Nüfus: 4 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2400 Akçe

Karye-i KALE

Nüfus: 7 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i ŞEKERKALE

Nüfus: 4 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :4000 Akçe

Karye-i ALİBEY

Nüfus: 2 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i BAĞAĞUS

Nüfus: 8 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :3600 Akçe

Karye-i KIŞLAK

Nüfus: 5 nefer

Geliri:

El-hums

İспенçe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i otlak

Donuz bid'atı

Adet-i ağnam

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Diger vergiler

Yekûn: 4500 Akçe

Karye-i AĞALI/HANPAŞA

Nüfus: 2 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :3400 Akçe

Karye-i KUNAN(?)

Nüfus: 32 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :10000 Akçe

Karye-i GELİNKAYA

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :1200 Akçe

Karye-i KOŞAKİLİSE

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :1200 Akçe

Karye-i ÇINAR

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i CARIYE-VENK

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i ULUHAN

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i KAZANCI***

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2400 Akçe***Karye-i PEYKAN(?)***

Nüfus: 9 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2700 Akçe***Karye-i HANPAŞALI***

Nüfus: 6 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i SALİHLER***

Nüfus: 24 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Mezra-i ÜÇGÖL**Geliri: :2000 Akçe*****Karye-i ÜRKMEZ***

Nüfus: 18 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i DİĞER ÜRKMEZ***

Nüfus:

Bennak :3

3 nefer

Ekilen toprak- 150 dönüm

Geliri: :4000 Akçe***Karye-i TAŞ SALİHLER***

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: :10000 Akçe

Karye-i SÜLEYMANLI**Nüfus:**

Bennak :14

Mücerred :4

Nim çift :2

20 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :5000 Akçe***Karye-i EMİRYAYLI*****Nüfus:**

Bennak :12

Mücerred :1

Nim çift :1

14 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe***Karye-i KAZAK BENDİ*****Nüfus:**

Bennak :3

Mücerred :3

6 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :4000 Akçe***Karye-i DEMİRCİ***

Nüfus: 6 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe***Karye-i DEMİRCİLER*****Nüfus:**

Bennak :5

Mücerred :4

Nim çift :4

13 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :8000 Akçe

Karye-i DÖRDCANLI/HÜSEYİN BEYLİ

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :3

Nim çift :2

13 nefer

Ekilen toprak- 20 dönüm

Geliri: :8000 Akçe

Karye-i ŞAH NAZARLI

Nüfus:

Bennak :1

Mücerred :1

Nim çift :2

9 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i otlak

Öşr-i çeltik

Bostan Öşr

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet

Diger vergiler

Yekûn: 6000 Akçe

Karye-i CUDAKUŞLU

Nüfus:

Bennak :5

Mücerred :1

Nim çift :1

7 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :8000 Akçe

Karye-i BEYELLİ

Nüfus:

Bennak : 3

Mücerred :1

4 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :4000 Akçe

Karye-i CANKLAR

Ark-ı Pir; Alilü ve Dubaki köyleri müşterek kullanır.

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :2

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i DERVİŞLER

Nüfus:

Bennak :10

Mücerred :1

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i KESEMENLİ

Nüfus:

Bennak :15

Mücerred :1

Nim çift :3

19 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :4000 Akçe

Karye-i KESEMEN KULUBEY

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :1

7 nefer

Ekilen toprak- 20 dönüm

Geliri: :1500 Akçe***Karye-i ABDULLAH ALTUNÇULAR, an timar-ı AHMED PİŞTER*****Nüfus:**

Bennak :7

Mücerred :2

Nim çift :2

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet

Diğer vergiler

Yekûn: 5000 Akçe

Karye-i SALİHLİLİ**Nüfus:**

Bennak :15

Mücerred :10

Nim çift :8

33 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Öşr-i çeltik

Bâd-ı hevâ,cürmü-cinayet

Diger vergiler

Yekûn: 8000 Akçe

Karye-i KAZAKLI İSMAIL

Nüfus:

Bennak :9

Mücerred :6

Nim çift :2

15 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileriAdet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Resm-i arus

Öşr-i çeltik

Bâd-ı hevâ,cürmü-cinayet

Diger vergiler

Yekûn: 4000 Akçe

Karye-i PIRİLİ

Nüfus:

Bennak : 6

Mücerred :3

Nim çift :1

10 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileriAdet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Bâd-ı hevâ

Öşr-i çeltik

Diger vergiler

Yekûn: 7000 Akçe

Karye-i SÛBHANVERDÎ

Nüfus:

Bennak :5

Ekilen toprak- 50 dönüm

6 nefer

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanî Resm-i revgan

Resm-i küvvare Resm-i arus

Resm-i otlak Bâd-ı hevâ cürmü-cinayet

Diger vergiler

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i KOSALAR

Nüfus:

Bennak :4

Mücerred :3

Nim çift :2

6 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanî Resm-i revgan

Resm-i küvvare Resm-i arus

Bâd-ı hevâ Öşr-i çeltik

Diger vergiler

Yekûn: 6000 Akçe

Karye-i KARALAR

Nüfus:

Bennak :4

Mücerred :2

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: 2500 Akçe

Karye-i KARAÇILAR

Nüfus:

Bennak :5

Mücerred :1

6 nefer

Ekilen toprak- 50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i SARIKAMIŞ

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :1000 Akçe

Karye-i DEMSEBAD

Nüfus: 6 nefer

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 5000 Akçe

Karye-i AĞAHAN KESEMENLİ, an oymak-ı KARAMANLI

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: 4000 Akçe

Kazak Livası

2.4.3-Ahıstav Nahiyesi

*Karye-i NİGARLI, tabi'i oymak-ı AHSTAV***Nüfus:**

Bennak :2

Mücerred :2

4 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Öşr-i çeltik

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet

Diğer vergiler

Geliri: :2500 Akçe*Karye-i KURTBOĞAZLI***Nüfus:**

Bennak :3

Mücerred :1

4 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift, bennak, Nim çift ve mücerred vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Öşr-i çeltik

Bâd-ı hevâ, cürmü-cinayet

Diğer vergiler

Yekûn: 1500 Akçe

*Karye-i KILIÇLI PİRELİLİ***Nüfus:**

Bennak :5

Mücerred :1

Nim çift :1

7 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

Bennak,çift, Nim çift ve mücerred vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Öşr-i çeltik

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı,cürmü-cinayet Diğer vergiler

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i KARASEKİLİ

Nüfus:

Bennak :3

Nim çift :1

4 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:

El-hums

Bennak,çift,ve Nim çift vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı,cürmü-cinayet

Diğer vergiler

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i İSHAKLI

Nüfus:

Bennak :2

Mücerred :3

5 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift,bennak, Nim çift, mücerred vergileri Buğday,arpa,darı ve Çavdar vergileri

Öşr-i çeltik Penbe ve zeyrek Öşr

Bostan Öşr Öşr-i piyaz

Resm-i küvvare Resm-i revgan

Resm-i arus Resm-i otlak

Resm-i asiyab vergisi Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı,cürmü-cinayet

Tapu-yu zemin ve deştbanı Diğer vergiler

Yekûn: 3000 Akçe

Karye-i HASAN HOCALI

Nüfus:

Bennak :2

Mücerred :2

4 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i KARA HALİFELİ

Nüfus:

Bennak :2

2 nefer

Ekilen toprak-150 dönüm

Geliri: :4000 Akçe

Karye-i KARAMANLI HALİFELİSİ

Nüfus:

Bennak :4

4 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: 5000 Akçe

Karye-i KARAKUMAŞ ve mezraa-i AYDIN, mezraa-i ZÜHRAB, mezraa-i DOĞMUŞ

Nüfus:15 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm**Geliri:**

El-hums

İspençe –15 nefer kıymet	1800 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	2270 Akçe
Arpa - 30 kile, kıymet	450 Akçe	Çavdar –30 kile, kıymet	450 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Adet-i ağnam	200 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Ot vergi	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	200 Akçe	Donuz bid'atı	180 Akçe
Resm-i asiyab vergisi-2 bab (yıl boyu işler)			240 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı			250 Akçe

Yekûn: 8000 Akçe

Karye-i DERYACIK

Nüfus: 9 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri: : 4000 Akçe

Karye-i AŞAĞI ELMALI

Nüfus: 5 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Boş toprak-20 dönüm

Geliri: 4000 Akçe

Karye-i MELİK

Nüfus: 14 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: : 2000 Akçe

Karye-i HASSU(?)

Nüfus: 11 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri: : 2000 Akçe

Karye-i KORKEKİŞ

Nüfus: 26 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe –26 nefer kıymet	3500 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	1000 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	900 Akçe	Çavdar –30 kile, kıymet	450 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	350 Akçe	Adet-i ağnam	100 Akçe
Resm-i revgan	140 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	80 Akçe	Ot vergi	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	100 Akçe	Donuz bid'atı	180 Akçe
Resm-i asiyab vergisi-6 bab (yıl boyu işler)			240 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı ve cürmü-cinayet			150 Akçe

Yekûn: 7000 Akçe

Karye-i BÜYÜK CÜNCÜFE

Nüfus:27 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe –27 nefer kıymet	3740 Akçe	Buğday-100 kile, kıymet	4000 Akçe
Arpa - 80 kile, kıymet	1530 Akçe	Çavdar –30 kile, kıymet	750 Akçe
Darı- 3 kile, kıymet	150 Akçe	Adet-i ağnam	1200 Akçe
Resm-i revgan1	120 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	120 Akçe	Ot vergi	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	1200 Akçe	Donuz bid'atı	120 Akçe
Resm-i asiyab vergisi-1 bab (yıl boyu işler)			120 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı ve cürmü-cinayet			250 Akçe

Yekûn: 14000 Akçe

Karye-i KÜÇÜK CÜNCÜFE

Nüfus:11 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe –11 nefer kıymet	1320 Akçe	Buğday-80 kile, kıymet	1600 Akçe
Arpa - 50 kile, kıymet	750 Akçe	Çavdar –30 kile, kıymet	450 Akçe

Darı- 30 kile, kıymet	450 Akçe	Adet-i ağnam	200 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i arus	120 Akçe
Resm-i küvvare	90 Akçe	Ot vergi	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yı zemin	200 Akçe	Donuz bid'atı	180 Akçe
Resm-i asiyab vergisi-1 bab (yıl boyu işler)			120 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı ve cürmü-cinayet			250 Akçe
Yekûn: 5930 Akçe			

Karye-i ŞİRAZ

Nüfus: 11 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe –13 nefer kıymet	1200 Akçe	Buğday-80 kile, kıymet	1600 Akçe
Arpa - 50 kile, kıymet	750 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 30 kile, kıymet	350 Akçe	Adet-i ağnam	90 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Ot vergi	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	50 Akçe	Donuz bid'atı	50 Akçe
Resm-i asiyab vergisi-1 bab (yıl boyu işler)			120 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı ve cürmü-cinayet			50 Akçe
Yekûn: 5000 Akçe			

Karye-i SALMANBEY

Nüfus:

Bennak :6

Mücerred :3

9 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :4800 Akçe

Karye-i MİRİLİ

Nüfus:

Bennak :4

4 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :3000 Akçe

Karye-i ÇAHARZİME

Nüfus: 14 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe –14 nefer kıymet	1300 Akçe	Buğday-80 kile, kıymet	1600 Akçe
Arpa - 50 kile, kıymet	750 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	300 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe	Adet-i ağnam	130 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Ot vergi	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	50 Akçe	Donuz bid'atı	50 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı, cürmü-cinayet			70 Akçe

Yekûn: 5000 Akçe

Karye-i HATİS

Nüfus: 25 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe –30 nefer kıymet	2000 Akçe	Buğday-90 kile, kıymet	1800 Akçe
Arpa - 60 kile, kıymet	800 Akçe	Çavdar –20 kile, kıymet	320 Akçe
Darı- 20 kile, kıymet	300 Akçe	Adet-i ağnam	100 Akçe
Resm-i revgan	120 Akçe	Resm-i küvvare	120 Akçe
Resm-i arus	120 Akçe	Ot vergi	80 Akçe
Deştbanî ve tapu-yu zemin	120 Akçe	Donuz bid'atı	50 Akçe
Resm-i asiyab vergisi-1 bab (yıl boyu işler)			120 Akçe
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı, cürmü-cinayet			50 Akçe

Yekûn: 6000 Akçe

Karye-i BOĞAZKİLİSE

Nüfus: 61(-? 65)nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Resm-i asiyab vergisi

Donuz vergisi

Adet-i ağnam

Resm-i arus

Resm-i revgan

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı, cürmü cinayet

Diger vergiler

Yekûn: 25200 Akçe

Karye-i TUŞDOĞAN

Nüfus: 30 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i otlak

Donuz vergisi

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Diger vergiler

Yekûn: 19200 Akçe

Karye-i MELİKBULAK

Nüfus: 18 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i otlak

Donuz vergisi

Diger vergiler

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Resm-i asiyab vergisi

Yekûn: 12000 Akçe

Karye-i GÖL**Nüfus:** 5 nefer

Ekilen toprak-50 dönüm

Geliri: :2400 Akçe**Karye-i KIRKBULAK****Nüfus:** 19(-? 20) nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri: :7200 Akçe**Karye-i BÜYÜK DANAKIRAN****Nüfus:** 19 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri: :6400 Akçe**Karye-i MÜSÜSLÜ****Nüfus:** 18 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri: :8400 Akçe**Karye-i FAHR ALİ**

Ark-ı Fahrâli, çeltik ekilir, Tiflis mirimiranı hassıdır.

Nüfus:

Bennak :25

Mücerred :17

42 nefer

Geliri:

El-hums

Bennak, çift, mücerred, Nim çift vergileri Buğday ve arpa vergileri

Tapu-yu zemin ve deştbanı Adet-i ağnam

Resm-i küvvare Resm-i revgan

Resm-i otlak Resm-i asiyab vergisi

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı Diğer vergiler

Öşr-i çeltik

Yekûn: 12000 Akçe

Karye-i KIZILHACILI

Ahıstav çayı, Gülül dağının önünden geçip, arklara su verdikten sonra Kür'e karışır.

Nüfus:

Bennak :20

Mücerred :14

34 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

Bennak, çift, mücerred, Nim çift vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanî Resm-i küvvare

Resm-i revgan Resm-i arus

Resm-i otlak Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Diger vergiler

Yekûn: 13580 Akçe

Karye-i İSMAIL

Nüfus:

Bennak :37

Mücerred :15

55 nefer

Geliri:

El-hums

Bennak ve çift vergileri Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanî Resm-i küvvare

Resm-i revgan Resm-i arus

Resm-i otlak Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Diger vergiler

Yekûn: 7200 Akçe

Karye-i HALİFELİ

Nüfus:

Bennak :16

Mücerred :13

Nim çift :1

Ekilen toprak-20 dönüm

30 nefer

Geliri:

El-hums

Bennak ve çift vergileri

Adet-i ağnam

Nim çift ve mücerred vergileri

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Diger vergiler

Yekûn: 12000 Akçe

Karye-i KÜÇÜK KOSALAR

Nüfus: 2 nefer

Ekilen toprak-20 dönüm

Geliri:

El-hums

Çift ve bennak vergileri

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Diger vergiler

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i HARHAC

Ekilen toprak -50 dönüm

Geliri: :2400 Akçe

Karye-i AŞIK

Ekilen toprak -20 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i BÜYÜK BAHTİYAR

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i KÜÇÜK BAHTİYAR

Ekilen toprak -500 dönüm

Geliri: :15200 Akçe

Karye-i DELLÛCAN

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :12000 Akçe

Karye-i AKKİLİSE

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :3600 Akçe

Karye-i MEKAN

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i KÜÇÜK BOĞAZKİLİSE

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i DALMACIK(?)

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :1500 Akçe

Karye-i ÇELEBİ

Ekilen toprak –120 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i SARISUFİ, HAMZAÇEMEN, AKKİLİSE, BOZKENDİ VE ŞAHRUH

Ekilen toprak –400 dönüm

Geliri: 48000 Akçe

Karye-i YAŞBEY

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i YARCAVAN

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i HİNDİZAN

Ekilen toprak –20 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i BEYKÖPRÜ

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :4800 Akçe

Karye-i ŞİKAR

Ekilen toprak –200 dönüm

Geliri: :7000 Akçe

Karye-i KÜÇÜK DANAKIRAN

Ekilen toprak –120 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i KILIÇTAŞ

Ekilen toprak 120 dönüm

Geliri: :5000 Akçe

Karye-i AKBULAK

Ekilen toprak 120 dönüm

Geliri: :3600 Akçe

Karye-i MİRLER BULAĞI

Ekilen toprak 120 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i ÖRENTALA

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i HANLICA/YENİCE

Ekilen toprak- 200 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i HACIBULAK

Ekilen toprak 200 dönüm

Geliri: :3500 Akçe

Karye-i ARMUTLU

Ekilen toprak 200 dönüm

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i AKSU

Ekilen toprak 200 dönüm

Geliri: :3000 Akçe

Karye-i NAZAR KAYA

Ekilen toprak 120 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i KARANLIDERE***

Ekilen toprak 200 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i KUŞÇU***

Ekilen toprak 120 dönüm

Geliri: :14000 Akçe***Karye-i SARIVELİOĞLU*****Geliri: :1800 Akçe*****Karye-i SARIKEŞİŞ***

Ekilen toprak 200 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i KAŞKADAŞI***

Ekilen toprak 200 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i YELDÖĞEN***

Ekilen toprak 150 dönüm

Geliri: :2000 Akçe***Karye-i AĞZIAÇIK/TALA***

Ekilen toprak 150 dönüm

Geliri: :6000 Akçe***Karye-i MOLLA KAYA***

Ekilen toprak 20 dönüm

Geliri: :2000 Akçe***Mezraa-i DELİKKİLİSE***

Ekilen toprak 120 dönüm

Geliri: :1500 Akçe***Mezraa-i KARAKİLİSE*****Geliri: :1500 Akçe*****Karye-i GÖLEGİREN***

Nüfus: 11 nefer

Ekilen toprak- 20 dönüm

Geliri: :6000 Akçe

Karye-i ALPA(V)UT

Nüfus:

Bennak :8

Mücerred :5

Geliri: :2000 Akçe

Karye-i DERE

Ekilen toprak -1000 dönüm

Geliri: : 2000 Akçe

Karye-i BOĞAZCILI

Ekilen toprak -150 dönüm

Geliri: 3000 Akçe

Karye-i KIZILHACILI

Geliri: 4000 Akçe

Karye-i TARHANLI

Geliri: :4000 Akçe

Kazak Livası

2.4.4-Türk Nahiyesi

Karye-i LALELER

Nüfus: 17 nefer

Ekilen toprak –50 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Diger vergiler

Adet-i ağnam

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Donuz vergisi

Yekûn: 6000 Akçe

Karye-i HAN

Nüfus: 4 nefer

Ekilen toprak –20 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Adet-i ağnam

Resm-i küvvare

Resm-i arus

Donuz vergisi

Diger vergiler

Yekûn: 8400 Akçe

Karye-i BÜYÜKTÜRK

Nüfus: 5 nefer

Ekilen toprak –20 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Adet-i ağnam

Resm-i küvvare

Resm-i otlak

Donuz vergisi
Bâd-ı hevâ vergisinin yarısı

Resm-i asiyab vergisi
Diger vergiler

Yekûn: 5000 Akçe

Karye-i HACI TÜRK

Nüfus: 7 nefer

Ekilen toprak –120 dönüm

Boş toprak –20 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Diger vergiler

Adet-i ağnam

Resm-i arus

Resm-i küvvare

Resm-i asiyab vergisi

Donuz vergisi

Yekûn: 8000 Akçe

Karye-i EĞRİBOYUN

Nüfus: 2 nefer

Ekilen toprak –20 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Badi hava vergisinin yarısı

Diger vergiler

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i otlak

Donuz vergisi

Yekûn: 2000 Akçe

Karye-i MİRİ

Nüfus: 3 nefer

Ekilen toprak –20 dönüm

Geliri:

El-hums

İspençe

Adet-i ağnam

Tapu-yu zemin ve deştbanı	Resm-i küvvare
Resm-i arus	Resm-i revgan
Resm-i otlak	Badi hava vergisinin yarısı
Donuz vergisi	Diger vergiler
Yekûn: 6000 Akçe	

Karye-i AĞDAN(?)

Nüfus: 4 nefer

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri:

El-hums

İспенçe

Tapu-yu zemin ve deştbanı

Resm-i arus

Resm-i otlak

Donuz vergisi

Adet-i ağnam

Resm-i revgan

Resm-i küvvare

Badi hava vergisinin yarısı

Diger vergiler

Yekûn: 13200 Akçe

Karye-i ABDULLAH

Ekilen toprak -20 dönüm

Geliri: :5000 Akçe***Karye-i UZUN ALİ***

Ekilen toprak -20 dönüm

Geliri: :3000 Akçe***Karye-i HAŞTEREK***

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri: :6000 Akçe***Karye-i KARAKAYA***

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri: :2000 Akçe***Karye-i GÜZELDERE***

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: :2000 Akçe***Karye-i ARABELİ***

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri: :3000 Akçe

Karye-i AĞALI

Ekilen toprak -200 dönüm

Geliri: :3000 Akçe

Karye-i KOZLUK

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: :3500 Akçe

Karye-i BULAK

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: :3500 Akçe

Karye-i HAMZA

Ekilen toprak -150 dönüm

Geliri: :5000 Akçe

Karye-i KÖTEKLİK

Ekilen toprak -150 dönüm

Gelir:2000 Akçe

Mezraa-i ALİYAR

Geliri: 1200 Akçe

Karye-i KÜÇÜK CEYRAN

Ekilen toprak -20 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i BÜYÜK CEYRAN

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 4800 Akçe

Karye-i KÜÇÜK HOCATÜRK

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i BÜYÜK HOCATÜRK

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 3000 Akçe

Karye-i KAMIŞKÖY

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 4800 Akçe

Karye-i BALDIRIKANLI

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 6000 Akçe

Karye-i HOCA PAZAR

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 3600 Akçe

Karye-i LAÇİN KAYASI

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 3600 Akçe

Karye-i İSMİBULAK

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 1600 Akçe

Karye-i BALDIRIKANLI(?)

Geliri: 1200 Akçe

Karye-i PİR ALİLİ

Geliri: 3000 Akçe

Karye-i ÇAKAMAKLIK

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 3600 Akçe

Karye-i HAYDARLI

Ekilen toprak -150 dönüm

Geliri: 2000 Akçe

Karye-i AMİR

Ekilen toprak -120 dönüm

Geliri: 3600 Akçe

24 Ramazan 1140 (4 Mayıs 1728)

S O N U Ç

Bölge, 1578-1590 Osmanlı fethinden sonra Revan, Gence ve Tiflis eyaletlerine dahil edilmiştir. 18. yüzyıl fethi sırasında Tiflis eyaleti'ne bağlı bir sancak olarak idarî teşkilâtta yer almıştır. İdarî taksimat itibariyle bölge arazisi, Baratlî, Baydar, Demirci Hasanlı, Somhit, Taşır, Petek, Akça Kal'a, Kazak, İnce, Çuvar, Ahıstab ve Türk idarî bölgeleri içerisinde. Bu idarî bölgeler şehir veya kasaba (nefs) hüviyetinde bir yerleşim merkezine sahip değillerdir. Adı geçen idarî bölgeler, burada yaşayan ve Borçalı-Kazak Türklerini oluşturan boyların siyasî, askerî, ekonomik, nüfus, ve aşiret sayısı dikkate alınarak meydana getirilmiştir.

Miladî asırlardan önce bölgeye gelen Türkler, Selçuklu ve İlhanlı dönemlerinde bölgede yoğun bir nüfus kesafeti oluşturmaya başlamışlardı. Yıllar geçtikçe, bölgenin tamamı Türkleşmiş, bunların bir kısmı Müslüman, bir kısmı Hıristiyan dinlerini kabul etmişlerdi. Özellikle Hazar ve Kıpçaklar, Hıristiyan dinine mensup iken, daha sonra İslâm dini kabul ettiler. Böylece bölge, Müslüman Türk ve Hıristiyan Gürcü topluluklarından oluşan bir etnik yapıya kavuştu. Müslüman Türklerin mühim bir kısmı Sünnî yorumu benimserken, Safevîlerin tesiriyle Kızılbaş yorumu kabul edenler de bulunuyordu. Osmanlıların Kafkas ellerini fethi sırasında, Sünnî yoruma sahip olanlar Osmanlı'ya destek vermiş, Kızılbaş yoruma sahip aşiretler de Osmanlı tarafına geçmiştir. Lakin, Safevî bölgeyi ele geçirdiğinde, öldürülmek korkusuyla, bir çok aşiret, Anadolu'ya göç etmiş, Safevîler ele geçirdikleri "dönük"leri cezalandırmış, veya tekrar Kızılbaş tacını giydirmiştir. Bu yüzden bölgedeki aşiretlerin hayatı, oldukça zorlu günlerle geçmiştir. Bu sebeple bölgenin nüfusu hakkında defter kayıtları sağlıklı bilgi vermemektedir. Bununla birlikte yaklaşık 30 bin kişi bölgede hayat sürmekteydi. Gerek savaşın yıkımı, gerekse istekli veya isteksiz göçler nedeniyle bir çok köy hali ve harap olmuş, bu yüzden tahrir memurları sağlıklı bir nüfus kaydı yapamamışlardır. Bölgede Türklerden başka, Gürcülerle meskûn köyler de bulunmaktadır.

Bölgedeki aşiretler, boy, taife, cemaat (aşiret), oba şeklinde tasnif edilebilecek bir kabile yapısına sahipti. Bir çok aşiret, Safevî ve Osmanlı devletlerinin konar-göçer politikaları çerçevesinde 17. yüzyılda meydana gelen sosyo-ekonomik değişme ile dağılmaya (perakende) başladı ve obalara ayrıldı. Ayrılan obalar, ülkenin bir çok bölgesine dağıldılar.

Konar-göçer bir hayat tarzına sahip olan bölge Türkleri, hayvancılık ve ziraat ile uğraşırlardı. Bunun yanı sıra, arıcılık faaliyetlerinde de bulunuyorlardı. Ürettikleri mahsulleri

gerek yaylalarda veya kondukları yere yakın ve gerekse kışlaklarda kurulan pazarlarda satarak yahud mübadele üsülüyle değerlendiriyorlardı.

Bölgede iskân ünitelerinden daha ziyade karye (köy) tipi yerleşmelere rastlanmaktadır. Bu köylerin bir çoğu halkı göç ettiği için nüfus barınmadığı görülmektedir. Yine de bunlara gelir kaydedilmiştir. Köylerin yanı sıra, kışlaklar yerleşme amaçlı kullanılıyordu. Ayrıca yataklarda nüfus barınıyordu.

Bölgede ziraatı yapılan ürünlerin başında hububat gelmekteydi. Bunu yanı sıra, iç pazara yönelik ve ticarî ehemmiyete haiz pamuk tarımı yapılmaktaydı. Nitekim, Tiflis, Gence gibi şehirde ve kır kesiminde bu mahsulleri işlemeye yönelik dokuma tezgâhları bulunmaktaydı. Sulanabilen arazilerde önemli ölçüde çeltik üretimi yapılıyordu.

Bölge topraklarının büyük kısmı mirî araziye ayrılmıştı. Ayrıca, vakıf ve mülk araziler de bulunmaktaydı. Toprak gelirleri sırasıyla timar, sultan hasları, zeamet, sancakbeyi hasları ve vakıflara aitti. Zeametlerin büyük çoğunluğu bölgedeki güçlü Türkmen beylerine tevcih edilmişti.

Sonuç olarak bölge nüfusuna bakıldığında tamamen Türk olan bir coğrafya karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışma, günümüz Gürcistan'ının tarihî köklerindeki Türk gerçeğini ortaya koymaktadır.

BİBLİYOGRAFYA

ARŞİV VESİKALARI

Başbakanlık Osmanlı Arşivi

a).*Tapu-Tahrir Defterleri*

Nr.606, 645, 699, 879, 897, 898, 900, 901, 903, 909, 910

b).*Mühimme Defterleri*

Nr. 32, 62, 69,70, 73, 132, 133

KAYNAK VE ARAŞTIRMA ESERLER

ŞASIOĞLU, Firidun *Azer Halkı*, Bakı 2000*ibârü 'd-Devleti 's-Selçukkiyye*, (Çev.Necati Lügal), TTK Yay., Ankara 1943İMEDOV G. - ONULLAHİ, S.; "Gence'nin Gadim ve Orta Asrlar Tarihi", *Gence Tarihi* Serk, Bakı 1994KTEPE, M.Münir *1720-1724 Osmanlı-İran Münasebetleri ve Silahşör Kemanî Mustafa Pa'nın Revan Fetih-nâmesi*, İstanbul 1970LİYARLI Süleyman, *Azerbaycan Tarixi, Uzaq Keçmişden 1870-ci İllere Qader*, Bakı 1996LİYEV, F. "Gence XVIII. Asrda", *Gence Tarihi Öcerk*, Bakı 1994ALA, Mirza "Gürcistan", *İA*, c.4—————; "Kara-Papak", *İA*, c.6AMDAD, Mehdi; *Târih-i Ricâl-i İrân*, Tahran 1347, c.1ARKAN,Ö.Lütfi-MERİÇLİ, Enver; *Hüdavendigâr Livası Tahrir Defterleri I*, Ankara 1988.ARKAN,Ö. Lütfi; *XV ve XVI. Asırlarda Osmanlı İmparatorluğu'nda Ziraî Ekonominin İukû ve Malî Esasları, Kanunlar*, İstanbul 1943.AŞAR, Fahameddin *Osmanlı Eyâlet Tevcihatı (1717-1730)*, Ankara 1997LGİLİ, Ali Sinan, *Osmanlı Döneminde Tarsus Sancağı ve Tarsus Türkmenleri*, Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001—————; "Türk Devlet Hiyerarşisinde Boy Beyi" (Safevî ve Osmanlı Örnekleri), *Türk İnyası Araştırmaları*, 149, (İstanbul 2004)—————; *Osmanlı'nın İran ve Azerbaycanı (16-18. Yüzyıllar Sosyal ve Ekonomik Tarih)*, Kurum 2004—————; "Azerbaycan Türkmenleri Tarihi", *Türkler*, Yeni Türkiye Yay., Ankara 2002,

- BUNYADOV Ziya - KARAMANLI, H.Memmedov *İrevan Eyaletinin İcmal Defteri*, Bakı 1996.
- ; *Nahçıvan Sancağının Mufassal Defteri*, Bakı 1997.
- CELAL-ZÂDE MUSTAFA, *Selim-nâme*, (Haz.Ahmet Uğur-Mustafa Çuhadar), İstanbul 1997
- ÇABUK, Vahid "Yörükler", *İA*, c.13
- DANIŞMEND, İ.Hami; *İzahlı Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, İstanbul 1972, c.3
- EFENDİYEY, Oktay *Azerbaycan Safeviler Dövləti*, Bakı 1993
- EL-BELÂZURÎ, *Fütûhu'l-Büldân*, (Çev.Mustafa Fayda), Ankara 1987
- EMECEN, Feridun "Kuruluştan Küçük Kaynarca'ya", *Osmanlı Devleti Tarihi*, İstanbul 1999, c.1
- EVLİYA ÇELEBİ, *Seyahât-nâme*, İstanbul 1935, c.2
- FAROQHÎ, Suraiya *Osmanlı'da Kentler ve Kentliler*, İstanbul 1993
- GÖYÜNÇ, Nejat *XVI.Asırda Mardin Sancağı*, Ankara 1991
- GÜÇER, Lütfi; *Osmanlı İmparatorluğunda Hububat Meselesi ve Hububattan Alınan Vergiler*, İstanbul 1964
- GÜNDÜZ, Tufan, *Anadolu'da Türkmen Aşiretleri "Bozulus Türkmenleri 1540-1640*, Ankara 1997
- Gürcistan Tarihi*, (Gürcüceden Çev.M.F.Brosset, Çev.H.D.Andreasyan, Yay. Erdoğan Merçil), TTT.Yay. Ankara 2003.
- HACIYEV, Kasım; *Berde Şehrinin Tarihi*, Bakı 2000
- HASAN-I RÛMLU, *Ahsanu't-Tawârîkh*, (Edt.C.N.Seddon), Baroda 1931, vol.1
- HİNZ, Walther *İslâm'da Ölçü Sistemleri*, (Çev.Acar Sevim), İstanbul 1990.
- HOCAOĞLU, Recep Albayrak; "Borçalı Toponimleri", *Türk Dünyası Araştırmaları*, 114, İstanbul 1998
- HÛRMÛCÎ, Muhammed Cafer *Târih-i Kâçâr*, Tahran 1344
- İNALCIK, Halil; "Köy, Köylü ve İmparatorluk", *Osmanlı İmparatorluğu, Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 1993
- ; *Hicri 835 Tarihli Sûret-i Defter-i Sancak-ı Arvanid*, Ankara 1988
- ; "Bursa I:XV.Asır Sanayi ve Ticaret Tarihine Dair Vesikalar", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 1993
- ; "Osmanlı Pamuklu Pazarı, Hindistan ve İngiltere Pazar Rekabetinde Emek Maliyesinin Rolü", *Osmanlı İmparatorluğu Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 1993

- ; "The Yörüks, Their Origins, Expansion and Economic Role", *Oriental Carpet and Textile Studies I*, (Edt.R.Pinner-W. Denny), (London 1986)
- ; "Osmanlılar'da Raiyyet Rüsûmu", *Osmanlı İmparatorluğu, Toplum ve Ekonomi*, İstanbul 1993
- ; *Osmanlı İmparatorluğu'nun Ekonomik ve Sosyal Tarihi, 1300-1600*, İstanbul 2000
- İran-Azerbaycanı Tetkik Raporu*, Erkân-ı Harbiye-i Umûmîyye Riyaseti Yay., İstanbul 1927.
- İSKENDER BEG TÜRKMÂN, *Târih-i Â'lam-ı Ârâ-yı Abbâsî*, Tahran 1334-1335, c.1.
- İSLAMOĞLU Huricihan -İnan, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Devlet ve Köylü*, İstanbul 1991.
- IVANOV, P.P. ; "Karakalpakların Tarihine Dair Materiyaller", *Ülkü Halkevleri Dergisi*, XI/65, (Ankara 1938)
- KARAMANLY, H.Memmedov *Gence-Karabağ Eyaletinin Mufassal Defteri*, Bakı 2000.
- KARAMANLY, H.Memmedov "XVI-XVIII Yüzyıllar Osmanlı-Safevî Savaşları", *Yeni Türkiye Osmanlı Özel Sayısı*, (Ankara 1999), c.1
- KIRZIOĞLU, M. Fahrettin *Kars Tarihi*, İstanbul 1953
- ; "Khazarlar'ın Borçalı ve Kazak Boyları'ndan Oluşan Karapapaklar'da Çağımızda İnsan-Heykelli Kabirtaşı Yapma Geleneği", *Türk Kültürü Araştırmaları*, XXXI/1-2, (Ankara 1995)
- ; "1593 (H.1001) Yılı Osmanlı Vilayet Tahrir Defterleri'nde Anılan Gence-Karabağ Sancakları "Ulus" ve "Oymak"ları", *Atatürk Üni. Edebiyat Fak. Araştırma Dergisi Ahmet Ceferoğlu Özel Sayısı*, sayı:10, (Ankara 1979)
- ; *Yukarı-Kür ve Çoruk Boyları'nda Kıpçaklar, İlk-Kıpçaklar (M.Ö.VIII-m.s.vi.YY) ve Son-Kıpçaklar (1118, 1195) ile Ortodoks-Kıpçak Atabekler Hükümeti (1267-1578)*, TTK Yay. Ankara 1992
- ; *Osmanlılar'ın Kafkas-Elleri'ni Fethi (1452-1590)*, Ankara 1993.
- KUNT, Metin *Sancaktan Eyalete 1550-1650 Arasında Osmanlı Ümerası ve İl İdaresi*, İstanbul 1978
- KUTLU, Muhtar Şavaklı *Türkmenlerde Göçer Hayvancılık*, Ankara 1987
- KÜTÜKOĞLU, Bekir; *Osmanlı-İran Siyasi Münasebetleri*, İstanbul 1993
- MİNORSKY, V.; "Tiflis", *İA*, c.12/1
- MUHTAROVA, Esmed; *Türk Halklarının Tarihi*, Bakı 1999

MUSTAFAZADE, Tofiq; *XVIII Yüzyillik-XIX Yüzyilliyin Evvellerinde Osmanlı-Azerbaycan Münasibetleri*, Bakı 2002

NEJAD, Nader *XVI. Asırda İran Kaynaklarına Göre Osmanlı-Safevî Münasebetleri, (1502-1590, 1620)*, Erzurum 1986 (AÜ.Basılmamış Dr. Tezi)

NERİMANOĞLU, Fahreddin *İstiklal Mücadelemizin Beşiyi*, Bakı 2001.

NEVAİ, Abdülhüseyn, *Şah İsmail Safevî*, Tahran 1347

ORHONLU, Cengiz, *Osmanlı İmparatorluğu'nda Aşiretlerin İskânı*, İstanbul 1987

Osmanlı Devleti İle Azerbaycan Türk Hanlıkları Arasındaki Münâsebetlere Dâir Arşiv Belgeleri, Karabağ-Şuşa, Nahçıvan, Bakü, Gence, Şirvân, Şeki, Revan, Kuba, Hoy-I (1578-1914), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1992.

Osmanlı Devleti İle Azerbaycan Türk Hanlıkları Arasındaki Münâsebetlere Dâir Arşiv Belgeleri-II (1575-1918), Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Yayını, Ankara 1993.

ÖGEL, Bahattin, *Türk Kültür Tarihine Giriş*, c.I,

PERRY, John R. "Forced Migration in Iran during the Seventeenth and Eighteenth Centuries", *Iranian Studies*, vol.VIII, Autumn 1975, N.4.

RASOVSKI, "Eski Rus Tarihinde Karakalpakların Rolü", *Ülkü Halkevleri Dergisi*, XI/57, (Ankara 1937)

SAHİLLİOĞLU, Halil "Bâd-ı Hevâ", *TDVİA*, c.4.

SARAY, Mehmet *Türk-İran İlişkileri*, Ankara 1999

SELÂNİKÎ MUSTAFA EFENDİ, *Tarih-i Selânîkî (971-1003/1563-1595)*, (Haz.Mehmet İpşirli), Ankara 1999, c.I

SÜMER, Faruk *Oğuzlar (Türkmenler), Tarihleri-Boy Teşkilatı- Destanları*, İstanbul 1980

—————; *Kara Koyunlular*, Ankara 1984

—————; *Safevî Devletinin Kuruluşu ve Gelişmesinde Anadolu Türklerinin Rolü*, Ankara

1976

ŞAHİN, İlhan *Yeni-il Kazası ve Yen-il Türkmenleri, (1548-1653)*, İstanbul 1980 (İ.Ü. Basılmamış Dr.Tezi.)

ŞAH TAHMASB-I SAFEVÎ, *Tezkire*, (Çev.Hicabi Kırlangıç), İstanbul 2001

TANOĞLU, Ali *Ziraat Hayati*, İstanbul 1968, c.1

Târih-i İsmail Asum (Küçük Çelebi-zâde) Efendi, İstanbul 1282

Târih-i Osman Paşa, (Yay.Yunus Zeyrek), Kültür Bakanlığı Yay., Ankara 2001

Tarih-i Timurlenk

TOGAN, A.Z.Velidî “Azerbaycan”, *İA*, c.2

—————; *Umumi Türk Tarihine Giriş*, İstanbul 1970

Topçular Kâtibi Abdulkâdir (Kadrî) Efendi Tarihi (Metin ve Tahlil), (Haz.Ziya Yılmaz), Ankara 2003, c.1

TUNÇDİLEK, N.; *Türkiye İskân Coğrafyası*, İstanbul 1967

T.H., “Yayla”, *İA*, c.13

UZUNÇARŞILI, İsmail Hakkı; *Osmanlı Tarihi*, Ankara 1982, c.3/2

WOODS, John E.; *Akkoyunlular, Aşiret, Konfederasyon, İmparatorluk, 15. Yüzyıl Türk-İran Siyaseti Üzerine Bir İnceleme*, (Çev.S.Özbudun-Ek; N. Sakaoğlu), İstanbul 1993, s.336.

YEDİYILDIZ, Bahaeddin *Ordu Kazası Sosyal Tarihi*, Ankara 1985.

YENİARAS, Orhan; *Karapapak ve Terekemelerin Siyasi ve Kültür Tarihine Giriş*, İstanbul 1994

ZAHİDOV, Asker; *Gence (Tarihi Ma'lumatlar, Faktlar ve Tapıntılar)*, Gence 1998

ÖZGEÇMİŞ

1960 yılında Kars ilinde dünyaya gelen Hüseyin M.URAY, İlk ve orta tahsilini Kars'ta, lise tahsilini Manisa'da tamamladı. 1981 yılında Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümünde yüksek öğrenimine başlayan URAY, 1985 yılında aynı bölümden mezun oldu. Daha sonra 1991-1993 yılları arasında Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde yüksek lisansını tamamladı. Aynı Enstitü'de 1995 yılında doktora programına başladı. Halen TRT Trabzon Bölge Müdür Yardımcılığı görevinde bulunmakta olan URAY, evli ve 5 çocuk babasıdır.

